

Valentina-Larisa PETREȚCHI
Валентина-Лариса ПЕТРЕЦЬКА

**Valorificarea metodelor interactive
în înțelegerea textului
la ciclul primar**

**Використання
інтерактивних методів
розуміння тексту в початковій школі**

Redactor / Редактор: *Ioan HERBIL / Іван ГЕРБІЛ*
Tehnoredactor / Техноредактор: *Iryna MOISEI / Ірина МОЙСЕЙ*
Coperta / Обкладинка: *Iryna MOISEI / Ірина МОЙСЕЙ*

Referenți / Референти:

Ioan HERBIL / Іван ГЕРБІЛ
Cristina SILAGHI / Крістіна СІЛАГІ
Iuliana BABOTA / Юліана БАБОТА

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PETREȚCHI, VALENTINA-LARISA

Valorificarea metodelor interactive în înțelegerea textului la ciclul primar = Vykorystannia interaktivnyh metodiv rozuminnea tekstu v počatkovii školi / Valentina-Larisa Petrețchi ; trad. din lb. română de = pereklav z rumuns'koi movy: Vasile Captaru. - București : R.C.R. Editorial, 2025

ISBN 978-606-745-173-3

I. Captaru, Vasile (trad.)

37

Carte finanțată de
UNIUNEA UCRAINENILOR DIN ROMÂNIA

Наклад фінансований
СОЮЗОМ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ

Valentina-Larisa PETREȚCHI
Валентина-Лариса ПЕТРЕЦЬКА

**Valorificarea metodelor interactive
în înțelegerea textului
la ciclul primar**

**Використання
інтерактивних методів
розуміння тексту в початковій школі**

Traducere din limba română de *Vasile CAPTARU*
Переклав з румунської мови *Василь КАПТАРУ*

CUPRINS

INTRODUCERE	8
-------------------	---

CAPITOLUL I – METODE DIDACTICE SPECIFICE ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PRIMAR

I.1. Noțiunea de metodă de învățământ	16
I.2. Strategii didactice – definiție, concept, clasificare	18
I.3. Funcțiile metodelor didactice	26
I.4. Metode și mijloace de învățământ tradiționale	26
I.5. Strategii și tehnici moderne	38
I.6. Metodologia didactică între tradiție și inovație	48

CAPITOLUL II – METODE ȘI TEHNICI FOLOSITE PENTRU DECODAREA TEXTULUI

II.1. Metodele moderne – instrumente de lucru în învățarea eficientă.	56
II.2. Metodele și tehnicile interactive – expunere teoretică	64
II.2.1. Metoda cadranelor.	64
II.2.2. Metoda cubului	66
II.2.3. Metoda pălăriilor gânditoare	68
II.2.4. Metoda R.A.I.	74
II.2.5. Metoda predării / învățării reciproce	76
II.2.6. Rețeaua de discuții	78
II.2.7. Stabilirea succesiunii evenimentelor	78
II.2.8. Brainstorming	80
II.2.9. Tehnica „Ciorchinelui”	82
II.2.10. Cvintet	84
II.2.11. Jocul didactic	86
II.2.12. Termeni cheie inițiali	88
II.2.13. SINELG	90
II.2.14. Ghidurile de studiu	92
II.2.15. Jurnal cu dublă intrare	94
II.2.16. Știu / vreau să știu / am învățat	96

ЗМІСТ

ВСТУП	9
--------------------	---

РОЗДІЛ І – МЕТОДИ НАВЧАННЯ, СПЕЦИФІЧНІ ДЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

I.1. Поняття методу навчання	17
I.2. Стратегії викладання – визначення, концепція, класифікація	19
I.3. Функції дидактичних методів	27
I.4. Традиційні методи та засоби навчання	27
I.5. Сучасні стратегії та методи	39
I.6. Методика викладання, між традиціями та інноваціями.	49

РОЗДІЛ ІІ – МЕТОДИ ТА ПРИЙОМИ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ДЛЯ ДЕКОДУВАННЯ ТЕКСТУ

II.1. Сучасні методи – інструменти для ефективного навчання	57
II.2. Інтерактивні методи та техніки – теоретичний виклад	65
II.2.1. Метод прямокутників (кадрнів)	65
II.2.2. Метод куба	67
II.2.3. Метод капелюхів мислення	69
II.2.4. Метод В.К.З.	75
II.2.5. Метод взаємного викладання / навчання	77
II.2.6. Дискусійна мережа	79
II.2.7. Встановлення послідовності подій	79
II.2.8. Мозковий штурм	81
II.2.9. Кластерний метод (Виноградне гроно)	83
II.2.10. Квінтет	85
II.2.11. Дидактична гра	87
II.2.12. Початкові ключові терміни	89
II.2.13. Інтерактивна система оцінювання ефективності читання та мислення (SINELG)	91
II.2.14. Навчальні посібники	93
II.2.15. Щоденник подвійного запису	95
II.2.16. Знаю / хочу знати / дізнався	97

II.2.17. Metoda Horoscopul	98
II.2.18. Mozaic	98
II.2.19. Turul galeriei	100
II.2.20. Diagrama Wenn	102
II.2.21. Metoda acvariului	102
II.2.22. Explozie stelară	106

CAPITOLUL III – PROIECTAREA ȘI DESFĂȘURAREA CERCETĂRII

III.1. Ipotezele și întrebările cercetării	112
III.2. Scopul cercetării	112
III.3. Obiectivele cercetării	112
III.4. Variabilele cercetării	114
III.5. Eșantionul de subiecți	114
III.6. Eșantionul de conținut	118
III.7. Desing experimental	122
III.8. Metodele de cercetare	122
III.9. Etapele cercetării	126
III.9.1. Etapa pre-experimentală	126
III.9.2. Etapa experimentală	134
III.9.3. Etapa post-experimentală	134

CAPITOLUL IV – ANALIZA, PRELUCRAREA ȘI INTERPRETAREA DATELOR OBTINUTE

IV.1. Analiza și interpretarea datelor din etapa pre-experimentală	144
IV.2. Analiza și interpretarea datelor din etapa post-experimentală	150

CONCLUZII	158
------------------	-----

BIBLIOGRAFIE	160
---------------------	-----

ANEXE	166
--------------	-----

П.2.17. Метод гороскопу	99
П.2.18. Метод мозаїки	99
П.2.19. Тур галереєю	101
П.2.20. Діаграма Венна	103
П.2.21. Метод „Акваріум”	103
П.2.22. Зоряний спалах	107

РОЗДІЛ III – ПРОЄКТУВАННЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

III.1. Гіпотези та питання дослідження	113
III.2. Мета дослідження	113
III.3. Цілі дослідження	113
III.4. Змінні дослідження	115
III.5. Вибірка суб'єктів	115
III.6. Вибірка змісту	119
III.7. Експериментальний дизайн	123
III.8. Методи дослідження	123
III.9. Етапи дослідження	127
III.9.1. Передекспериментальний етап	127
III.9.2. Експериментальний етап	135
III.9.3. Постекспериментальний етап	135

РОЗДІЛ IV – АНАЛІЗ, ОБРОБКА ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ОТРИМАНИХ ДАНИХ

IV.1. Аналіз та інтерпретація даних передекспериментального етапу ...	145
IV.2. Аналіз та інтерпретація даних постекспериментального етапу	151

ВИСНОВКИ	159
-----------------------	------------

БІБЛІОГРАФІЯ	160
---------------------------	------------

ДОДАТКИ	167
----------------------	------------

INTRODUCERE

„...Eu sunt copilul. Tu ții în mâinile tale destinul meu.

Tu determini în cea mai mare măsură, dacă voi reuși sau voi eșua în viață.

Dă-mi, te rog, acele lucruri care mă vor îndrepta spre fericire.

Educă-mă, te rog, ca să pot fi o binecuvântare pentru lume...”

(Mamie Gene Cole, 2009)

Astăzi, când școala trebuie să răspundă exigențelor contemporaneității, la nivelul ciclului primar, se conturează dezvoltarea unei noi abordări educaționale. Este vorba de o abordare care determină organizarea și trăirea unor experiențe de învățare ținând seama de cerințele viitorului și de necesitatea producerii unor schimbări dorite în comportamentul copilului de astăzi, o abordare care încearcă o îmbinare suplă a ideilor pedagogiilor alternative moderne cu ideile pedagogiei tradiționale autohtone. În acest context, este nevoie ca și școala să se reorganizeze, prezentând structuri, mecanisme și servicii modernizate sau noi, pe care să le poată oferi la standardele necesare noilor roluri și responsabilități care i se atribuie.

În societatea actuală, se înregistrează un puternic proces evolutiv care obligă toate categoriile sociale să țină pasul, inclusiv educația. Ne aflăm în era tehnologiei și a informației rapide, iar nevoile și cerințele copiilor ne pretind o schimbare radicală a modului de abordare a activității didactice și a procesului instructiv în sine. Trăim într-o lume care se schimbă pe zi ce trece, iar educația trebuie să țină pasul. Lumea se află într-o continuă evoluție, astfel că și învățământul trebuie să țină pasul cu aceasta, iar noi, cadrele didactice, trebuie să ținem pasul cu copiii din ziua de azi care sunt dornici de a cunoaște cât mai multe. Sursele de informare sunt tot mai diverse și doar cine nu vrea, nu poate obține o informație. Astăzi știm că „oricine poate învăța de oriunde”.

Din aceste considerente se impune necesitatea unei modernizări și perfecționări a metodologiei didactice, un deziderat care trasează direcțiile sporirii caracterului activ al noilor metode, aplicarea unor metode cu un pronunțat caracter formativ și în valorificarea noilor tehnologii instrucționale (e-learning), care să aducă astfel o însemnată contribuție la dezvoltarea întregului potențial al elevului din ziua de

ВСТУП

*„...Я дитина. Моя доля в твоїх руках.
Ти є моїм ключем до успіху чи невдачі в житті.
Дай мені, будь ласка, ті речі, які скерують мене до щастя.
Навчи мене, будь ласка, як стати благословенням для
світу...”*

(Меймі Джин Коул, 2009)

Сьогодні, коли школа має відповідати вимогам сучасності, на рівні початкових класів окреслюються нові освітні підходи. Йдеться про підхід, який визначає організацію та отримання навчального досвіду з урахуванням вимог майбутнього та необхідність здійснити бажані зміни в поведінці сучасної дитини, підхід, що є гнучким поєднанням сучасних альтернативних педагогічних технологій та ідей традиційної місцевої педагогіки. У цьому контексті також необхідна реорганізація школи, представляючи модернізовані або нові структури, механізми та послуги, які вона має надавати за стандартами, що відповідають її ролі та обов'язкам.

У сучасному суспільстві спостерігається сильний еволюційний процес, який змушує всі сфери не відставати, в тому числі освіту. Ми живемо в епоху технологій та швидкої інформації, а потреби дітей вимагають радикальних змін у підході до традиційної педагогіки та власне навчального процесу. Ми живемо у світі, який змінюється щодня, а освіта має йти в ногу з цим. Світ постійно розвивається, тому освіта має встигати за ним, а ми, педагоги, повинні встигати за сучасними дітьми, які прагнуть здобути якомога більше знань. Джерела інформації стають все більш різноманітними і не отримують інформацію тільки той, хто не хоче. Сьогодні ми знаємо, що „кожен може отримувати знання будь-де”.

Тому виникає потреба в модернізації та вдосконаленні дидактичних методів, мета, що окреслює напрямки активізації нових методів, застосування методу з яскраво вираженим формуючим характером та у валоризації нових технологічних технологій (електронне навчання), здатних сприяти розвитку всього потенціалу сучасного учня. Таким чином, впровадження та використання

astăzi. Astfel că introducerea și utilizarea metodelor moderne în procesul instructiv-educativ reprezintă o necesitate și, implicit, o temă de actualitate.

Mi-am ales, așadar, ca temă de cercetare o temă de actualitate și anume „Valorificarea metodelor interactive în înțelegerea textului la ciclul primar” din dorința de a mă perfecționa și de a ține totodată pasul cu noutățile aduse în sistem. Mi-am dat seama că o influență semnificativă asupra educării sau, mai bine spus, asupra dezvoltării armonioase a personalității umane la vârsta școlară o are modul în care eu reușesc ca și cadru didactic să transmit informația elevilor mei.

Nevoia copilului de a cunoaște cât mai multe, curiozitatea pentru tot ceea ce îl înconjoară, dorința acestuia de a cerceta lucrurile care îi stârnesc un minim de interes, precum și capacitatea sa de asimilare a unei mari cantități de cunoștințe au constituit pentru mine un punct de plecare în alegerea acestei teme. Prin tema pe care mi-am ales-o încerc să scot în evidență cum metodele și tehnicile interactive alese de mine pot influența și facilita însușirea unor noțiuni noi într-o formă nouă și atractivă. Mi-am ales această temă pentru a arăta că în fiecare copil există un potențial care, dacă este stimulat și antrenat, poate fi valorificat, concretizat, obiectivizat în mai multe domenii ale cunoașterii.

Metodele interactive de grup acționează asupra modului de gândire și de manifestare a școlarului. Prin aplicarea lor, metodele interactive își exercită capacitatea de a selecta informații, de a comunica idei și deprind comportamente de învățare necesare în viața de școlar și de adult. Folosind metodele interactive, acestea aduc o notă de noutate, de dinamism și plăcere în a învăța: copilul devine efectiv propriul său formator, descoperind o nouă experiență interrelaționând, căpătând astfel încredere în capacitățile individuale, precum și în cele ale grupului. Cerința primordială a educației progresiviste, cum spune Jean Piaget, este de a asigura o metodologie diversificată bazată pe îmbinarea activităților de învățare și de muncă independentă cu activitățile de cooperare, de învățare în grup și de muncă interdependentă. Răspunsul la aceasta se reflectă în utilizarea metodelor interactive pe parcursul activităților instructiv-educative.

Consider că tehnicile de lucru pe care le voi fi folosi în cadrul activităților de la clasă sunt îndrăgite de colectivul de copii, obținând o participare mai mare din partea lor, că pot dezvolta copiilor spiritul de observație, atenția, operațiile gândirii și mai ales gândirea logică, creatoare, interpretarea personală în funcție de volumul de cunoștințe acumulate în experiența de viață a fiecărui copil, că voi reuși să le educ răbdarea și perseverența.

Metodele alese vor fi folosite într-un șir de activități, combinate în așa fel încât să capteze și să stimuleze interesul copiilor care vor călători într-o lume a cunoașterii, în care vor întâlni probleme, dificultăți din viața reală, locuri

сучасних методів у навчально-виховному процесі – це найнеобхідніша та найважливіша тема сьогодення.

Тому я вирішила дослідити цю актуальну тему, а саме „Використання інтерактивних методів розуміння тексту в початковій школі” з бажання вдосконалити та завжди йти в ногу з інноваціями системи. Я усвідомила, що значний вплив на виховання або, краще кажучи, на гармонійний розвиток людської особистості в шкільному віці, має спосіб в який мені, як педагогу, вдається передавати інформацію моїм учням. Потреба дитини в отриманні якомога більше нових знань, цікавість до всього, що його оточує, прагнення досліджувати речі, які викликають мінімальний інтерес, а також здатність засвоювати великі обсяги інформації, стали для мене відправною точкою у виборі цієї теми. Обраною темою я намагаюся висвітлити те, як обрані мною інтерактивні методи та техніки, можуть вплинути та полегшити набуття нових знань у новій та привабливій формі. Я обрала цю тему, щоб показати, що в кожній дитині є потенціал, який, якщо його стимулювати та розвивати, може бути реалізований у кількох галузях знань

У кожній дитині є потенціал, який, якщо його стимулювати і тренувати, може бути використаний, конкретизований, об'єктивований у різних сферах знань. Інтерактивні групові методи впливають на спосіб мислення та поведінку школяра. Завдяки застосуванню інтерактивних методів розвивається вміння відбирати інформацію, обмінюватися ідеями та засвоювати навички навчальної поведінки, необхідні для школи та дорослого життя. Інтерактивні методи вносять у навчання нотку новизни, динамізму та задоволення, дитина фактично стає власним тренером, відкриваючи для себе новий досвід через взаємодію, набуваючи таким чином впевненості в індивідуальних та групових можливостях. Основною вимогою прогресивної освіти, за словами Жана Піаже, є забезпечення диверсифікованої методології, заснованої на поєднанні самостійного навчання і трудової діяльності з кооперативною діяльністю, груповим навчанням і взаємозалежною роботою. Відповіддю на це є використання інтерактивних методів у навчальній діяльності.

Я вважаю, що техніки роботи, які я використовуватиму в роботі на уроках, сподобаються дитячому колективу, отримавши від нього більшу участь. Вважаю, що зможу розвинути у дітей спостережливість, увагу, мисленнєві операції і особливо творче логічне мислення, особисту інтерпретацію відповідно до обсягу знань, накопичених у життєвому досвіді кожної дитини, що мені вдасться виховати у них терпіння і наполегливість.

Обрані методи використовуватимуться в низці заходів, поєднаних таким чином, щоб захопити і стимулювати інтерес дітей, які подорожуватимуть у світі знань, де вони зіткнуться з проблемами, реальними життєвими труднощами,

despre care au auzit sau nu, plante și animale deosebite pe care vor fi încântați să le descopere și să le asimileze într-o manieră plăcută. Dacă metodele interactive vor fi valorificate eficient la orele de *Limba și literatura română* și *Limba și literatura ucraineană*, elevii vor înțelege textele destinate dezvoltării competențelor specifice care le vor forma armonios caracterul, iar performanțele academice ale elevilor se vor reflecta în rezultatele școlare aflate într-o continuă ascensiune.

Specific metodelor interactive de grup este faptul că ele stârnesc interacțiunea dintre mințile participanților, dintre personalitățile lor, ducând la o învățare mult mai activă. Acest tip de interactivitate determină identificarea subiectului cu situația de învățare în care acesta este antrenat, ceea ce duce la transformarea elevului în stăpânul propriilor transformări și formări. Prezentul demers în alegerea acestei teme a avut drept scop analizarea metodelor și tehnicilor interactive, respectiv contribuția lor la conturarea acestui concept ideologic în educația școlarilor. Am pornit analiza metodelor și tehnicilor interactive de la premisa că acest gen de metode reprezintă purtătorul unor teze cu un rol declarat educativ și formativ asupra școlarilor. Pe parcursul analizei, am încercat să regăsesc în metodele interactive trăsăturile definitorii și să le evidențiez. Perspectiva de cercetare a presupus explicarea conceptelor și stabilirea unor conexiuni între metodele tradiționale și cele interactive, demonstrația bazându-se pe analiza și valorificarea sugestiilor teoretice oferite de notele de arhivă, studii, manuale de specialitate.

Din punct de vedere structural, lucrarea este concepută în patru capitole la care se adaugă, bibliografia, anexele, tabelele, graficele și o serie de imagini elocvente pentru analiza perioadei luate în discuție. Capitolele marchează caracteristicile de bază pentru care s-a efectuat cercetarea, iar subcapitolele detaliază și argumentează conținutul lucrării.

місцями, про які вони чули або не чули, особливими рослинами і тваринами, які вони із задоволенням відкриють для себе і засвоять у приємний для них спосіб. Якщо на уроках *Румунської мови і літератури* та *Української мови і літератури* ефективно використовувати інтерактивні методи, учні розумітимуть тексти, спрямовані на розвиток конкретних навичок, які гармонійно формуватимуть їхній характер, а їхня успішність відображатиметься у кращих шкільних результатах.

Специфіка інтерактивних групових методів полягає в тому, що вони стимулюють взаємодію між свідомістю учасників, між їхніми особистостями, що призводить до більш активного навчання. Такий тип інтерактивності призводить до ототожнення суб'єкта з навчальною ситуацією, до якої він залучений, що, своєю чергою, перетворює того, хто навчається, на майстра власного перетворення і становлення. Даний підхід при виборі цієї теми був спрямований на аналіз інтерактивних методів і прийомів та на їх внесок у формування цієї світоглядної концепції в освіті школярів. Аналіз інтерактивних методів і прийомів я почала виходячи з того, що цей вид методів є носієм тез із задекларованою освітньою та виховною роллю для школярів. У ході аналізу я намагалася знайти і виділити визначальні риси інтерактивних методів. Дослідницька перспектива передбачала пояснення понять і встановлення зав'язків між традиційними та інтерактивними методами, демонстрація яких ґрунтувалася на аналізі та використанні теоретичних пропозицій, запропонованих в архівних нотатках, дослідженнях, спеціалізованих підручниках.

Зі структурної точки зору, робота складається з чотирьох розділів, до яких додаються бібліографія, додатки, таблиці, графіки та серія красномовних зображень для аналізу періоду, що розглядається. У розділах виокремлено основні характеристики, за якими проводилося дослідження, тоді як підрозділи деталізують та аргументують зміст роботи.

CAPITOLUL I

METODE DIDACTICE SPECIFICE ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PRIMAR

РОЗДІЛ І

МЕТОДИ НАВЧАННЯ, СПЕЦИФІЧНІ ДЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

I.1. Noțiunea de metodă de învățământ

Din punct de vedere al terminologiei și originii lingvistice, cuvântul *metodă* provine din grecescul μέθοδος (*methodos*) și este un lexem compus din alte două cuvinte: *meta* (μετά) înseamnă „către, spre” și *hodos* înseamnă „drum, cale”, înțelegând astfel că metoda ne arată calea către dobândirea unor noi capacități, deprinderi, precum și însușirea unor noțiuni și cunoștințe noi. Potrivit literaturii de specialitate, metoda didactică este „o cale eficientă de organizare și conducere a învățării, un mod comun de a proceda care reunește într-un tot familiar eforturile profesorului și ale elevilor săi” (Cerghit, 2006), ea este „calea de urmat în activitatea comună a educatorului și educaților, pentru îndeplinirea scopurilor învățământului, adică pentru informarea și formarea educaților” (Moise, 1998).

De altfel, metoda de învățământ poate fi înțeleasă și ca „o modalitate de acțiune, un instrument cu ajutorul căruia elevii, sub îndrumarea profesorului sau în mod independent, își însușesc și aprofundează cunoștințe, își informează și dezvoltă priceperi și deprinderi intelectuale și practice, aptitudini, atitudini etc.” (Ionescu & Bocoș, 2009).

Un alt element esențial în procesul didactic îl reprezintă procedeele didactice. Ele sunt elemente de detaliu care fac parte din componența metodelor și contribuie la aplicarea cu eficiență a acestora. Între cele două se stabilește o relație dinamică, întrucât, în anumite contexte pedagogice, o metodă se poate transforma în procedeu și invers.

Metodele de învățământ („odos” = cale, drum; „metha” = către, spre) reprezintă căile folosite în școală de către profesor în a-i sprijini pe elevi să descopere viața, natura, lumea, lucrurile, știința. Ele sunt totodată mijloace prin care se formează și se dezvoltă priceperile, deprinderile și capacitățile elevilor de a acționa asupra naturii, de a folosi roadele cunoașterii, transformând exteriorul în facilități interioare, formându-și caracterul și dezvoltându-și personalitatea.

Prin „metodă de învățământ” se înțelege, așadar, o modalitate comună de acțiune a cadrului didactic și a elevilor în vederea realizării obiectivelor pedagogice. Cu alte cuvinte, metoda reprezintă „un mod de a proceda care tinde să plaseze elevul într-o situație de învățare, mai mult sau mai puțin dirijată”. Sub raportul structurării, metoda constituie un ansamblu organizat de operații, de procedee.

În anumite situații, o metodă poate deveni procedeu în cadrul altei metode (de exemplu problematizarea poate fi inclusă într-o demonstrație).

Metodologia didactică desemnează sistemul metodelor utilizate în procesul de învățământ, precum și teoria care stă la baza acestuia. Sunt luate în considerare:

1.1. Поняття методу навчання

З точки зору термінології та лінгвістичного походження, слово *метод* походить від грецького μέθοδος (*methodos*) і є складним словом, що складається з двох інших слів: *meta* (pera) – „до, назустріч” і *hodos* – „спосіб, шлях”, тобто метод вказує нам шлях до набуття нових навичок, нових умінь, а також нових понять і знань. Згідно з літературою по спеціальності, дидактичний метод – це „ефективний спосіб організації та проведення навчання, загальний порядок дій, що об’єднує в єдине ціле зусилля вчителя та його учнів” (Cerghit, 2006), це „шлях, яким слід йти у спільній діяльності того, хто навчає, і того, кого навчають, для досягнення цілей освіти, тобто для інформування та підготовки того, кого навчають” (Moise, 1998).

Крім того, метод навчання можна також розуміти як „спосіб дії, інструмент, за допомогою якого учні під наглядом вчителя або самостійно набувають і поглиблюють свої знання, формують і розвивають свої інтелектуальні та практичні навички і вміння, нахили, ставлення тощо”. (Ionescu & Vocoș, 2009).

Ще одним важливим елементом у процесі викладання є дидактичні процедури. Вони є елементами деталізації, які є частиною методу і сприяють його ефективному застосуванню. Між ними існує динамічний взаємозв’язок, оскільки в певних педагогічних контекстах метод може перетворитися на процедуру і навпаки.

Методи навчання („odos” – шлях, стежка; „metha” – до, назустріч) – це способи, які використовує вчитель у школі, щоб допомогти учням відкрити для себе життя, природу, світ, речі, науку. Вони також є засобами, за допомогою яких формуються і розвиваються навички, вміння і здібності учнів діяти в природі, користуватися плодами знань, перетворюючи зовнішнє у внутрішнє, формуючи їхній характер і розвиваючи їхню особистість.

Отже, під словосполученням „метод навчання” розуміється спільний спосіб дій учителя та учнів для досягнення педагогічних цілей. Інакше кажучи, метод – це „спосіб дій, який має на меті поставити учня в більш-менш керовану навчальну ситуацію”. З точки зору структури, метод – це організований набір операцій або процедур.

У певних ситуаціях метод може стати процесом всередині іншого методу (наприклад, проблематизація може бути включена в демонстрацію).

Методологія викладання – це система методів, що використовуються в процесі навчання і теорія, що лежить в її основі. Враховується природа, функції,

natura, funcțiile, clasificarea metodelor de învățământ, precum și caracterizarea, descrierea lor, cu precizarea cerințelor de utilizare.

Metodele de învățământ sunt un element de bază al strategiilor didactice, în strânsă relație cu mijloacele de învățământ și cu modalitățile de grupare a elevilor. De aceea, opțiunea pentru o anumită strategie didactică condiționează utilizarea unor metode de învățământ specifice. Totodată, metodele de învățământ fac parte din condițiile externe ale învățării, care determină eficiența acestora. De aici decurge importanța alegerii judicioase a metodelor corespunzătoare fiecărei activități didactice.

I.2. Strategii didactice – definiție, concept, clasificare

A. Definiție

Prin *strategie* putem să înțelegem „un sistem de operații pe termen lung, multi-dimensionale și interactive. Pe termen lung: strategiile se disting aici de tactici, care se concep pe termen scurt, ele implicând în mod clar evoluția viitoare; *multi-dimensionale*: deciziile nu se reduc la simple optimizări, ci pun în joc seturi întregi de obiective, mijloace și constrângeri; *interactive*: deciziile sunt luate încercând să se anticipeze inițiativele și reacțiile” participanților la activitate (ale elevilor și studenților) (Gazier, 2003, p. 9).

Putem astfel spune că strategia didactică este modalitatea eficientă prin care profesorul îi ajută pe elevi să acceadă la cunoaștere și să-și dezvolte capacitățile intelectuale, priceperile, deprinderile, aptitudinile, sentimentele și emoțiile. Ea se constituie dintr-un ansamblu complex și circular de metode, tehnici, mijloace de învățare și forme de organizare a activității, complementare, pe baza cărora profesorul elaborează un *plan de lucru* cu elevii, în vederea realizării cu eficiență a învățării.

Strategia didactică – în viziune postmodernistă – devine astfel rodul unei participări colaborative desfășurate de profesor împreună cu elevii, aceștia completând planul de lucru cu propriile interese, dorințe de cunoaștere și de activitate intelectuală. Drept urmare, aceștia pot să-și manifeste dorința de a învăța prin cooperare, în echipă, colectiv sau individual, pot să opteze pentru diferite materiale didactice pe care să le folosească pentru anumite metode, tehnici sau procedee de lucru. Dându-le șansa de a face astfel de opțiuni, profesorul contribuie la creșterea activismului și a dezvoltării creativității propriilor discipoli, iar strategia didactică, izvorâtă din combinarea armonioasă a tuturor factorilor implicați, poate conduce cu succes către atingerea dezideratelor propuse, în primul rând către asigurarea învățării, și nu orice învățare, ci una temeinică, care are legătură cu realitatea, cu interesele și nevoile elevilor, fiind utilă și se

класифікація методів навчання, а також їх характеристика, опис і вимоги до їх використання.

Методи навчання є базовим елементом стратегії викладання, тісно пов'язаним із засобами навчання та способами групування учнів. Тому вибір тієї чи іншої стратегії навчання залежить від використання конкретних методів навчання. Водночас, методи навчання є частиною зовнішніх умов навчання, які визначають його ефективність. Звідси випливає важливість розумного вибору методів, що відповідають кожному виду навчальної діяльності.

I.2. Стратегії викладання – визначення, концепція, класифікація

A. Визначення

Стратегію можна розуміти як „систему довгострокових, багатовимірних та інтерактивних операцій. Довгострокові: стратегії відрізняються від тактик, які розробляються в короткостроковій перспективі, чітко передбачаючи майбутній розвиток подій; багатовимірні: рішення не зводяться до простої оптимізації, а включають справжні комплекси цілей, засобів і обмежень; інтерактивні: рішення приймаються, у спробі передбачити ініціативи і реакції” учасників діяльності (учнів і студентів) (Gazier, 2003, р. 9).

Таким чином, можна сказати, що стратегія викладання – це ефективний спосіб, за допомогою якого вчитель допомагає учням отримати доступ до знань і розвивати їхні інтелектуальні можливості, навички, компетенції, здібності, нахили, почуття та емоції. Вона складається зі складного і циклічного набору взаємодоповнюючих методів, прийомів, засобів навчання і форм організації роботи, на основі яких вчитель розробляє *план роботи* з учнями з метою досягнення ефективного навчання.

Отже, дидактична стратегія навчання, у постмодерністському баченні, стає плодом спільної участі вчителя та учнів, які складають план роботи, керуючись власними інтересами, прагненням до знань та інтелектуальної активності. Таким чином, вони можуть висловити своє бажання вчитися спільно, в командах, колективно або індивідуально, можуть вибирати, які навчальні матеріали використовувати, з якими методами, прийомами або процесами працювати. Надаючи їм можливість такого вибору, вчитель сприяє підвищенню активності та розвитку креативності своїх учнів, а стратегія викладання, яка є результатом гармонійного поєднання всіх задіяних факторів, може успішно привести до досягнення поставлених цілей, в першу чергу, забезпечити навчання. І не будь-яке навчання, а навчання, яке є обґрунтованим, пов'язаним з реальністю, інтересами

realizându-se prin participarea fiecărui elev în procesul constituirii propriilor înțelegeri.

În acest sens, Ioan Cerghit subliniază faptul că „strategiile schițează evantaiul modalităților practice de atingere a țintei prevăzute și au valoarea unor instrumente de lucru” (2002, p. 273). El atribuie conceptului de strategie didactică patru conotații care se întregesc reciproc:

„mod integrativ de abordare și acțiune”;
„structură procedurală”;
„înlănțuire de decizii”;
„o interacțiune optimă între strategii de predare și strategii de învățare” (Cerghit, 2002, p. 274)

Același autor privește strategiile didactice ca: „adoptare a unui anumit mod de abordare a învățării (prin problematizare, euristică, algoritmizată, factual-experimentală etc.); „opțiune pentru un anumit mod de combinare a metodelor, procedurilor, mijloacelor de învățământ, formelor de organizare a elevilor”; „mod de programare (selectare, ordonare și ierarhizare) într-o succesiune optimă a fazelor și etapelor (evenimentelor) proprii procesului de desfășurare a lecției date” (Cerghit, 1983, p. 59);

Indicând un sens orientativ al traseului optim de parcurs în atingerea obiectivelor, strategiile didactice se caracterizează prin *flexibilitate*, adaptându-se la situațiile și condițiile apărute spontan. Această restructurare adaptativă depinde în mare măsură de creativitatea și de spontaneitatea cadrului didactic, de capacitatea acestuia de a sesiza rapid punctele slabe și de a remedia în timp util erorile.

Trei sunt factorii în raport cu care se definește strategia, în opinia lui Dan Potolea: „natura specifică a situației la care se aplică (caracterul problematic, lipsit de determinare riguroasă); rolul strategiei în rezolvarea situației respective (reduce câmpul tatonărilor și conferă acțiunii un grad sporit de probabilitate de reușită); structura strategiei (sisteme de operații, etape, reguli de decizie etc.)”, (Potolea, 1989, p. 144).

B. Clasificarea strategiilor

Sistemul metodelor de învățământ conține: metode tradiționale, cu un lung istoric în instituția școlară și care pot fi păstrate cu condiția reconsiderării și adaptării lor la exigențele învățământului modern; metode moderne, determinate de progresele înregistrate în știință și tehnică, unele dintre acestea, de exemplu, se apropie de metodele de cercetare științifică, punându-l pe elev în situația de a do-

і потребами учнів, корисним і досягається через участь кожного учня в процесі формування власного розуміння.

У зв'язку з цим Йоган Чергіт стверджує, що „стратегії окреслюють віяло практичних шляхів досягнення наміченої мети і мають значення робочих інструментів” (2002, с. 273). Він приписує поняттю „стратегія викладання” чотири взаємопов'язані конотації:

„інтегративний підхід та дії”;
„процедурна структура”;
„ланцюжок рішень”;
„оптимальна взаємодія між стратегіями викладання та навчання” (Cerghit, 2002, р. 274)

Цей же автор розглядає стратегії навчання як: „вибір певного способу підходу до навчання (проблемного, евристичного, алгоритмічного, фактологічно-експериментального тощо)”; „вибір певного способу поєднання методів, процедур, засобів навчання, форм організації учнів”; „спосіб програмування (відбору, упорядкування та ієрархізації) в оптимальній послідовності фаз та етапів (подій), властивих процесу проведення даного уроку” (Cerghit, 1983, с. 59);

Вказуючи на орієнтир оптимального маршруту, яким слід йти для досягнення цілей, стратегії викладання характеризуються *гнучкістю*, здатністю пристосовуватися до спонтанно виникаючих ситуацій та умов. Ця адаптивна перебудова значною мірою залежить від креативності та спонтанності вчителя, від його здатності швидко розпізнавати слабкі місця та вчасно виправляти помилки.

На думку Дана Потолі є три фактори, щодо яких визначається стратегія: „специфіка ситуації, до якої вона застосовується (проблемний характер, відсутність суворої детермінації); роль стратегії у вирішенні ситуації (вона зменшує поле спроб і помилок і надає дії більш високу ймовірність успіху); структура стратегії (системи операцій, етапи, правила прийняття рішень і т.д.)”, (Potolea, 1989, с. 144).

Б. Класифікація стратегій

Система методів навчання містить: традиційні методи, що мають давню історію в шкільному закладі і можуть бути збережені за умови їх переосмислення та адаптації до вимог сучасної освіти; сучасні методи, зумовлені досягненнями науки і техніки, деякі з яких, наприклад, наближаються до методів наукового дослідження, ставлячи учня в ситуацію здобуття знань шляхом проведення

bândi cunoștințele printr-un efort propriu de investigație experimentală; altele valorifică tehnica de vârf (simulatoarele, calculatorul).

Tipologii extrase din lucrarea prof. Ioan Cerghit, „Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii” (2002, pp. 280-283).

După natura activității, se pot distinge:

➤ strategii cognitive (de prelucrare a informațiilor);
➤ strategii acționale sau psihomotorii;
➤ strategii afectiv-emoționale (de învățare prin trăire afectivă).

După implicarea creatoare/noncreatoare a profesorului în activitatea didactică:

➤ strategii bazate pe obișnuință, pe automatism;
➤ strategii bazate pe complexe de deprinderi;
➤ strategii inovatoare, care dau frâu imaginației și inteligenței profesorului, aceștia putând combina în mod creator noi tipuri de practici, pentru a asigura eficiență acțiunii;
➤ strategii imitative.

După logica gândirii propusă elevilor:

➤ strategii inductive;
➤ strategii deductive (axiomatice) în variantele: strategia academică, strategia explicativă, strategia explicativ-intuitivă (demonstrativă), strategia conversativ-euristică;
➤ strategia problematizantă, strategia explicativ-reproductivă (expozitivă);
➤ strategii transductive, divergente, care conduc la elaborarea de soluții/alternativenoi/originale, stimulând gândirea laterală;
➤ strategii dialectice, cu accent pe interacțiunile/conexiunile problematizante dintre idei;
➤ strategii ipotetice (rezolutive), care stimulează gândirea divergentă/convergentă;
➤ strategii analogice – „de învățare prin construire și prin utilizare de modele”;
➤ strategii analitice – de analiză până la detalii;
➤ strategii integrative sau de sinteză – bazate pe îmbinarea gândirii cu acțiunea, a teoriei cu practica;
➤ strategii descriptive;
➤ strategii interpretative;

власного експериментального дослідження; інші використовують переваги новітніх технологій (тренажери, комп'ютери).

Типології взяті з книги професора Йоана Чергіта „Альтернативні та комплементарні системи навчання. Структури, стилі та стратегії” (2002, с. 280-283).

За характером діяльності можна виділити:

➤ когнітивні стратегії (обробка інформації);
➤ діяльнісні або психомоторні стратегії;
➤ афективно-емоційні стратегії (навчання через афективний досвід).

За творчим/нетворчим ставленням вчителя до педагогічної діяльності:

➤ стратегії, засновані на звичці, на автоматизмі;
➤ стратегії, засновані на комплексах навичок;
➤ інноваційні стратегії, які дають волю уяві та інтелекту вчителя, який може творчо поєднувати нові види практик, щоб забезпечити ефективність дії;
➤ імітаційні стратегії.

За логікою мислення, запропонованою учням:

➤ індуктивні стратегії;
➤ дедуктивні (аксіоматичні) стратегії у варіантах: академічна стратегія, пояснювальна стратегія, пояснювально-інтуїтивна (демонстративна) стратегія, діалогово-евристична стратегія;
➤ проблематизуюча стратегія, пояснювально-репродуктивна (вибухова) стратегія;
➤ трансдуктивні, дивергентні стратегії, що ведуть до вироблення нових/оригінальних рішень/альтернатив, стимулюють латеральне мислення;
➤ діалектичні стратегії, з наголосом на проблематизації взаємодій/зв'язків між ідеями;
➤ гіпотетичні (резольютивні) стратегії, що стимулюють дивергентне/конвергентне мислення;
➤ аналогічні стратегії – „навчання через побудову та використання моделей”;
➤ аналітичні стратегії – аналіз до деталей;
➤ інтегративні або синтезуючі стратегії – засновані на поєднанні мислення з дією, теорії з практикою;
➤ описові стратегії;

➤ strategii ludice;
➤ strategii mixte (combinatorii), de tip inductiv-deductiv, deductiv-inductiv.

După gradul de dirijare a învățării elevului, avem:

➤ strategii algoritmice;
➤ strategii euristice;
➤ strategii mixte;
➤ strategii creative.

După originea motivației învățării:

➤ strategii externe, activitățile sunt susținute motivațional din exterior, de către profesor;
➤ strategii interne, de auto-construire a propriei cunoașteri, motivate din interior.

După modul de grupare a elevilor, avem:

➤ strategii frontale;
➤ strategii de grup (colective);
➤ strategii de microgrup (echipă);
➤ strategii de lucru în perechi (duale);
➤ strategii individuale (bazate pe lucrul individual, independent);
➤ strategii mixte.

Profesorul Dan Potolea consideră că unul dintre cele mai importante criterii pentru definirea și ordonarea strategiilor, îl constituie „gradul de dirijare sau de autonomie conferit elevilor în procesul învățării. Din acest punct de vedere, strategiile se înscriu pe un continuum de la învățarea riguros prescrisă, controlată de profesor, la învățarea prin descoperire, trecând prin diferite forme intermediare de predare-învățare de tip cooperativ.” (Potolea, 1989, p. 131).

În funcție de „acțiunea predominantă în cadrul activității de predare și învățare”, Ion și Mirela Albulescu disting „mai multe tipuri de strategii didactice, care, de regulă, preiau denumirea metodei de bază aleasă special pentru a realiza sarcina instructiv-educativă: strategii expositive; strategii euristice; strategii bazate prioritar pe acțiunea de cercetare a elevilor; strategii algoritmice; strategii de manifestare a personalității elevilor; strategii de evaluare.” (2000, p. 95).

➤ інтерпретаційні стратегії;
➤ ігрові стратегії;
➤ змішані (комбінаторні) стратегії, індуктивно-дедуктивні, дедуктивно-індуктивні.

За ступенем спрямованості навчання учня маємо:

➤ алгоритмічні стратегії;
➤ евристичні стратегії;
➤ змішані стратегії;
➤ творчі стратегії.

За походженням мотивації до навчання:

➤ зовнішні стратегії, діяльність зовні мотивована, підтримується вчителем;
➤ внутрішні стратегії, самостійне конструювання власних знань, внутрішньо мотивоване.

За способом об'єднання учнів у групи маємо:

➤ фронтальні стратегії;
➤ групові (колективні) стратегії;
➤ мікрогрупові (командні) стратегії;
➤ парні (дуальні) стратегії;
➤ індивідуальні стратегії (засновані на індивідуальній, самостійній роботі);
➤ змішані стратегії.

Професор Дан Потоля вважає, що одним з найважливіших критеріїв для визначення і впорядкування стратегій є „ступінь керівництва або автономії, що надається учням у процесі навчання. З цієї точки зору, стратегії знаходяться в континуумі від суворо прописаного, контрольованого вчителем навчання до навчання шляхом відкриття, проходячи через різні проміжні форми спільного викладання-навчання.” (Potolea, 1989, с. 131).

Залежно від „домінуючої дії в межах навчально-пізнавальної діяльності”, Йон та Мірела Албулеску виділяють „кілька типів дидактичних стратегій, які, як правило, беруть назву основного методу, обраного спеціально для виконання навчально-виховного завдання: пояснювальні стратегії; евристичні стратегії; стратегії, що ґрунтуються переважно на дослідницькій діяльності учнів; алгоритмічні стратегії; стратегії для прояву особистості учнів; стратегії оцінювання.” (2000, с. 95).

I.3. Funcțiile metodelor didactice

a) **Funcția cognitivă:** se referă la faptul că metodele didactice reprezintă o cale de acces la cunoaștere a elevului. Cu ajutorul acestora, elevul, sprijinit de profesor, își însușește cunoștințe, noțiuni, deprinderi noi îmbogățindu-și în acest mod orizontul cognitiv, formându-și totodată anumite abilități cognitive. Prin intermediul metodelor didactice, profesorul aduce realitatea mai aproape de elev, creând situații de viață, facilitând astfel învățarea și contribuind totodată la atingerea dezideratelor educative.

b) **Funcția formativ-educativă:** explică faptul că metodele didactice îndeplinesc și funcții de formare și exersare a priceperilor, deprinderilor, capacităților de cunoaștere și acțiune, având rol important în formarea și dezvoltarea personalității ca întreg. Prin metodele folosite, profesorul influențează formarea și dezvoltarea unor atitudini, emoții, sentimente, interese, convingeri.

c) **Funcția motivațională:** presupune ca metoda didactică să determine o activitate instructiv-educativă care să fie atractivă, să stimuleze motivația în învățare, interesul pentru studiu menit să susțină efortul cognitiv de mobilizare psihică, să transforme învățarea într-un proces plăcut și facil.

d) **Funcția instrumentală:** impune ca metoda să fie un instrument, o modalitate, o cale de atingere a dezideratelor propuse. Ea este liantul dintre obiective și rezultate. Pentru a atinge rezultatele, profesorul trebuie să stăpânească arta didacticii care presupune știința de a-i învăța și pe alții ceea ce știe deja foarte bine, într-un mod plăcut, atractiv, accesibil.

e) **Funcția normativă** (de optimizare): explică faptul că metoda arată cum să se procedeze pentru obținerea rezultatelor dorite. Optimizarea activității presupune găsirea variantei eficiente de combinare a variabilelor didactice și sugerarea unui traseu flexibil de realizare a activității instructiv-educative. Pentru a fi eficientă, metoda trebuie să fie aplicată în strânsă corelație cu celelalte componente ale procesului de învățare, respectând totodată normativitatea didactică.

I.4. Metode și mijloace de învățământ tradiționale

A. Metode didactice tradiționale

În literatura de specialitate, există mai multe opinii în ceea ce privește clasificarea metodelor didactice. Diversificarea situațiilor de instruire a dus, în timp, la diversificarea metodologiei didactice. „Școala de astăzi se declară în favoarea diversificării și flexibilizării metodologiei de instruire” (Cerghit, 2001, p. 64).

І.3. Функції дидактичних методів

а) **Когнітивна функція:** полягає в тому, що дидактичні методи є способом доступу учня до знань. З їх допомогою учень за підтримки вчителя здобуває нові знання, поняття та навички, збагачуючи таким чином свій пізнавальний досвід і водночас розвиваючи певні когнітивні здібності. За допомогою дидактичних методів вчитель наближає реальність до учня, створюючи життєві ситуації, тим самим полегшуючи навчання і допомагаючи досягти освітніх цілей.

б) **Формувально-виховна функція:** пояснює, що дидактичні методи також виконують функції тренування і відпрацювання навичок, умінь, знань і дій, відіграючи певну роль у формуванні та розвитку особистості в цілому. За допомогою методів учитель впливає на формування і розвиток поглядів, емоцій, почуттів, інтересів і переконань.

в) **Мотиваційна функція:** метод навчання має визначати навчально-виховну діяльність, яка є привабливою, стимулює мотивацію та інтерес до навчання, спрямовану на підтримку пізнавальних зусиль, розумову мобілізацію, на те, щоб зробити навчання приємним і легким процесом.

г) **Інструментальна функція:** метод має бути інструментом, засобом, способом досягнення поставлених цілей. Він є сполучною ланкою між цілями і результатами. Щоб досягти результату, вчитель повинен оволодіти мистецтвом дидактики – наукою про те, як викладати те, що вже добре відомо, у приємній, привабливій і доступній формі.

д) **Нормативна (оптимізаційна) функція:** пояснює, що метод показує, як діяти, щоб отримати бажані результати. Оптимізація діяльності передбачає пошук найефективнішого способу поєднання дидактичних змінних та пропозицію гнучкого маршруту для здійснення навчально-виховної діяльності. Для того, щоб метод був ефективним, він повинен застосовуватися у тісному взаємозв'язку з іншими компонентами освітнього процесу, дотримуючись дидактичної нормативності.

І.4. Традиційні методи та засоби навчання

А. Традиційні дидактичні методи

У літературі по спеціальності є кілька думок щодо класифікації дидактичних методів. Урізноманітнення навчальних ситуацій з часом призвело до урізноманітнення дидактичних методів. „Сучасна школа виступає за диверсифікацію та гнучкість методів навчання” (Cerghit, 2001, p. 64).

După S. Stoian, clasificarea metodelor arată astfel:

metode bazate pe acțiune: exercițiul, lucrări de laborator, lucrări de atelier, activitatea cu cartea;
metode iconice: demonstrația, observarea, excursiile, vizitele;
metode simbolice: expunerea, conversația.

După I. Cerghit (în „Metode de învățământ”, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1980) :

Metode de comunicare:

metode de comunicare orală: expositive (afirmative) și interogative (conversative, dialogate);
metode de comunicare bazate pe limbaj intern: reflecția personală;
metode de comunicare scrisă: lectura.

Metode de explorare a realității:

- a) **explorare nemijlocită – directă:** *observația sistematică și independența, experimentul;*
- b) **explorare mijlocită – indirectă:** *demonstrația, modelarea;*

Metode bazate pe acțiune (operaționale sau practice):

metode bazate pe acțiune reală / autentică: exercițiul, studiul de caz, proiectul sau tema de cercetare-acțiune, lucrări practice;
metode de simulare/bazate pe acțiune fictivă: metoda jocurilor, dramatizarea, învățarea prin dramatizare, învățarea pe simulatoare;
instruirea programată

După I. Nicola (în „Tratat de pedagogie școlară”, București, Editura Didactică și Pedagogică Regia Autonomă, 1996), metodele sunt clasificate astfel:

metode și procedee expositive-euristice: povestirea, descoperirea, demonstrația, modelarea, observațiile independente, munca cu manualul și alte cărți, lucrările experimentale, lucrările practice și aplicative, lucrul în grup;
metode și procedee algoritmice: algoritmizarea, instruirea programată, exercițiul;
metode și procedee evaluativ-stimulative: observarea și aprecierea verbală, chestionarea orală, lucrările scrise, testele docimologice, verificarea prin lucrări practice, examenele, scările de apreciere, verificarea cu ajutorul mașinilor.

За С. Стояном, класифікація методів виглядає наступним чином:

методи, засновані на дії: вправи, лабораторні роботи, практичні роботи, робота з книгою;
знакові методи: демонстрація, спостереження, екскурсії, відвідування;
символічні методи: експозиція, бесіда.

За Й. Чергітом (у „Metode de învățământ”, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1980) методи є:

Методи комунікації:

методи усної комунікації: пояснювальні (стверджувальні) та питальні (розмовні, діалогічні);
методи внутрішньої мовної комунікації: особиста рефлексія;
методи письмової комунікації: читання.

Методи дослідження реальності:

а) **неопосередковане дослідження – безпосереднє:** *систематичне спостереження, самостійність, експеримент;*

б) **опосередковане дослідження – непряме:** *демонстрація, моделювання;*

Методи, засновані на дії (операційні або практичні):

методи, засновані на реальній/ автентичній дії: вправи, кейс-стаді, дослідницький проєкт або тема, практична робота;
методи моделювання, засновані на фіктивних діях: ігровий метод, драматизація, навчання через драматизацію, навчання на тренажерах;
планове навчання.

На думку І. Ніколи (у „Tratat de pedagogie școlară”, București, Editura Didactică și Pedagogică Regia Autonomă, 1996) методи класифікуються таким чином:

методи та пояснювально-евристичні процедури: розповідь, відкриття, демонстрація моделювання, самостійне спостереження, робота з підручником та іншою літературою, експериментальна робота, практична і прикладна робота, групова робота;
алгоритмічні методи і процедури: алгоритмізація, програмоване навчання, вправа;
оціночно-стимулюючі методи і процедури: словесне спостереження та оцінка, усне опитування, письмова робота, документологічні тести, перевірка через практичну роботу, іспити, шкали оцінювання, перевірка за допомогою машин.

Explicația

Explicația reprezintă o cale rapidă și eficientă de dezvoltare a unor informații noi pe baza unei argumentații deductive. Prin această metodă, se clarifică concepte, fiind facilitată înțelegerea prin raportarea la cunoștințele anterioare.

În funcție de obiectivele propuse, se disting mai multe tipuri de explicații (Cerghit, 2006, p. 130):

<i>explicația cauzală</i> (de ce?), cu accentul pe relevarea cauzelor care justifică apariția, existența, manifestarea unui fenomen, fapt;
<i>explicația normativă</i> , de analiză după criterii stabilite, a caracteristicilor esențiale, a asemănărilor și deosebirilor;
<i>explicația procedurală</i> (cum?, care?), de evidențiere a operațiilor necesare pentru producerea unui lucru;
<i>explicația teleologică</i> (pentru ce?), realizată în vederea justificării unei acțiuni prin referințe la scop;
<i>explicația consecutivă</i> (care?), de prezentare în sens enumerativ a evenimentelor, stărilor ce conduc la o situație finală;
<i>explicația prin mecanism</i> (cum?), de prezentare a principiilor funcționării.

Descrierea

Descrierea este o metodă de comunicare care facilitează accesul la cunoaștere prin prezentarea proprietăților fenomenelor și lucrurilor realității înconjurătoare. Cu ajutorul descrierii sunt evidențiate caracteristici precum forma, mărimea, contextul, situația, asemănările și deosebirile, favorizând elaborarea de judecăți, reguli, principii. Prin această metodă, se stimulează dezvoltarea spiritului de observație, capacitatea de a diferenția între general și particular, comun și specific.

Demonstrația teoretică (logică)

Această metodă este o cale deductivă de acces la cunoaștere, utilizând raționamentul, spre deosebire de demonstrația (descrierea) intuitivă, inductivă care folosește empiricul și percepția. Demonstrația teoretică este o fundamentare logică a unui adevăr, folosind concepte integrate în definiții, teoreme, principii. Avantajul acestei metode constă în faptul că stimulează gândirea logică, capacitatea elevilor de a face raționamente deductive pe baza celor prezentate de profesor.

Conversația euristică

Constă în a „scoate” de la elevi, prin intermediul întrebărilor și răspunsurilor, unele cunoștințe deja existente în sistemul lor de cunoaștere, pentru a le folosi în demersurile didactice imediat următoare. Este o metodă activă care stimulează învățarea prin descoperire și creație. Prin intermediul ei, profesorul solicită elevul la un efort de gândire, de investigație pe baza propriei experiențe.

Пояснення

Пояснення – це швидкий та ефективний спосіб розкриття нової інформації, заснований на дедуктивних міркуваннях. За допомогою цього методу роз’яснюються поняття, полегшується розуміння шляхом звернення до попередніх знань.

Залежно від поставлених цілей розрізняють кілька видів пояснення (Cerghit, 2006, с. 130):

<i>каузальне пояснення (чому?), з наголосом на розкритті причин, які виправдовують появу, існування, прояв явища, факту;</i>
<i>нормативне пояснення, що аналізує за встановленими критеріями сутнісні характеристики, подібності та відмінності;</i>
<i>процедуральне пояснення (як? яке?), щодо виокремлення операцій, необхідних для отримання чогось;</i>
<i>телеологічне пояснення (чому?), що здійснюється з метою виправдання дії через посилення на її мету;</i>
<i>послідовне пояснення (яке?), подаючи у вигляді переліку події та стани, що призводять до кінцевої ситуації;</i>
<i>пояснення за механізмом (як?), представлення принципів функціонування.</i>

Опис

Опис – це метод комунікації, який полегшує доступ до знань, представляючи властивості явищ і предметів навколишньої дійсності. Через опис виділяються такі характеристики, як форма, розмір, контекст, ситуація, схожість і відмінності, що сприяє виробленню суджень, правил, принципів. Цей метод стимулює розвиток спостережливості, вміння розрізняти загальне й особливе, загальне і специфічне.

Теоретична (логічна) демонстрація

Цей метод є дедуктивним способом отримання знань за допомогою міркувань, на відміну від інтуїтивної, індуктивної демонстрації (опису), яка використовує емпірію та сприйняття. Теоретична демонстрація – це логічне обґрунтування істини за допомогою понять, закладених у теоремах, принципах. Перевага цього методу полягає в тому, що він стимулює логічне мислення, вміння учнів робити дедуктивні міркування на основі того, що подає вчитель.

Евристична розмова

Полягає у „витягуванні” з учнів за допомогою запитань і відповідей знань, які вже є в їхній системі знань, для того, щоб використовувати їх у подальшій навчальній діяльності. Це активний метод, який стимулює навчання через відкриття і творчість. За допомогою цього методу вчитель запрошує учня докладати зусиль, думати, досліджувати на основі власного досвіду.

Scopul acestei metode constă în a stimula curiozitatea și interesul pentru implicare a elevilor în noi experiențe organizate pedagogic, pornind de la o realitate deja cunoscută de către ei. Se dorește crearea unor trebuințe de cunoaștere, sesizarea unor noi relații între concepte și formularea de noi concluzii, pe baza integrării noilor cunoștințe în sistemul celor existente. Prin acest tip de conversație, cadrul didactic îi conduce pe elevi către descoperirea de noi informații și lucruri. Socrate pretindea că dialogul este adevărata artă de a „moși” spiritul (maieutica), de a face să iasă la lumină adevărul, ideile (existente în mintea discipolului, dar încă nedescoperite, neivite) printr-un efort de adâncă meditație. (Platon, 1980, p. 43).

Eficiența conversației euristice se relevă atunci când ea are proprietăți transformatoare, când ajută elevii să-și construiască propriul demers cognitiv, plecând de la datele inițiale pe care aceștia le au și completându-le prin răspunsuri diverse la noile provocări. Esențială în acest sens, este construcția întrebărilor care trebuie să fie deschise, stimulând creativitatea, producția de idei și conexiuni între acestea. Vorbim astfel de exersarea gândirii productive, oferind elevilor posibilitatea căutării, descoperirii și creării dirijate din umbră. „O întrebare cuprinzătoare lasă libertate de manifestare a spontaneității și inițiativei elevilor în descoperirea căilor prin care se ajunge la noi cunoștințe, le lasă timp de gândire, de judecată.” (Cerghit, 2006, p. 141).

Problematizarea

Învățarea prin problematizare este o variantă complexă a conversației euristice care pune accentul pe cercetarea/descoperirea unor cauze ori soluții la o problemă. Cadrul didactic propune o situație-problemă pe care elevii vor putea s-o rezolve dacă-și vor însuși noile cunoștințe ce urmează a fi prezentate de către profesor. Valoarea formativă a acestei metode se relevă în măsura în care situațiile propuse antrenează mințile elevilor de a gândi creativ și de a găsi eventualele soluții, făcând combinații între informațiile pe care le au deja.

Conștientizarea nevoii de a accesa noi noțiuni și idei despre situația propusă susține motivațional învățarea viitoare, iar predarea capătă forma unui răspuns necesar, așteptat și căutat de către elevii dornici de a găsi soluțiile problemei. Provocarea pe care o lansează profesorul incită elevii la cunoaștere, iar învățarea vine de la sine și nu mai e un scop ca atare.

Specificul acestei metode constă în faptul că elevilor nu le sunt prezentate cunoștințele „de-a gata”, ci li se dezvăluie „embriologia” acestora. Cadrul didactic îi conduce treptat în zona în care să-și găsească ei înșiși modalitățile de a ieși din situația problematică propusă, apelând la diverse surse, una dintre ele putând fi profesorul. Se creează astfel ocazia în care elevul vine către profesor și-i cere sprijinul, pentru a-și construi propriul demers rezolutiv bazat pe cunoaștere, căutare, cercetare, situație aflată la polul opus față de cea în care cadrul didactic intervine, indiferent de interesul elevului, pentru a preda niște concepte despre care acesta din urmă nu

Мета цього методу – стимулювати допитливість і зацікавленість учнів у залученні до нового педагогічно організованого досвіду, відштовхуючись від вже знайомої їм реальності. З тим, щоб створити потребу в пізнанні, усвідомленні нових зв'язків між поняттями і формулюванні нових висновків, заснованих на інтеграції нових знань у систему вже наявних знань. За допомогою такого типу розмови вчитель веде учнів до відкриття нової інформації та речей. Сократ стверджував, що діалог – це справжнє мистецтво „оволодіння” душою (майєвтика), виведення на світло істини, ідей (існуючих у свідомості учня, але ще не відкритих, не виявлених) зусиллями глибокої медитації. (Platon, 1980, с. 43).

Ефективність евристичної розмови досягається тоді, коли вона має трансформаційні властивості, коли допомагає учням конструювати власну пізнавальну діяльність, відштовхуючись від наявних у них вихідних даних і доповнюючи їх різними відповідями на нові виклики. Важливим у цьому відношенні є побудова запитань, які мають бути відкритими, стимулюючи творчість, продукування ідей та зв'язків між ними. Таким чином, йдеться про практику продуктивного мислення, пропонуючи учням можливість непомітно керованого пошуку, відкриттів і творіння. „Комплексне запитання залишає місце для спонтанності та ініціативи учнів у відкритті шляхів отримання нових знань, дає їм час для роздумів, для суджень.” (Cerghit, 2006, с. 141).

Проблематизація

Навчання з допомогою проблематизації – це складний варіант евристичної розмови, в якому наголос ставиться на дослідженні/відкритті причин або шляхів вирішення проблеми. Учитель пропонує проблемну ситуацію, яку учні зможуть розв'язати, якщо шукатимуть нові знання, що будуть представлені учителем. Освітня цінність цього методу виявляється в тому, що запропоновані ситуації стимулюють учнів до творчого мислення і пошуку можливих рішень, комбінуючи вже наявну інформацію.

Усвідомлення необхідності доступу до нових понять та ідей щодо запропонованої ситуації мотиваційно підтримує подальше навчання, а викладання набуває форми необхідної відповіді, очікуваної і шуканої учнями, які прагнуть знайти рішення проблеми. Виклик вчителя надихає учнів до навчання, а навчання приходить саме по собі і більше не є самоціллю.

Специфіка цього методу полягає в тому, що учням не подається „готове” знання, а розкривається його „ембріологія”. Учитель поступово вводить їх у ту область, де вони можуть самостійно знайти вихід з проблемної ситуації, спираючись на різні джерела, одним з яких може бути і вчитель. Це створює можливість для учня прийти до вчителя і попросити його підтримки в побудові власного підходу до вирішення проблеми на основі знань, досліджень і пошуків – ситуація, яка є полярно протилежною тій, коли вчитель втручається, незважаючи на інтерес учня, щоб навчити поняттям, про які учень не знає, для

știe la ce-i folosesc. Important este dacă elevul te mai caută, dacă avem cui provoca curiozitatea și interesul pentru domeniul pe care-l iubim atât de mult. Evident, acest lucru se construiește printr-o muncă comună a profesorului cu elevii săi.

Studiul de caz

Studiul de caz reprezintă o metodă de confruntare directă a participanților cu o situație reală, autentică, luată drept exemplu tipic, reprezentativ pentru un set de situații și evenimente problematice.

Scopurile acestei metode, valoroasă din punct de vedere euristic și aplicativ, constau în: realizarea contactului participanților cu realitățile complexe, autentice dintr-un domeniu dat, cu scopul familiarizării acestora cu aspectele posibile și pentru a le dezvolta capacitățile decizionale, operative, optime și abilitățile de a soluționa eventualele probleme; verificarea gradului de operaționalitate a cunoștințelor însușite, a priceperilor și deprinderilor, a comportamentelor, în situații limită; sistematizarea și consolidarea cunoștințelor, autoevaluarea din partea fiecărui participant în parte, a gradului de aplicabilitate a acestora în situațiile create; educarea personalității, a atitudinilor față de ceilalți participanți și față de cazul respectiv, tratarea cu maturitate a situațiilor; exersarea capacităților organizatorice, de conducere, de evaluare și de decizie, asemeni unei situații reale.

Regulile desfășurării metodei au în vedere în special „cazul” ales. Astfel, pentru ca o situație să poată fi considerată și analizată precum un „caz” reprezentativ pentru un domeniu, ea trebuie să îndeplinească următoarele condiții: să fie autentică și semnificativă în raport cu obiectivele prefigurate, condensând esențialul; să aibă valoare instructivă în raport cu competențele profesionale, științifice și etice; să aibă un caracter incitant, motivând participanții la soluționarea lui, corespunzând pregătirii și intereselor acestora; să solicite participarea activă a tuturor elevilor în obținerea de soluții, asumându-și responsabilitatea rezolvării cazului.

În aplicarea metodei studiului de caz, se parcurg *șase etape*, și anume:

Etapa 1: Prezentarea cadrului general în care s-a produs evenimentul și a cazului respectiv: profesorul va alege mai întâi un „caz” semnificativ domeniului cercetat și obiectivelor propuse, care să evidențieze aspectele general-valabile; cazul va fi prelucrat și experimentat mai întâi pe un grup restrâns, apoi va fi propus participanților spre analiză; prezentarea trebuie să fie cât mai clară, precisă și completă;

Etapa 2: Sesizarea nuanțelor cazului concomitent cu înțelegerea necesității rezolvării lui de către participanți: are loc stabilirea aspectelor neclare; se pun întrebări de lămurire din partea participanților; se solicită informații suplimentare privitoare la modul de soluționare a cazului (surse bibliografice);

Etapa 3: Studiul individual al cazului propus: documentarea participanților; găsirea și notarea soluțiilor de către participanți;

Etapa 4: Dezbaterea în grup a modurilor de soluționare a cazului: analiza variantelor fie mai întâi în grupuri mici (5-6 membri) și apoi în plen, fie direct în plen,

чого вони йому потрібні. Важливо те, чи шукає вас учень, чи є кому викликати його цікавість і зацікавленість у сфері, яку ми так любимо. Очевидно, що це досягається спільною роботою вчителя з учнями.

Кейс-стаді, або дослідження конкретного випадку

Кейс-стаді – це метод безпосереднього зіткнення учасників з реальною, автентичною ситуацією, взятою як типовий приклад, що репрезентує сукупність проблемних ситуацій та подій.

Цілями цього методу, який є важливим з евристичної та прикладної точок зору, є приведення учасників у контакт зі складними, справжніми реаліями в певній галузі, щоб ознайомити їх з можливими аспектами і, щоб розвинути їхні навички прийняття рішень, оперативні та оптимальні навички і навички вирішення проблем; перевірка характеру застосовності набутих знань, навичок і звичок, а також поведінки в крайніх ситуаціях; систематизація та закріплення знань, самооцінка кожним учасником ступеня їх застосовності у створених ситуаціях; виховання особистості, ставлення до інших учасників і до справи, що розглядається, зрілого підходу до ситуацій; відпрацювання організаторських, управлінських, оціночних навичок та навичок прийняття рішень, як у реальній ситуації.

Правила методу особливо стосуються обраного „кейсу”. Так, для того, щоб ситуація могла бути розглянута і проаналізована як „кейс”, репрезентативний для предметної області, вона повинна відповідати наступним умовам: бути автентичною і значущою по відношенню до поставлених цілей, концентруючи в собі найсуттєвіше; мати повчальне значення по відношенню до професійних, наукових та етичних компетенцій; мати захоплюючий характер, мотивуючи учасників до її вирішення, відповідати їх підготовці та інтересам; вимагати активної участі всіх учнів в отриманні рішень та взяття на себе відповідальності за розв’язання кейсу.

У застосуванні методу кейс-стаді потрібно пройти шість етапів, а саме:

1-й етап: Представлення загальних рамок, в яких відбувалася подія, і кейсу, про який йде мова: вчитель спочатку обирає „кейс”, який є значущим у сфері дослідження і запропонованих цілей, в якому висвітлюються загальнооціннісні аспекти; кейс опрацьовується і експериментується спочатку на малій групі, потім пропонується учасникам для аналізу; презентація повинна бути максимально ясною, точною і повною;

2-й етап: Розпізнавання нюансів кейсу, в той самий час, коли учасники усвідомлюють потребу в його вирішенні: з’ясовуються незрозумілі аспекти; ставляться уточнюючі запитання учасниками; запитується додаткова інформація щодо вирішення кейсу (бібліографічні джерела);

3-й етап: Індивідуальне опрацювання запропонованого кейсу: документування учасниками; знаходження та конспектування учасниками шляхів вирішення;

4-й етап: Групове обговорення шляхів вирішення кейсу: аналіз варіантів спочатку в малих групах (5-6 осіб), а потім в пленарному режимі, або безпосе-

unde fiecare își expune varianta propusă; compararea rezultatelor obținute și analiza critică a acestora printr-o dezbatere liberă, moderată de profesor; ierarhizarea variantelor;

Etapa 5: Formularea concluziilor optime pe baza luării unor decizii unanime.

Etapa 6: Evaluarea modului de rezolvare a situației-caz și evaluarea grupului de participanți (elevi/cursanți), analizându-se gradul de participare. Totodată, se fac predicții asupra importanței reținerii modalităților de soluționare în vederea aplicării lor la situații similare.

Rolul profesorului, în cazul apelului la metoda studiului de caz, se reduce doar la cel de incitator și de provocator al demersurilor de rezolvare a cazului. Cu abilitate și discreție, el trebuie să aplaneze eventualele conflicte și să manifeste răbdare față de greutățile participanților de a soluționa cazul, punând accent pe participarea activă și productivă, individuală și de grup.

Avantajele metodei studiului de caz sunt următoarele: prin faptul că situația-caz, aleasă de profesor, aparține domeniului studiat, iar elevii sunt antrenați în găsirea de soluții, se asigură o apropiere a acestora de viața reală și de eventualele probleme cu care se pot confrunta, „familiarizându-i cu o strategie de abordare a faptului real” (Cerghit, 1997, p. 207); datorită unui pronunțat caracter activ, metoda contribuie la dezvoltarea capacităților psihice, de analiză critică, de elaborare de decizii și de soluționare promptă a cazului, formând abilitățile de argumentare; prin faptul că se desfășoară în grup, dezvoltă inteligența interpersonală, spiritul de echipă, toleranța și ajutorul reciproc, specific învățării prin cooperare; prin confruntarea activă cu un caz practic, metoda oferă oportunități în construirea unei punți între teorie și practică.

Limitele aplicării metodei studiului de caz:

– dificultăți legate de realizarea portofoliului de cazuri adecvate disciplinei, fapt care solicită mult timp de prelucrare și experimentare a fiecărui caz;
– dificultăți în evaluarea participării fiecărui elev la soluționarea cazului, concomitent cu manifestarea fenomenului de complezență ori de lene, lăsând pe seama celorlalți responsabilitatea rezolvării cazului;
– dificultăți legate de eventualele surse de informare, necesare soluționării cazului;
– experiența redusă a unora dintre participanți poate crea dificultăți în soluționarea cazului, acest lucru conducând la scăderea interesului și a gradul de implicare motivațională în activitate.

Direcții de modernizare a metodologiei didactice:

- ✓ Lărgirea evantaiului metodologic în funcție de varietatea situațiilor de instruire;

редньо в пленарному режимі, коли кожен представляє свій варіант; порівняння отриманих результатів та їх критичний аналіз у вільній дискусії, яку модерує вчитель; визначення пріоритетності варіантів;

5-й етап: Формулювання оптимальних висновків на основі одностайного прийняття рішень.

6-й етап: Оцінка того, як було вирішено кейс-ситуацію, та оцінка групи учасників (учнів/курсантів), аналіз ступеня їхньої участі. При цьому робляться прогноз важливості збереження моделі рішення для застосування її в аналогічних ситуаціях.

Роль вчителя при використанні методу кейс-стаді зводиться до ролі на-тхненника і провокатора зусиль для вирішення кейсу. Він повинен вміло і тактовно залагоджувати можливі конфлікти і проявляти терпіння до труднощів учасників у вирішенні кейсу, наголошуючи на активній і продуктивній участі, як індивідуальній, так і груповій.

Перевагами методу кейс-стаді є: те, що обрана вчителем кейс-ситуація належить до галузі, що вивчається і, що учні тренуються у пошуку рішень, забезпечуючи наближення до реального життя і можливих проблем, з якими вони можуть зіткнутися, „знайомлячи їх зі стратегією поведінки з реальним фактом” (Cerghit, 1997, р. 207); маючи яскраво виражений активний характер, метод сприяє розвитку екстрасенсорних здібностей, критичного аналізу, прийняттю рішень та проактивному вирішенню кейсів, тренуванню навичок аргументації; здійснюючись у групі, він розвиває міжособистісний інтелект, командний дух, толерантність і взаємодопомогу, характерні для спільного навчання; активно зіштовхуючи з практичним кейсом, метод відкриває можливості для побудови моста між теорією і практикою.

Обмеження методу кейс-стаді:

– труднощі з реалізацією портфоліо кейсів, які відповідають дисципліні, що вимагає багато часу на опрацювання та експериментування з кожним кейсом;
– труднощі з оцінкою участі кожного учня у вирішенні кейсу, одночасно з явищем самозаспокоєння або лінощів, перекладанням відповідальності за вирішення кейсу на інших;
– труднощі з можливими джерелами інформації, необхідної для вирішення справи;
– обмежений досвід деяких учасників може створити труднощі у вирішенні кейсу, що призведе до зниження інтересу та мотивації залучення до діяльності.

Напрями модернізації методики викладання :

✓ Розширення спектру методичних можливостей відповідно до різноманітності навчальних ситуацій;

- ✓ Promovarea metodelor ce pun în valoare potențialul intelectual și creativ al elevilor;
- ✓ Folosirea metodelor ce combină munca individuală cu munca în grup;
- ✓ Cultivarea metodelor euristice, a metodelor bazate pe cercetare-acțiune-descoperire;
- ✓ Instrumentalizarea metodologiei didactice.

B. Mijloacele de învățământ

Reprezintă ansamblul de resurse sau instrumente materiale, tehnice, produse, adaptate și selecționate în mod intenționat pentru a servi nevoilor de organizare și desfășurare a procesului instructiv-educativ. Ele sunt investite cu un potențial pedagogic, cu funcții pedagogice (de a ușura comunicarea, înțelegerea, formarea de priceperi și deprinderi, de a fixa noțiunile, de a le aplica, de a evalua), sunt purtătoare de informații, sunt instrumente de acțiune, sprijină și amplifică eforturile de predare, învățare, evaluare.

Putem clasifica mijloacele de învățământ astfel:

Mijloace informativ-demonstrative:

a. Materiale intuitiv-naturale;
•Obiecte elaborate (construite): substitute tridimensionale;
•Materiale (reprezentări) figurative: substitute bidimensionale;
•Reprezentări simbolice (grafice, desene).
b. Mijloace de exersare și formare a deprinderilor;
c. Mijloace de raționalizare a timpului în cadrul lecțiilor;
d. Mijloace de evaluare;
e. Mijloace tehnice audio-vizuale.

I.5. Strategii și tehnici moderne

Transformările prin care a trecut procesul de învățare, mai ales în ultimele decenii, au pus problema elaborării și, mai apoi, a utilizării unor noi metode de predare și învățare școlară. În învățământul românesc, a devenit o necesitate promovarea metodelor moderne de instruire care au capacitatea de a stimula participarea activă și deplină, fizică și psihică, individuală și colectivă a elevilor în procesul învățării. Elevii trebuie să fie învățați să gândească critic, creativ, constructiv, eficient.

Strategiile, metodele și tehnicile utilizate în activitatea didactică, pentru dezvoltarea gândirii critice, promovează învățarea prin cooperare și colaborare. Învățând să colaboreze cu alții în rezolvarea problemelor, elevii constată că

- ✓ Популяризація методів, які розкривають інтелектуальний і творчий потенціал учнів;
- ✓ Використання методів, що поєднують індивідуальну та групову роботу;
- ✓ Виплекування евристичних методів, заснованих на дослідженні-дії-відкритті;
- ✓ Інструменталізація методики викладання.

Б. Навчальні ресурси

Це сукупність матеріально-технічних, виготовлених, пристосованих і цілеспрямовано відібраних ресурсів або матеріально-технічних засобів чи інструментів, призначених для обслуговування потреб організації та проведення навчально-виховного процесу. Вони наділені педагогічним потенціалом, педагогічними функціями (сприяти комунікації, розумінню, формуванню навичок і звичок, закріплювати поняття, застосовувати їх, оцінювати), є носіями інформації, інструментами для дії, підтримують і підсилюють зусилля з викладання, навчання та оцінювання.

Ми можемо класифікувати навчальні ресурси наступним чином:

Засоби інформації та демонстрації:

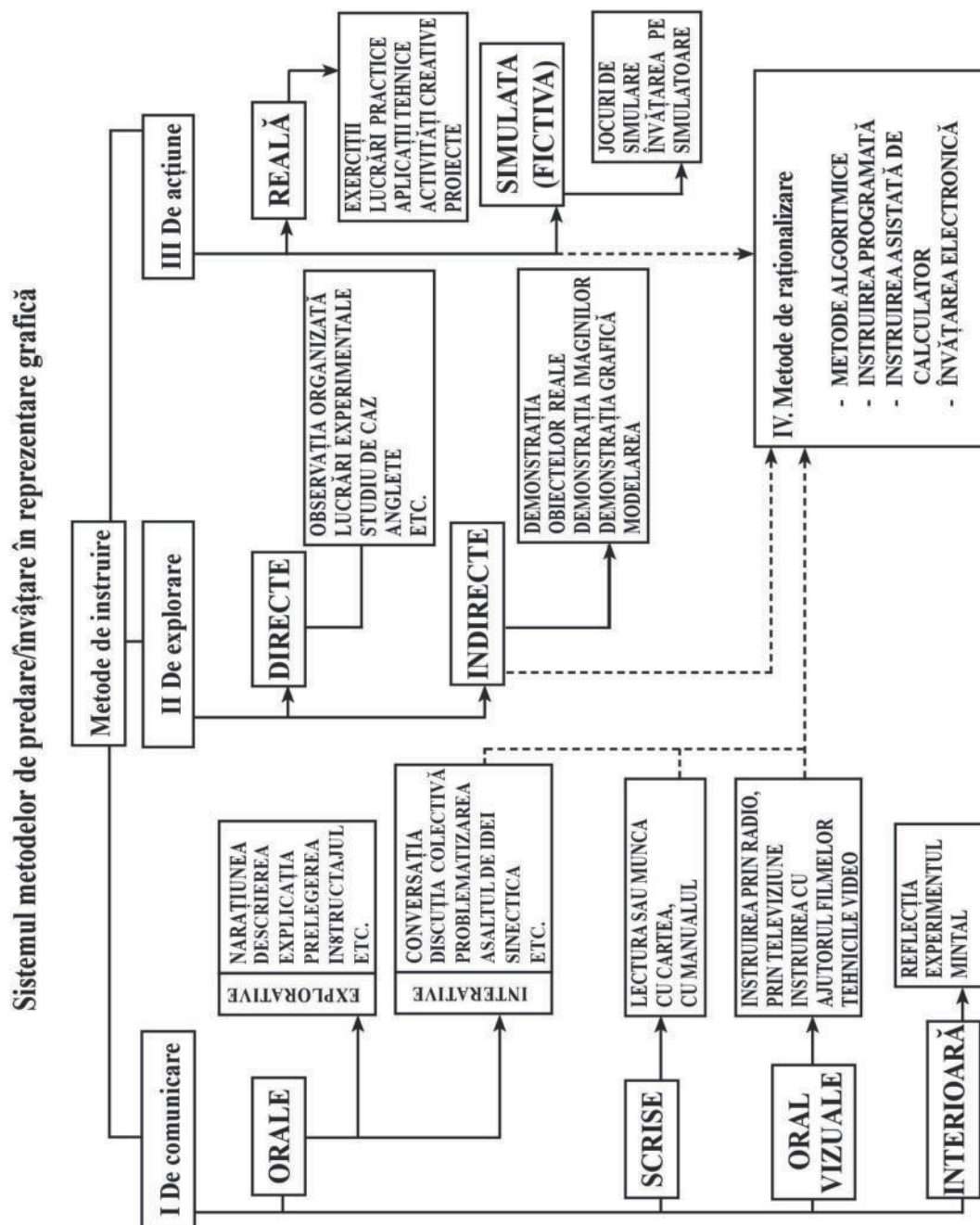
а. Інтуїтивно-природні матеріали;
• Розроблені (сконструйовані) об'єкти: тривимірні замінники;
• Образотворчі матеріали (репрезентації): двовимірні замінники;
• Символічні зображення (графіки, малюнки).
б. Засоби відпрацювання та розвитку навичок;
в. Засоби раціоналізації часу уроку;
г. Засоби оцінювання;
д. аудіовізуальні технічні засоби.

I.5. Сучасні стратегії та методи

Трансформації, яких зазнав навчальний процес, особливо в останні десятиріччя, порушили питання про розробку і використання нових методів викладання і навчання в школі. У румунській освіті стало необхідністю просувати сучасні методи навчання, які здатні стимулювати активну і повноцінну участь, фізичну і розумову, індивідуальну і колективну, учнів у навчальному процесі. Учнів необхідно навчити мислити критично, творчо, конструктивно та ефективно.

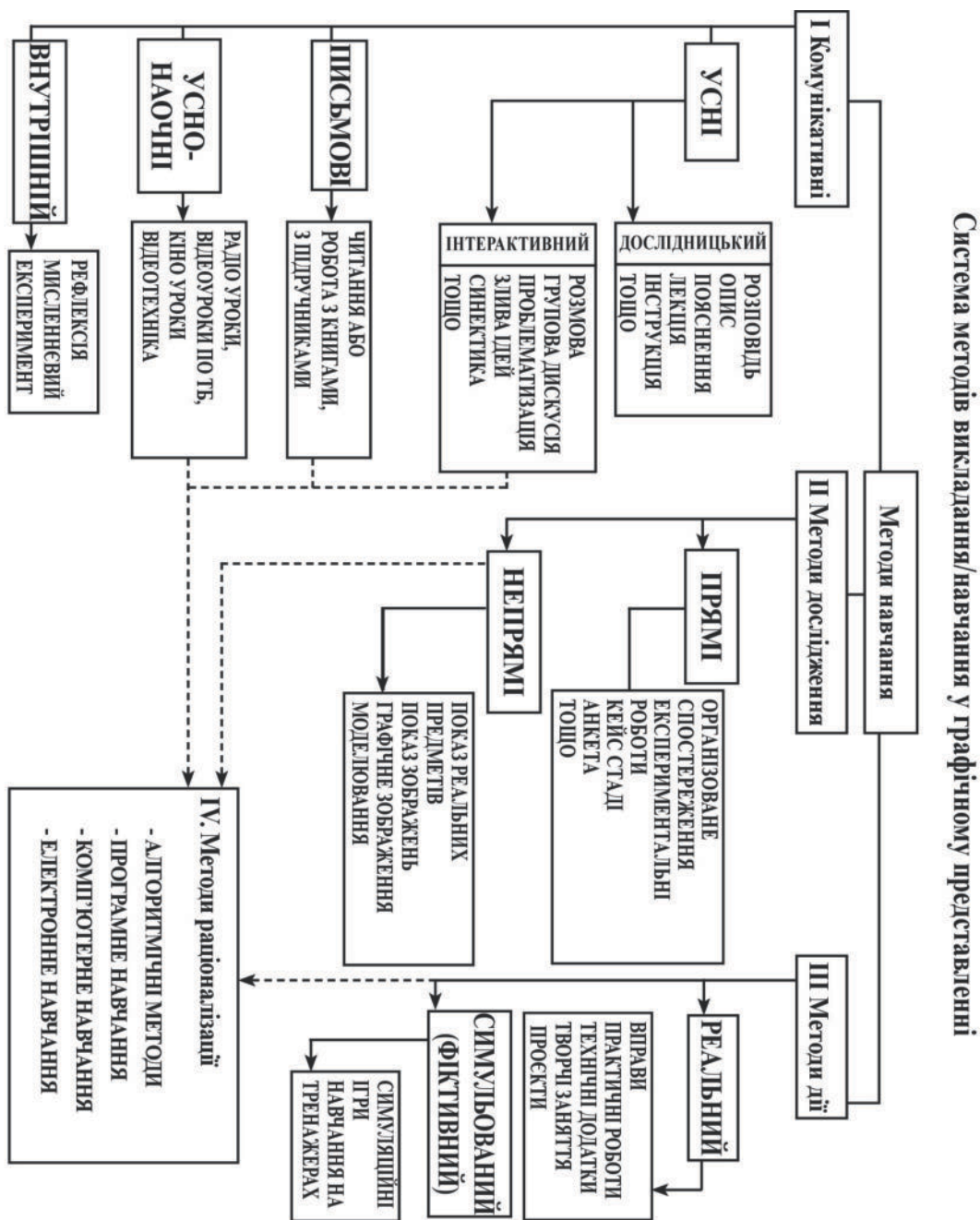
Стратегії, методи і техніки, що використовуються у навчанні для розвитку критичного мислення, сприяють навчанню через співпрацю і взаємодію. Навчаючись працювати з іншими над вирішенням проблем, учні усвідомлюють, що

scopurile personale ale fiecăruia pot fi realizate într-o muncă în echipă, că succesul grupului depinde de contribuția fiecărui membru al său. Astfel, elevii, din „singuratici care învață”, pot deveni „colegi care învață împreună”, care ating niveluri ale competenței academice în cadrul grupului și ca membrii ai echipelor.

Tabel nr. 1. Reprezentarea grafică a sistemului de metode de predare – învățare

їхні особисті цілі можуть бути досягнуті завдяки командній роботі, що успіх групи залежить від внеску кожного її члена. Таким чином, учні можуть перетворитися з „учнів-одинаків” на „однокурсників, які навчаються разом”, які досягають певних рівнів академічної компетентності в групі та як члени команд.

Таблиця № 1. Графічне представлення системи методів викладання та навчання

Între noile orientări din domeniul practicilor educaționale, se situează și cea privind dezvoltarea gândirii critice a elevilor, prin folosirea metodelor și tehnicilor activ-participative noi, metode care să potențeze funcționalitatea minții, să stimuleze capacitatea ei de explorare și descoperire, analiză și sinteză, raționare și evaluare: brainstorming, tehnica ciorchinului, mozaicul, cubul, cvintetul, tehnica „știu/vreau să știu/am învățat”, metoda piramidei etc.

A gândi critic înseamnă a emite judecăți proprii, a accepta părerile altora, a fi în stare să privești cu simțul răspunderii greșelile tale și să le poți corecta, a primi ajutorul altora și a-l oferi celor care au nevoie de el. Capacitatea de a gândi critic se dobândește în timp, permițând elevilor să se manifeste spontan, fără îngrădire, ori de câte ori se creează o situație de învățare. Ei nu trebuie să se simtă stingheri, să le fie teamă de reacția celor din jur față de părerile lor, să aibă încredere în puterea lor de analiză, de reflecție.

Indiferent de nuanță, ceea ce este comun învățării prin cooperare și prin colaborare este faptul că oferă un spor de idei și soluții, facilitează un transfer mai mare de cunoștințe și astfel fac să crească productivitatea muncii intelectuale, să creeze o stare de satisfacție, o senzație de succes.

În plus, spiritul de grup, de echipă „se leagă de cel de inițiativă și de capacitate de asumare a responsabilității” (Delors, 2000, p. 72), la care se adaugă și faptul că activitatea în grup favorizează împărtășirea stărilor afectiv-emoționale, ceea ce constituie sursa empatică care condiționează relațiile cu ceilalți. Se poate afirma că interrelațiile implică o influență educativă cuprinzătoare asupra individului și grupului.

Comun mai este și faptul că învățarea prin cooperare sau colaborare atrage după sine schimbări ale rolului elevului și o modificare simetrică și sensibilă a rolului profesorului (Bocoș, 2002, p. 79), care nu este de subestimat atâta vreme, cât calitatea interactivității depinde de modul în care sunt gestionate interacțiunile dintre participanți.

O contribuție remarcabilă la crearea unor situații pedagogice problematice interactive, la analiza mecanismelor sociale care au loc în cadrul acestora, a avut-o lansarea conceptului de conflict socio-cognitiv, termen generic desemnând o interacțiune, o angajare activă a participanților într-o controversă sau confruntare cognitivă generatoare de opoziții, de puncte de vedere diferite, divergente, de opinii, interpretări, soluții diferite etc. Fie că apare spontan, fie că este indus sau provocat, acesta este de natură să determine membrii grupului să depășească împreună divergențele, să găsească în comun soluții, rezolvări etc.

Серед нових орієнтирів у сфері освітніх практик – розвиток критичного мислення учнів через використання нових активно-діяльнісних методів і технік, методів, які розширюють функціональні можливості розуму, стимулюють його здатність до дослідження і відкриття, аналізу і синтезу, міркування й оцінки: мозковий штурм, кластерний метод, мозаїка, куб, квінтети, метод „знаю/хочу знати/дізнався”, метод піраміди та ін.

Критично мислити означає висловлювати власні судження, приймати думки інших людей, вміти з почуттям відповідальності дивитися на власні помилки і вміти їх виправляти, отримувати допомогу від інших та пропонувати її тим, хто її потребує. Здатність критично мислити набувається з часом, що дозволяє учням висловлювати свої думки спонтанно, не стримуючись, щоразу, коли виникає навчальна ситуація. Вони не повинні соромитися, не повинні боятися реакції інших на свою думку, повинні бути впевненими у своїх силах аналізу та рефлексії.

Незалежно від нюансів, спільним для кооперативного та об’єднаного навчання є те, що вони пропонують безліч ідей та рішень, сприяють більшій передачі знань і, таким чином, підвищують продуктивність інтелектуальної праці, створюють стан задоволеності, відчуття успіху.

Крім того, груповий і командний дух „пов’язаний ініціативністю та здатністю брати на себе відповідальність” (Delors, 2000, с. 72), а також з тим, що групова діяльність сприяє обміну афективно-емоційними станами, що є джерелом емпатії, що зумовлює взаємини з іншими людьми. Можна сказати, що взаємостосунки передбачають комплексний виховний вплив на особистість і групу.

Спільним є також той факт, що навчання через співпрацю або взаємодію тягне за собою зміну ролі учня і симетричну та чутливу зміну ролі вчителя (Восоґ, 2002, с. 79), що не можна недооцінювати, оскільки якість інтерактивності залежить від способу управління взаємодією між учасниками.

Помітний внесок у створення проблематичних інтерактивних педагогічних ситуацій, в аналіз соціальних механізмів, які в них відбуваються, зробило поняття соціо-когнітивного конфлікту – загальний термін, що позначає взаємодію, активне залучення учасників у суперечку або когнітивне протистояння, що породжує опозиції, різні, розбіжні точки зору, думки, інтерпретації, різні рішення тощо. Спонтанна, індукована чи спровокована, вона з великою ймовірністю спонукає членів групи до спільного подолання розбіжностей, пошуку рішень, розв’язок тощо.

Învățarea cu ajutorul celuilalt

Dacă învățarea prin cooperare presupune activități împreună cu sarcini și scopuri distribuite, cu funcții și responsabilități individuale între membri grupului, fiecare subordonându-și eforturile rezultatului comun în beneficiul tuturor, atunci învățarea prin colaborare este întemeiată pe lucrul împreună, în care fiecare etalează roluri și funcții diferite.

Atât învățarea prin repetare, cât și învățarea prin competiție își au un imbold epistemic major în teoriile formării imaginii de sine și ale comparării sociale. Unii cercetători sintetizează opțiunile de dezvoltare ale psihologiei sociale în acest domeniu prin tentativa de a oferi răspunsuri la câteva întrebări fundamentale:

1) Pe baza căror informații, cu ajutorul căror instrumente se realizează percepția celuilalt? Altfel spus, cum ne construim reprezentarea celorlalte persoane?

2) În ce fel percepția și reprezentarea pe care le avem despre noi înșine sunt legate de interacțiunea cu ceilalți? Altfel spus, în ce măsură reprezentarea sinelui depinde de părerea celuilalt?

3) Cum influențează imaginea de sine modul în care ne definim și dezvoltăm capacitatea de învățare? „Imaginea de sine este ansamblul ideilor pe care un individ le are despre el însuși”.

Cooperarea „constă în a ține cont de obiectivele celorlalți și de propriile obiective, adaptându-și comportamentul în așa fel încât să fie atinse diferitele obiective propuse” (Michael Argyile, 1991, p. 45). Utilizarea cooperării în învățare se bazează pe faptul că o instruire guvernată de competiție, așa cum de multe ori regăsim în învățământul tradițional, poate induce sentimente negative la elevi, o interdependență negativă prin care un elev nu poate câștiga decât în urma eșecului înregistrat de un coleg al său. În principiu, elevii sunt împărțiți în microgrupuri (pornind de la două persoane, dar determinând o activitate eficientă în echipe de la patru la șase elevi) ce împărtășesc obiective comune și trebuie să realizeze sarcini împreună. Grupurile, de obicei, sunt alcătuite din persoane cu experiență și stiluri de învățare diferite. În învățarea prin cooperare, participanții știu că performanța este reciprocă, în sensul că persoanele dezvoltă o interdependență pozitivă unele față de altele; elevii percep că își vor putea îndeplini obiectivele instructive doar dacă și colegii lor și le vor îndeplini pe ale lor. Astfel, se punește cu ideeă că un singur membru al microgrupurilor nu poate poseda toate informațiile, abilitățile și resursele pentru a-și duce sarcina la bun sfârșit (fiind necesară contribuția tuturor membrilor pentru un asemenea deziderat). Învățătorul observă și se focalizează atât pe performanța școlară, cât și pe dezvoltarea competenței sociale de către elevi. Se observă, în acest mod, astfel că o funcție importantă a învățării prin cooperare este aceea că se stabilește un echilibru între competiția indusă de învățământul tradițional și necesitatea creșterii abilităților de lucru în echipă, de cooperare.

Навчання за допомогою інших

Якщо кооперативне навчання передбачає спільну роботу зі спільними завданнями і цілями, з індивідуальними функціями і обов'язками між членами групи, кожен з яких підпорядковує свої зусилля загальному результату на благо всіх, то навчання через співпрацю ґрунтується на спільній роботі, в якій кожна людина виконує різні ролі і функції.

Як навчання через повторення, так і навчання через конкуренцію мають основний епістемічний імпульс у теоріях формування самооцінки та соціального порівняння. Деякі дослідники підсумовують варіанти розвитку соціальної психології в цій галузі, намагаючись дати відповіді на деякі фундаментальні питання:

1) На основі якої інформації, за допомогою яких інструментів здійснюється сприйняття іншого? Інакше кажучи, як ми будуємо своє уявлення про інших?

2) Яким чином наше сприйняття та репрезентація себе пов'язані з нашою взаємодією з іншими? Інакше кажучи, наскільки репрезентація себе залежить від сприйняття іншого?

3) Як наше уявлення про себе впливає на те, як ми визначаємо себе і розвиваємо свої здібності до навчання? „Образ Я – це сукупність уявлень, які людина має про себе”.

Співпраця „полягає у врахуванні цілей інших та власних цілей, адаптації своєї поведінки таким чином, щоб досягти різних поставлених цілей” (Michael Argyre, 1991, р. 45). Використання співпраці в навчанні ґрунтується на тому, що навчання, засноване на конкуренції, яке часто зустрічається в традиційній освіті, може викликати негативні почуття в учнів, негативну взаємозалежність, коли учень може тільки виграти від невдачі однолітка. У принципі, учні діляться на мікрогрупи (починаючи з двох осіб, але в результаті ефективної командної роботи з чотирьох-шести учнів), які поділяють спільні цілі і повинні виконувати завдання разом. Під час кооперативного навчання учасники знають, що ефективність є взаємною, в тому сенсі, що люди розвивають позитивну взаємозалежність один від одного; учні усвідомлюють, що вони зможуть виконати свої навчальні завдання лише тоді, коли їхні однолітки виконають свої власні. Ідея про те, що один член мікрогрупи не може володіти всією інформацією, навичками та ресурсами для виконання завдання (для цього необхідний внесок усіх членів), є, таким чином, відправною точкою. Таким чином, важливою функцією кооперативного навчання є досягнення балансу між конкуренцією, яку спричиняє традиційна освіта, і необхідністю посилення командної роботи, навичок співпраці.

În literatura de specialitate, învățarea prin cooperare este ilustrată de cinci principii:

I. Interdependența pozitivă:

Variante ale învățării prin cooperare:

Structura	Descriere
Turneul	Fiecare elev împărtășește ceva din cele discutate cu colegii.
Colțurile	Fiecare elev se mută într-un colț al încăperii reprezentând perspective/alternative ale problemei. Aici cursanții discută cu colegii care au aceeași opinie, apoi parafrazează ideile propuse de cei din celelalte colțuri.
Răspunsul colectiv	Colectivul se împarte în grupuri de câte patru. Aceste grupuri se divid la rândul lor în echipe de câte doi, dintre care – în mod alternativ – unul reprezintă „jucătorul”, cel care rezolvă problemele, iar celălalt este „antrenorul” acestuia. După fiecare două probleme rezolvate, echipa de doi se verifică cu cealaltă echipă de doi în privința modului în care au răspuns.
Interviul în trei pași	Elevii se intervieveză unii pe ceilalți în echipe de câte două persoane. La pasul al treilea, fiecare cursant împărtășește întregului grup informațiile pe care le-a aflat în decursul interviului.
Rețeaua conceptelor	Elevii notează simultan pe o filă de flip-chart ideile centrale învățate, dezvoltând apoi și podurile (relațiile) ce pot fi stabilite între acestea. În final, este construit un poster al conținuturilor care trebuie învățat.
Turul de masă	Fiecărui elev i se cere să ofere un răspuns la o întrebare pe o foaie care este trimisă apoi, pe rând, fiecărui membru al grupului. Există și un tur de masă desfășurat simultan, în care toți cursanții notează răspunsul propriu la o întrebare pe foile primite.
Tehnica Oo-Op	Elevii lucrează în grupuri, pentru a construi un produs specific grupului respectiv, produs pe care trebuie să-l împărtășească întregului colectiv. Până acum nimic spectaculos, partea de inedit față de alte metode constând în aceea că fiecare elev trebuie, la rândul său, să aducă o contribuție specifică la producția grupului.

Tabel nr. 2. *Variante ale învățării prin cooperare*

II. Promovarea interacțiunii (în sensul încurajării succesului celui alt, împărțirea resurselor și sprijinul acordat, explicații privind modul de rezolvare a problemelor, discutarea și controlul modului în care conținutul a fost sau nu înțeles etc.).

У літературі кооперативне навчання ілюструється п'ятьма принципами:

I. Позитивна взаємозалежність:

Варіанти кооперативного навчання:

Структура	Опис
Турне	Кожен учень ділиться тим, що обговорив з одногрупниками
Кути	Кожен учень переходить до іншого кутка класу, що представляє перспективи/альтернативи вирішення проблеми. Тут учні обговорюють з одногрупниками-однотумцями, а потім перефразовують ідеї, запропоновані учасниками з інших кутів.
Колективна відповідь	Колектив ділиться на групи по чотири особи. Ці групи, у свою чергу, діляться на команди з двох осіб кожна, одна з яких, по черзі, „гравець”, тобто той, хто розв'язує задачу, а інша її „тренер”. Після кожних двох вирішених проблем команда з двох осіб обмінюється думками з іншою командою з двох осіб щодо відповідей.
Триступенева співбесіда	Учні ставлять запитання один одному в групах по двоє. На третьому етапі кожен учень ділиться з усією групою інформацією, яку він дізнався під час співбесіди.
Мережа концепцій	Учні одночасно записують на фліпчарті основні засвоєні ідеї, а потім розробляють мости (взаємозв'язки), які можна встановити між ними. Насамкінець створюється плакат з матеріалом, що підлягає засвоєнню.
Тур навколо столу	Кожного учня просять дати відповідь на запитання на аркуші паперу, який потім по черзі передається кожному члену групи. Також проводиться одночасний тур навколо столу, коли всі учні записують свою відповідь на запитання на аркушах паперу.
Техніка „Оо-Ор” (One – Own, Others’ – Opinions)	Учні працюють у групах над створенням специфічного для групи продукту, яким вони мають поділитися з усією групою. Здається нічого вражаючого, але новизна порівняно з іншими методами полягає в тому, що кожен учень по черзі має зробити конкретний внесок у результат роботи групи.

Таблиця № 2. Варіанти кооперативного навчання

II. Сприяння взаємодії (заохочувати успіхи один одного, ділитися ресурсами та підтримкою, пояснювати, як вирішувати проблеми, обговорювати та ретельно аналізувати, чи був зрозумілий або ні контент тощо.).

III. Responsabilitatea individuală și de grup – grupul trebuie să fie responsabil pentru atingerea propriilor scopuri, iar fiecare membru trebuie să fie responsabil în ceea ce privește contribuția sa în vederea atingerii de către grupul propriu a scopurilor respective.

IV. Dezvoltarea unor abilități de comunicare interpersonală și de grup (astfel, spre deosebire de învățarea prin competiție, învățarea prin cooperare presupune simultan implicarea într-o activitate de învățare și funcționarea în calitate de echipă).

V. Dezvoltarea unor procese de grup (grupul trebuie să decidă care acțiuni ale membrilor proprii sunt utile și care nu pentru dezideratele grupului și să stabilească ce tip de comportament să adopte în etapele care vor urma a fi experimentate).

1.6. Metodologia didactică între tradiție și inovație

Dezideratele de modernizare și de perfecționare a metodologiei didactice se înscriu pe direcțiile sporirii caracterului activ al metodelor de învățământ, în aplicarea unor metode cu un pronunțat caracter formativ, în valorificarea noilor tehnologii instrucționale, în suprapunerea problematizării pe fiecare metodă și tehnică de învățare, reușind astfel să se aducă o însemnată contribuție la dezvoltarea întregului potențial al elevului.

Cerința primordială a educației progresiviste, cum spunea Jean Piaget, este de a asigura o metodologie diversificată, bazată pe îmbinarea activităților de învățare și de muncă independentă cu activitățile de cooperare, de învățare în grup și de muncă interdependentă. („Metode și tehnici moderne de învățământ”, profesorideromana.wordpress.com).

Într-o abordare modernă, profesorul/ învățătorul se preocupă de crearea de ocazii de învățare pentru elevii săi. În acest context, metodele pe care le va folosi sunt mijloacele prin care sunt configurate activitățile de învățare ale elevilor. În absența unui inventar metodologic interiorizat (adică bine învățat, mobil, în situație de a fi aplicat și transferat în situații noi), activitățile elevilor nu pot fi anticipate interactiv, și, cu atât mai puțin, declanșate pe parcursul orelor.

Avantajele acestor metode sunt acelea că stimulează atenția și gândirea, oferă posibilitatea elevilor de a-și dezvolta competențele necesare unei abordări complexe și integratoare, lucrul individual, în echipe sau participarea întregii clase la realizarea cerințelor *cubului* și *pălăriilor gânditoare*, ceea ce este o provocare și determină o întrecere în a demonstra asimilarea corectă și completă a cunoștințelor. Metodele activ-participative au însă și dezavantaje: necesită o pregătire mai riguroasă și mai îndelungată, nu pot fi folosite în cadrul oricărei lecții, bagajul informațional este mai mic, necesită atenția sporită a elevilor, dar și capacitatea lor de a face conexiuni și de a descoperi singuri răspunsurile.

III. Індивідуальна та групова відповідальність – група повинна нести відповідальність за досягнення власних цілей і кожен член групи повинен нести відповідальність за власний внесок у досягнення цих цілей.

IV. Розвиток навичок міжособистісної та групової комунікації (таким чином, на відміну від конкурентного навчання, кооперативне навчання передбачає одночасну участь у навчальній діяльності та функціонування як команда).

V. Розробка групових процесів (група має вирішити, які дії її членів є корисними, а які ні, для досягнення цілей групи, а також визначити вид своєї подальшої поведінки на наступних етапах).

1.6. Методика викладання, між традиціями та інноваціями

Прагнення до модернізації та вдосконалення методики викладання лежать у площині посилення активного характеру методів навчання, застосування методів з яскраво вираженим формуючим характером, використання нових технологій навчання, накладання проблематизації на кожен метод і прийом навчання, що дозволить зробити значний внесок у розвиток всього потенціалу учня.

Основною вимогою прогресивної освіти, за словами Жана Піаже, є забезпечення диверсифікованої методології, заснованої на поєднанні навчальної діяльності та самостійної роботи з кооперативною діяльністю, груповим навчанням та взаємозалежною роботою. („Metode și tehnici moderne de învățământ”, profesorideromana.wordpress.com)

У сучасному підході вчитель зацікавлений у створенні можливостей для навчання своїх учнів. У цьому контексті методи, які він використовує, є засобами, за допомогою яких формується навчальна діяльність учнів. За відсутності інтерналізованого методологічного інвентарю (тобто добре засвоєного, мобільного, застосовного і такого, що може бути перенесений у нові ситуації), активність учнів не може бути інтерактивно передбачена, не кажучи вже про можливість викликати її під час уроку.

Перевагами цих методів є те, що вони стимулюють увагу та мислення, дають учням можливість розвивати навички, необхідні для комплексного та інтегративного підходу, працювати індивідуально, в командах або усім класом, беручи участь у виконанні вимог *мисленнєвих кубиків та капелюхів* – це виклик і змагання, щоб продемонструвати правильне і повне засвоєння знань. Однак активно-діяльнісні методи мають і свої недоліки: вони вимагають більш ретельної і тривалої підготовки, їх не можна використовувати на кожному уроці, інформаційний фон менший, вони вимагають більшої уваги від учнів, а також їхньої здатності встановлювати зв'язки і самостійно знаходити відповіді.

Învățarea creativă presupune existența unui potențial creativ al elevului, manifestat în receptivitatea față de nou, curiozitatea științifică, nonconformism, originalitate, capacitate de elaborare, fluentă și divergența gândirii, imaginație creatoare, inventivitate. Atât metodele tradiționale, cât și cele alternative de predare-învățare sunt fundamentale pentru buna desfășurare a activității didactice.

Profesorului îi revine sarcina de a selecta atât metodele moderne cât și cele tradiționale ce pot fi folosite eficient în lecțiile de dobândire de noi cunoștințe și în lecțiile de evaluare a cunoștințelor și abilităților.

În concluzie, folosind procedeul contrapunerii putem distinge principalele neajunsuri și critici aduse metodelor practicate până acum, în contrast cu caracteristicile și principalele direcții de înnoire a metodologiilor pe care le încearcă învățământul de astăzi:

a) metode clasice:	b) metode moderne:
- acordă prioritate instruirii	- trec formația înaintea instruirii;
- sunt centrate pe conținut, pe însușirea materiei; au o orientare <i>intelectualistă</i> ;	- sunt centrate pe elev, pe exersarea și dezvoltarea capacităților și aptitudinilor;
- acordă întâietate activității profesorului (promovează un „învățământ magistral”);	- sunt axate pe activitatea și participarea (angajarea) elevului;
- pun accentul pe <i>predare</i> ;	- trec învățarea înaintea predării, concomitent cu ridicarea exigențelor față de predare;
- elevul este privit mai mult ca <i>obiect</i> al instruirii;	- elevul devine deopotrivă, <i>obiect</i> și <i>subiect</i> al actului de instruire și educare, al propriei sale formări;
- neglijează însușirea metodelor de studiu personal, de muncă independentă;	- sunt subordonate principiului învățării continue, urmărind însușirea unor tehnici de muncă independentă, de autoinstruire sau de învățare autodirijată;
- sunt <i>centrate pe cuvânt</i> , fiind dominant comunicative, <i>verbale</i> și <i>livrești</i> ;	- sunt centrate pe acțiune, pe explorarea unei <i>științe comunicative</i> sau a unei <i>științe livrești</i> și se preferă <i>știința din experiența</i> dobândită prin explorare, experimentare, cercetare și acțiune;
- sunt <i>receptive</i> , bazate pe activități reproductive;	- sunt <i>activ-participative</i> , adică în locul unei <i>cunoașteri căpătate</i> propun o cunoaștere <i>cucerită prin efortul propriu</i> ;
- sunt orientate spre <i>produs</i> ; prezintă știința ca o sumă de cunoștințe finite;	- își îndreaptă atenția spre <i>procesele prin care elevii ajung la colaborări personale</i> ;

Креативне навчання передбачає наявність творчого потенціалу учня, що проявляється у сприйнятливості до нового, науковій допитливості, неконформізмі, оригінальності, нестандартності, здатності до розробки, вільному та дивергентному мисленні, творчій уяві, винахідливості. Як традиційні, так і нетрадиційні методи викладання та навчання мають фундаментальне значення для успішного процесу викладання.

Завдання вчителя – підібрати як сучасні, так і традиційні методи, які можна ефективно використовувати на уроках засвоєння нових знань і на уроках оцінювання знань і вмінь.

На закінчення, використовуючи процес протиставлення, можна виділити основні недоліки і критику методів, які використовувалися до цього часу, на відміну від характеристик й основних напрямків оновлення методів, які намагається розвивати сучасне викладання:

а) класичні методи:	б) сучасні методи:
- надають пріоритет навчанню	- ставлять формування вище за навчання;
- зосереджені на змісті, на оволодінні предметом; мають <i>інтелектуалістичну</i> орієнтацію;	- орієнтовані на учня, на розвитку навичок і компетенцій;
- надає пріоритет роботі вчителя (заохочує „викладання, орієнтоване на наставника”);	- зосереджені на активності та участі (залученні) учня;
- ставлять наголос на <i>викладанні</i> ;	- ставлять навчання вище за викладання, водночас підвищуючи вимоги до викладання;
- учень розглядається більше як <i>об’єкт</i> навчання;	- учень стає одночасно і об’єктом, і суб’єктом акту навчання та виховання, власного становлення;
- нехтує методами самонавчання, самостійної роботи;	- підпорядковуються принципу навчання впродовж життя, спрямованому на оволодіння методами самостійної роботи, самонавчання або самоспрямованого навчання;
- <i>зосереджені на слові</i> , є переважно комунікативними, <i>вербальними</i> та <i>книжковими</i> ;	- орієнтовані на дію, зосереджені на дослідженні <i>комунікативної</i> або <i>книжкової науки</i> , а перевага надається науці з досвіду, отриманого через дослідження, експерименти та дії;
- є <i>сприйнятливими</i> , заснованими на репродуктивній діяльності;	- є <i>активно-партисипативними</i> , тобто замість <i>набутого знання</i> пропонують <i>знання, здобуте власними зусиллями</i> ;

- sunt abstracte și formale;	- pun accentul pe contactul direct cu realitatea, sunt concrete;
- au prea puțin un caracter aplicativ (mențin o legătură sporadică cu activitatea practică);	- cultivă spiritul aplicativ, practic și experimental;
- sunt dirijiste, impun o <i>conducere rigidă a învățării</i> ;	- încurajează <i>munca independentă</i> , inițiativa, inventivitatea și creativitatea;
- impun un control <i>formal, aversiv</i> (didacticism coercitiv);	- stimulează efortul de <i>autocontrol, de autoevaluare, de autoreglare</i> la elevi;
- promovează competiția;	- stimulează cooperarea și ajutorul reciproc;
- cad fie într-o individualizare excesivă, fie în socializarea exagerată a învățării;	- sunt interactive, căutând să îmbine armonios învățarea individuală cu învățarea socială; munca individuală cu munca în echipă și în colectiv;
- se bazează pe o <i>motivație exterioară</i> (extrinsecă) cu evidente elemente de reprimare, de frică și de constrângere;	- dezvoltă motivație interioară (intrinsecă) ce izvorăște din actul învățării, din satisfacțiile depășirii dificultăților și bucuria succeselor obținute;
- întrețin relații rigide, autocratice (autoritariste, didacticiste) între învățător și elevi;	- raporturile învățător – elevi se apropie de condițiile vieții sociale și de cerințele psihopedagogice ale tânărului în dezvoltare, promovând <i>relații democratice</i> care intensifică aspectele integrative (de cooperare);
- conferă profesorului un rol de purtător (depozitar) și transmitător de cunoștințe;	- rezervă profesorului un rol de <i>organizator</i> al condițiilor de învățare, de <i>îndrumător și animator</i> , care catalizează energiile celor ce învață;
- disciplina învățării este impusă prin constrângere.	- disciplina învățării derivă din organizarea rațională a activității.

Tabel nr. 3. *Metode clasice versus metode moderne*

În comparație cu metodele tradiționale, metodele moderne sunt mult mai flexibile, mai suuple, exprimă cerințele unui nou model de educație, extrem de dinamic, reflectând noi realități și nevoi socio-culturale specifice epocii moderne.

Ca parte integrantă a ansamblului educațional-școlar, metodologia didactică nu poate evolua în dezacord cu obiectivele și conținutul învățământului, cu exigențele de ansamblu ale sistemului de educație contemporan.

- орієнтовані на <i>результат</i> ; вони представляють науку як суму кінцевих знань;	- націлені на <i>процеси</i> , під час яких учні досягають <i>особистої співпраці</i> ;
- є абстрактними та формальними;	- ставлять наголос на безпосередньому контакті з реальністю, вони є конкретними;
- мають мало прикладного характеру (підтримують спорадичний зв'язок з практичною роботою);	- культивують прикладний, практичний та експериментальний дух;
- є дирижистськими, вони нав'язують <i>жорсткий напрямок навчання</i> ;	- заохочують самозайнятість, ініціативу, винахідливість і креативність;
- нав'язують формальний, <i>аверсивний контроль</i> (примусовий дидактизм);	- стимулюють <i>самоконтроль, самооцінку та саморегуляцію</i> в учнів;
- стимулюють конкуренцію;	- стимулюють співпрацю та взаємодопомогу;
- впадають або в надмірну індивідуалізацію, або в надмірну соціалізацію навчання;	- є інтерактивними, намагаються гармонійно поєднувати індивідуальне та соціальне навчання; індивідуальну роботу з командною та колективною роботою;
- базуються на <i>зовнішній</i> (екстернальній) мотивації з очевидними елементами придушення, страху та примусу;	- розвивають внутрішню мотивацію, яка виникає з самого процесу навчання, з винагороди за подолання труднощів і радості від успіху;
- підтримують жорсткі, автократичні (авторитарні, дидактичні) стосунки між вчителем та учнями;	- відносини вчитель-учень наближені до умов суспільного життя та психолого-педагогічних потреб молодшої людини, що розвивається, сприяють <i>демократичним відносинам</i> , які посилюють інтегративні (кооперативні) аспекти;
- відводять вчителю роль носія (сховища) і передавача знань;	- залишає за вчителем роль <i>організатора</i> умов навчання, <i>провідника</i> та <i>аніматора</i> , який каталізує енергію учнів;
- дисципліна навчання нав'язується примусом.	- дисципліна навчання впливає з раціональної організації діяльності.

Таблиця № 3. *Класичні методи проти сучасних методів*

Порівняно з традиційними, сучасні методи є більш гнучкими, рухливими, виражають вимоги нової, високодинамічної моделі освіти, відображають нові реалії та соціокультурні потреби, характерні для сучасної епохи.

Як невід'ємна складова всієї освітньо-шкільної системи, методика навчання не може розвиватися у розриві з цілями і змістом освіти, із загальними вимогами сучасної системи освіти.

CAPITOLUL II

METODE ȘI TEHNICI
FOLOSITE
PENTRU DECODAREA TEXTULUI

РОЗДІЛ II

МЕТОДИ ТА ПРИЙОМИ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ДЛЯ ДЕКОДУВАННЯ ТЕКСТУ

II.1. Metodele moderne – instrumente de lucru în învățarea eficientă

Dintre metodele de învățământ clasificate anterior, am ales pentru o tratare mai amplă *metodele interactive*, ele constituind subiectul principal al lucrării de față.

Marii cercetători au conturat o concepție, potrivit căreia evoluția cognitivă a copilului nu poate fi disociată de mediul social (clasă, școală) în care acesta este încadrat. Pentru Piaget, de exemplu, cooperarea este posibilă ca „proces generator de rațiune”, interrelațiile sociale – ca factor de dinamizare a dezvoltării cunoașterii individuale. Pentru Vîgoțki, gândirea urmează traiectul dezvoltării de la social către individual, toate funcțiile înalte bazându-se pe interacțiunile indivizilor. Învățarea și dezvoltarea capacităților cognitive ar fi rezultatul interacțiunilor interpersonale. (Alexandru I. Toma, 2008, p. 110-130).

Consecința firească a tendinței social-interacționiste este dezvoltarea unui nou mediu de învățare social, un mediu ce are să sporească ocaziile de interactivitate, să favorizeze învățarea interactivă sau interdependentă, de grup, altul decât tradiționalul mediu de învățare individuală.

Învățarea interactivă se bazează pe interschimbul de informații și idei, de experiențe și reflecții, de interpretări și sugestii rezolutive, de opinii și convingeri, de impresii și atitudini, pe interacțiunile sociale care se stabilesc în interiorul clasei de elevi ori a microgrupurilor sau între perechi.

Învățarea interactivă poate fi definită ca învățare prin cooperare sau colaborare, structuri de învățare promovate cu tot mai multă stăruință în practica școlii, mai ales în a doua jumătate a secolului XX, când paradigma învățământului centrat pe grup, întărită de teoria învățării sociale, a cucerit tot mai mult teren.

Metodele interactive de grup sunt modalități moderne de stimulare a învățării și dezvoltării personale încă de la vârstele timpurii, sunt instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe. Interactivitatea presupune o învățare prin comunicare, prin colaborare, produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup. Implementarea acestor instrumente didactice moderne presupune un cumul de calități și disponibilități din partea cadrului didactic: receptivitate la nou, adaptarea stilului didactic, mobilizare, dorință de autoperfecționare, gândire reflexivă și modernă, creativitate, inteligența de a accepta noul și o mare flexibilitate în concepții.

II.1. Сучасні методи – інструменти для ефективного навчання

З вищезгаданих методів навчання я обрала *інтерактивні методи* для ширшого розгляду, оскільки вони є основною темою цієї роботи.

Видатні дослідники окреслили концепцію, згідно з якою когнітивний розвиток дитини не може бути відокремлений від соціального середовища (класу, школи), в якому вона перебуває. На думку Піаже, наприклад, співпраця можлива як „процес, що породжує мислення”, соціальні взаємозв’язки – як фактор, що динамізує розвиток індивідуального пізнання. На думку Виготського мислення йде шляхом розвитку від соціального до індивідуального, а всі вищі функції базуються на взаємодії індивідуумів. Навчання і розвиток когнітивних здібностей є результатом міжособистісної взаємодії. (Alexandru I. Toma, 2008, с. 110-130).

Природним наслідком соціально-інтеракціоністської тенденції є розвиток нового соціального навчального середовища, яке, на відміну від традиційного індивідуального навчального середовища, розширюватиме можливості для інтерактивності, сприятиме інтерактивному або взаємозалежному, груповому навчанню.

Інтерактивне навчання ґрунтується на обміні інформацією та ідеями, досвідом та роздумами, інтерпретаціями та пропозиціями щодо вирішення проблем, думками та переконаннями, враженнями та ставленням, соціальною взаємодією в класі, мікрогрупах або між парами.

Інтерактивне навчання можна визначити як кооперативне або спільне навчання, як структури навчання, які все більше просуваються в шкільній практиці, особливо в другій половині 20-го століття, коли парадигма групоцентричного навчання, підкріплена теорією соціального навчання, завойовує все більше місця.

Інтерактивні групові методи – це сучасні способи стимулювання навчання та особистісного розвитку з раннього віку; це інструменти навчання, які сприяють обміну ідеями, досвідом і знаннями. Інтерактивність передбачає навчання через спілкування, через співпрацю, продукує конфронтацію ідей, думок та аргументів, створює навчальні ситуації, що базуються на готовності та бажанні дітей співпрацювати, на їхній безпосередній та активній участі, на взаємовпливі всередині мікрогруп та на соціальній взаємодії членів групи. Впровадження цих модельних інструментів навчання вимагає від учителя поєднання таких якостей і здібностей як: сприйнятливість до нового, адаптація стилю викладання, мобілізація, прагнення до самовдосконалення, рефлексивне і сучасне мислення, креативність, інтелект для сприйняття нового і велика гнучкість у концепціях.

Uneori considerăm educația ca o activitate în care continuitatea e mai importantă decât schimbarea. Devine însă evident că trăim într-un mediu a cărui mișcare este nu numai rapidă, ci și imprevizibilă, chiar ambiguă. Nu mai știm dacă ceea ce ni se întâmplă este „bine” sau „rău”. Cu cât mediul este mai instabil și mai complex, cu atât crește gradul de incertitudine.

Datorită progresului tehnologic și accesului sporit la cunoaștere și la resurse ne putem propune și realiza schimbări la care, cu câțva timp în urmă, nici nu ne puteam gândi. Trebuie, deci, să ne modificăm modul în care gândim prezentul și viitorul educației pe care îl dăm generației următoare, având în vedere aceste aspecte. Nu ne mai putem permite o unitate școlară „muzeu”, orientată spre trecut, care pune accent pe cunoștințe, ci avem nevoie de o școală ce-i pregătește pe copii pentru viitor, punând accent pe competențele sociale și de comunicare. E bine ca profesorul să modeleze tipul de personalitate necesar societății cunoașterii, personalitate caracterizată prin noi dimensiuni: gândire critică, creativă, capacitate de comunicare și cooperare, abilități de relaționare și lucru în echipă, atitudini pozitive și adaptabilitate, responsabilitate și implicare.

Un învățământ modern, bine conceput permite inițiativa, spontaneitatea și creativitatea copiilor, dar și dirijarea, îndrumarea lor, rolul profesorului căpătând noi valențe, depășind optica tradițională prin care era un furnizor de informații. În organizarea unui învățământ centrat pe copil, profesorul devine un coparticipant alături de elev la activitățile desfășurate. El însoțește și încadrează copilul pe drumul spre cunoaștere. Utilizarea metodelor interactive de predare – învățare în activitatea didactică contribuie la îmbunătățirea calității procesului instructiv – educativ, având un caracter activ – participativ și o reală valoare activ – formativă asupra personalității elevului.

Creierul funcționează asemenea unui computer, acesta din urmă fiind proiectat și creat după modelul de funcționare al creierului. Pentru ca un computer să înceapă să funcționeze trebuie să apăsăm butonul de pornire. În cazul în care profesorul este „activ”, butonul „pornire” al creierului nostru este activat. Unui computer îi este necesar pentru a fi în stare de funcționare de un soft adecvat pentru a interpreta datele introduse, iar creierul nostru are nevoie să facă unele conexiuni cu ideile ancoră deja cunoscute. Când învățarea este „pasivă”, creierul nu face aceste legături. Un computer nu reține informația procesată decât dacă acționăm butonul „salvare”. Creierul nostru trebuie să testeze informația sau să o explice altcuiva pentru a o stoca.

Profesorii își inundă elevii cu propriile lor gânduri profunde și bine organizate. Profesorii recurg prea des la explicații și demonstrații de genul „hai-să-ți-arăt-cum”. Desigur că prezentarea poate face o impresie imediată asupra creierului, dar în absența unei memorii excepționale, elevii nu pot reține prea mult pentru perioada următoare.

Іноді ми сприймаємо освіту як діяльність, де послідовність важливіша за зміни. Але стає зрозуміло, що ми живемо в середовищі, рух якого є не лише швидким, але й непередбачуваним, навіть неоднозначним. Ми більше не знаємо, чи є те, що з нами відбувається „добрим” або „поганим”. Чим нестабільніше і складніше середовище, тим більша невизначеність.

Завдяки технологічному прогресу та розширеному доступу до знань і ресурсів ми можемо пропонувати і реалізовувати зміни, про які раніше не могли навіть подумати. Тому нам потрібно змінити спосіб мислення про сьогодення і майбутнє освіти, яку ми даємо наступному поколінню зважаючи на ці речі. Ми більше не можемо дозволити собі „музейну” школу, орієнтовану на минуле, яка ставить наголос на знаннях, нам потрібна школа, яка готує дітей до майбутнього, націлену на соціальні та комунікативні навички. Вчитель повинен моделювати особистість, необхідну для суспільства знань, особистість, яка характеризується новими вимірами: критичним, творчим мисленням, навичками спілкування та співпраці, навичками міжособистісної та командної роботи, позитивним ставленням та адаптивністю, відповідальністю та залученістю.

Сучасна, добре продумана освіта дозволяє дітям проявляти ініціативу, спонтанність і творчість, а також спрямовувати і скеровувати їх, при цьому роль вчителя набуває нових валентностей, виходячи за межі традиційного погляду на вчителя як на постачальника інформації. В організації навчання, орієнтованого на дитину, вчитель стає співучасником діяльності поряд з учнем. Він супроводжує і направляє дитину на шляху до знань. Використання інтерактивних методів навчання в педагогічній діяльності сприяє підвищенню якості навчально-виховного процесу, має активно-діяльнісний характер і реальний активно-формуючий вплив на особистість учня.

Мозок працює як комп'ютер, останній був спростований і побудований за прикладом роботи мозку. Для того, щоб комп'ютер почав працювати, ми повинні натиснути кнопку живлення. Якщо вчитель „увімкнений”, активується кнопка „вмикання” нашого мозку. Комп'ютеру потрібно запустити правильне програмне забезпечення, щоб інтерпретувати вхідні дані, а наш мозок повинен встановити певні зв'язки з уже відомими якірними ідеями. Коли навчання є „пасивним”, мозок не створює цих зв'язків. Комп'ютер не зберігає оброблену інформацію, поки ми не натиснемо кнопку „зберегти”. Наш мозок повинен перевірити інформацію або пояснити її комусь іншому, щоб зберегти її.

Учителі заливають своїх учнів власними глибокими і добре організованими думками. Вчителі надто часто вдаються до пояснень і демонстрацій на кшталт „я-тобі-зараз-покажу-як-це-робиться”. Звичайно, презентація може справити миттєве враження на мозок, але за відсутності виняткової пам'яті учні можуть мало що запам'ятати на наступний період. Вчитель, яким би блискучим

Un profesor, oricât de strălucit orator ar fi, nu se poate substitui creierelor elevilor și deci nu poate face activitatea care se desfășoară individual în mintea fiecăruia. Elevii înșiși trebuie să organizeze ceea ce au auzit și văzut într-un tot ordonat și plin de semnificații. Dacă elevilor nu li se oferă ocazia discuției, a investigației, a acțiunii și eventual a predării, învățarea nu are loc.

Sunt considerate *interactive* acele metode care promovează învățarea interactivă, care sunt orientate către intensificarea interacțiunilor și interrelațiilor în cadrul grupului de elevi, care conduc într-un mod organizat, fie în grupul-clasă de elevi, în grupuri mici sau în perechi, la construcția interactivității, fiind cele care încurajează interschimbul liber de cunoștințe, de idei, de experiențe, confruntarea de opinii și argumente în vederea ajungerii în comun la construcția unor noi cunoștințe, unor noi clasificări și soluții la probleme.

Interactive sunt metodele care contribuie la crearea unor situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare și colaborare a elevilor, de a-și împărtăși reciproc ideile, opiniile, punctele de vedere, experiențele cu deschidere către ceilalți.

În școala modernă, dimensiunea de bază în funcție de care sunt considerate metodele de învățământ este caracterul lor activ, adică măsura în care sunt capabile să declanșeze angajarea elevilor în activitate, concretă sau mentală, stimularea motivației și a capacităților lor cognitive și creatoare.

Un criteriu de apreciere a eficienței metodelor îl reprezintă valențele formative ale acestora, impactul lor asupra dezvoltării personalității elevilor.

Inventar metodologic interactive

Metoda acvariului (fishbowl)

Broasca țestoasă

Cardul cu sarcini

Diagrama Venn

Harta kinestezică

Tehnica „sus și jos”

Tehnica teatrului

Cele șase pălării gânditoare

Ice-breaking (spargerea gheții)

Definirea personală

Conversația euristică

Focus grup

Cafeneaua de dimineață

Termenii-cheie inițiali

Prelegerea intensificată

оратором він не був, не може підмінити собою мозок учня, а отже, не може виконати роботу, яка відбувається індивідуально в голові кожного з них. Учні самі повинні організувати те, що вони почули і побачили, в упорядковане і осмислене ціле. Якщо учням не дають можливості обговорювати, запитувати, діяти і навіть висловлювати, то навчання не відбувається.

Вважаються *інтерактивними* ті методи, які сприяють інтерактивному навчанню, орієнтовані на інтенсифікацію взаємодій і взаємозв'язків у групі учнів, які ведуть в організованому порядку, чи то в класі-групі учнів, чи то в малих групах або в парах, до побудови інтерактивності, будучи такими, що заохочують вільний обмін знаннями, ідеями, досвідом, зіткнення думок і аргументів з метою спільного конструювання нових знань, нових класифікацій і розв'язання проблем.

Інтерактивними є методи, які сприяють створенню навчальних ситуацій, орієнтованих на готовність і бажання учнів співпрацювати, ділитися своїми ідеями, думками, поглядами, висловлюваннями з відкритістю до інших.

У сучасній школі основним виміром, за яким розглядаються методи навчання, є їхня активність, тобто те, наскільки вони здатні спонукати учнів до конкретної або розумової діяльності, стимулювати їхню мотивацію, пізнавальні та творчі здібності.

Одним із критеріїв оцінки ефективності методів є їхнє формуюче значення, вплив на розвиток особистості учня.

Перелік інтерактивних методів

Метод акваріума (fishbowl)

Черпаха

Картка із завданнями

Діаграма Венна

Кінестетична карта

Техніка „Вверх та вниз”

Театральна техніка

Шість капелюхів мислення

Ламання льоду (Ice-breaking)

Особисте визначення

Евристична розмова

Фокус-група

Ранкова кава

Початкові ключові терміни

Інтенсивна лекція

Unul stă, ceilalți circulă
Metoda turneului între echipe TGT
Blazonul
Workshopul
Conul învățării
Metoda piramidei
Copacul ideilor
Sinectica
6 – 3 – 5
Brainstormingul
Metoda cadranelor
Tehnica „Ciorchinele”
Controversa academică
Clubul
Cvintetul
Discuția
Gândiți / Lucrați în perechi / Comunicați
Ghid de studiu/învățare
Interviul în trei trepte
Investigația comună
Întrebările
Învățarea prin descoperire
Jocul didactic
Jocul de rol
Jurnal cu dublă/triplă intrare
Știu / Vreau să știu / Am învățat
Tehnica „Lasă-mă pe mine să am ultimul cuvânt”
Linia valorii
Metoda horoscopului
Metoda învățării în grupuri mici
Metoda R.A.F.T.
Metoda mozaic
Phillips 6-6
Predarea reciprocă
Problematizarea
Metoda predicției
Rețeaua de discuții
SINELG
Stabilirea succesiunii evenimentelor
Studiul de caz
Turul galeriei
Explozia stelară

Один сидить, решта переміщаються
Командний ігровий турнір TGT
Герб
Воркшоп
Навчальний конус
Метод піраміди
Дерево ідей
Синектика
6 – 3 – 5
Мозковий штурм (brainstorming)
Метод прямокутників (кадранів)
Техніка „Грона”
Академічні суперечки
Клуб
Квінтет
Обговорення
Думайте / Працюйте в двох / Спілкуйтеся
Навчальний посібник
Триступенева співбесіда
Спільне розслідування
Запитання
Навчання на основі відкриттів
Розвиваюча гра
Рольова гра
Щоденник подвійного/потрійного запису
Знаю / хочу знати / дізнався
Техніка „Дозвольте мені сказати останнє слово”
Лінія значень
Метод гороскопу
Метод навчання в малих групах
Метод R.A.F.T.
Метод мозаїки
Філіпс 6-6
Взаємне викладання
Проблематизація
Метод прогнозування
Дискусійна мережа
SINELG
Встановлення послідовності подій
Тематичне дослідження
Тур галереєю
Зоряний спалах

II.2. Metodele și tehnicile interactive – expunere teoretică

Activitatea didactică eficientă și performantă presupune o modalitate optimă de organizare a interacțiunii variabilelor sale, un raport de interdependență funcțională, în cadrul căruia metoda deține un rol esențial. Metoda didactică este calea de urmat de către elev și profesor pentru atingerea unor obiective, este drumul spre realizarea acestora. Ea propune, în același timp, un plan de acțiune și anumite modalități acționale. Metoda se înscrie în ansamblul condițiilor externe ale învățării, condiții care influențează realizarea învățării, eficiența și durabilitatea acesteia. Eficiența acțiunii educaționale depinde de mai mulți factori, dintre care metodele de predare-învățare, metodele de consolidare și metodele de evaluare. De ce sunt eficiente metodele interactive în decodarea textelor epice în cadrul orelor de *Limba română*? Pentru că maximalizarea contribuției metodelor de instruire favorizează formarea personalității elevilor și este asigurată prin tehnici, procedee și strategii eficiente de activizare a acestora, de mobilizare, participare și implicare afectivă a elevilor în activitățile din clasă. Pentru că ajută la corectarea și eliminarea greșelilor de ortografie, punctuație, de vocabular, sintaxă și topică; îmbogățesc vocabularul elevilor, dezvoltă gândirea critică și învățarea eficientă.

În acest subcapitol vor fi prezentate, selectiv, metodele interactive. Prezentarea metodelor și tehnicilor utilizabile în cadrul orelor de *Limba și literatura română* va avea în vedere decodarea textului epic la clasa a III-a.

II.2.1. Metoda cadranelor

Ca și alte metode ale gândirii critice, metoda cadranelor este o tehnică ce presupune extragerea esențialului dintr-un text analizat și aranjarea ideilor sub forma unui tabel cu patru cadrane.

Tabelul se completează de către elevi după citirea textului cu respectarea următoarelor indicații: primul cadran se completează cu citate, comentarii, întrebări legate de textul lecturat; al doilea cadran se completează cu argumentarea speciei literare din care face parte textul; al treilea cadran se completează cu un cvintet sau o creație proprie legate de text; al patrulea cadran se completează cu un desen reprezentând un cuvânt cheie din text. Metoda este eficientă în lecțiile de consolidare și recapitulare. Aria de utilizare cuprinde aproape toate disciplinele. Fiind o metodă complexă, cu conexiuni interdisciplinare, se potrivește activității în echipe, conținând de cele mai multe ori o activitate de sine stătătoare, pe durata a 40-50 de minute.

II.2. Інтерактивні методи та техніки – теоретичний виклад

Ефективна та результативна педагогічна діяльність передбачає оптимальний спосіб організації взаємодії її змінних, відносини функціональної взаємозалежності, в яких метод відіграє суттєву роль. Метод навчання – це шлях, яким йдуть учень і вчитель для досягнення поставлених цілей, це шлях до їх реалізації. Водночас він пропонує план дій і певні способи діяльності. Метод є частиною сукупності зовнішніх умов навчання, умов, які впливають на реалізацію навчання, його ефективність і стійкість. Ефективність освітніх дій залежить від низки факторів, зокрема від методів викладання та навчання, методів фіксації та методів оцінювання. Чому інтерактивні методи є ефективними для декодування епічних текстів на уроках Румунської мови? Тому що максимізація внеску методів навчання сприяє формуванню особистості учнів і забезпечується за допомогою ефективних прийомів, процедур і стратегій для їх активізації, мобілізації, участі та емоційного залучення учнів до діяльності в класі. Адже вона допомагає виправляти та усувати орфографічні, пунктуаційні, лексичні, синтаксичні та тематичні помилки, збагачує словниковий запас учнів, розвиває критичне мислення та ефективне навчання.

У цьому підрозділі будуть вибірково представлені інтерактивні методи. Презентація методів і прийомів, які можна використовувати на уроках *Румунської мови та літератури*, зосереджені на декодуванні епічних текстів у 3-му класі.

II.2.1. Метод прямокутників (кадрнів)

Як і інші методи критичного мислення, метод прямокутників – це техніка, яка передбачає виокремлення головної ідеї з тексту, що аналізується та представлення ідей у вигляді таблиці, що складається з чотирьох прямокутників.

Таблиця заповнюється учнями після прочитання тексту, дотримуючись наступних рекомендацій: перший прямокутник заповнюється цитатами, коментарями, питаннями, пов'язаними з прочитаним текстом; другий прямокутник заповнюється аргументами на користь літературного жанру, до якого належить текст; третій прямокутник заповнюється квінтетом або власним твором учня, пов'язаним з текстом; четвертий прямокутник заповнюється малюнком, що представляє ключове слово в тексті. Метод є ефективним на уроках закріплення та повторення. Сфера використання охоплює майже всі предмети. Будучи комплексним методом з міждисциплінарними зв'язками, він підходить для командної роботи, часто містить самостійну діяльність тривалістю 40-50 хвилин.

Această metodă poate fi folosită pentru rezolvarea problemelor de exprimare, întâlnite la elevii clasei a III-a, în cadrul decodării textului epic în etapa „Exerciții de cultivare a limbii române literare”.

II.2.2. Metoda cubului

Este o tehnică prin care se evidențiază activitățile și operațiile de gândire implicate în învățarea unui conținut, care poate fi utilizată atât în etapa de evocare, cât și în cea de reflecție. Poate fi aplicată individual, în perechi sau grupuri mici pentru abordarea și tratarea complexă a unei situații. Ea constă în următoarele: elevii citesc un text sau realizează o investigație pe o temă dată, li se solicită elevilor, care au la dispoziție, un cub de hârtie sau carton să noteze pe fiecare față a cubului câteva cuvinte sau idei conform instrucțiunilor. Astfel pe cele șase fețe ale cubului există instrucțiuni/cerințe pentru decodarea unui text.

Procesele de gândire implicate sunt asemănătoare celor prezentate în taxonomia lui B. Bloom. Prin astfel de activități se realizează implicarea elevilor în înțelegerea unui conținut informațional. Important este ca elevii să realizeze sarcinile și să înțeleagă sensul acestora pentru activitatea de învățare.

Astfel, pentru fiecare operație înscrisă pe o față a cubului se realizează:

DESCRIE – Cum arată?

COMPARĂ – Cu cine/ce se aseamănă și de cine/ce diferă?

ASOCIAZĂ – La ce te face să te gândești?

ANALIZEAZĂ – Ce conține, din ce e făcut?

APLICĂ – Cum poate fi folosit? Ce poți face cu el?

ARGUMENTEAZĂ PRO SAU CONTRA – Este bun sau rău? De ce?

Pentru a oferi exemplul său, este bine ca profesorul să scrie și el în timpul acestei activități, demonstrând astfel că este membru al grupului, al clasei, înțeleasă ca și comunitate care învață.

Цей метод може бути використаний для вирішення проблем вираження, що виникають при декодуванні епічного тексту на етапі „Вправи для засвоєння румунської літературної мови”.

II.2.2. Метод куба

Це техніка, яка акцентує увагу на діяльності та мисленнєвих операціях, пов'язаних з навчальним матеріалом і може бути використана як на етапі запам'ятовування, так і на етапі рефлексії. Його можна застосовувати індивідуально, в парах або малих групах, щоб підійти до складної ситуації і вирішити її. Вона полягає в наступному: учні читають текст або проводять дослідження на задану тему. Учні пропонується, отримавши кубик з паперу або картону, записати кілька слів або ідей на кожній стороні кубика відповідно до вказівок. Таким чином, на шести гранях куба містяться інструкції/запитання для розшифрування тексту.

Процеси мислення тут схожі на ті, що представлені в таксономії Б. Блума. За допомогою такої діяльності здійснюється залучення учнів до розуміння змісту інформації. Важливим є те, що учні усвідомлюють завдання і розуміють їх значення для навчальної діяльності.

Таким чином, для кожної операції, записаної на одній стороні куба, реалізується наступне:

ПЕРЕДАЙ – Як це виглядає?

ПОРІВНЯЙ – З ким/чим це схоже і від кого/чого це відрізняється?

АСОЦІУЙ – На яку думку це наводить?

ПРОАНАЛІЗУЙ – Що він містить, з чого зроблений?

ЗАСТОСУЙ – Як його можна використати? Що можна з ним зробити?

ПРОАРГУМЕНТУЙ „ЗА” ЧИ „ПРОТИ” – Це добре чи погано? Чому?

Для того, щоб подати приклад, вчителю також корисно писати під час цієї вправи, демонструючи таким чином, що він/вона є членом групи, класу, який розуміється як навчальна спільнота.

AVANTAJE:

Determină participarea conștientă a elevilor prin implicarea maximă a acestora în rezolvarea sarcinilor.
Permite diferențierea sarcinilor de învățare.
Formează deprinderi de muncă intelectuală.
Stimulează gândirea logică a elevilor.
Crește responsabilitatea elevului față de propria învățare, dar și față de grup.
Sporește eficiența învățării – elevii învață unii de la alții.
Dezvoltă abilități de comunicare și cooperare.

DEZAVANTAJE:

Rezolvarea sarcinilor solicită resurse mari de timp.

Se creează un zgomot oarecare.

Facilitează erori în învățare.

Nu există un control precis asupra cantității / calității cunoștințelor dobândite de fiecare elev.

II.2.3. Metoda pălăriilor gânditoare („Thinking hats”)

Metoda celor „Șase pălării gânditoare” a fost creată de Eduard de Bono în cartea sa intitulată „Six Thinking Hats”. Titlatura ei are la bază proverbul englezesc: „Gândește în conformitate cu pălăria pe care o porți”. Cele șase pălării întruchipează șase posibilități de procesare a datelor. Schimbarea pălăriilor îți oferă eliberarea față de stilul convențional de tratare a problemelor și îți permite cuprinderea cât mai multor informații variate privind o situație concretă. Această metodă stimulează creativitatea participanților care se bazează pe interpretarea de roluri în funcție de pălăria aleasă. Sunt șase pălării gânditoare, fiecare având câte o culoare: alb, roșu, galben, verde, albastru și negru. Membrii grupului își aleg pălăriile și vor interpreta astfel rolul precis, așa cum consideră mai bine. Rolurile se pot inversa, participanții sunt liberi să spună ce gândesc, dar să fie în acord cu rolul pe care îl joacă. Culoarea pălăriei este cea care definește rolul.

Pălăria albă:

- Oferă o privire obiectivă asupra informațiilor.
- Este neutră.
- Este concentrată pe fapte obiective și imagini clare.
- Stă sub semnul gândirii obiective.

ПЕРЕВАГИ:

Сприяє свідомій участі учнів, максимально залучаючи їх до виконання завдань.
Дозволяє розрізняти навчальні завдання.
Тренує навички інтелектуальної праці.
Стимулює логічне мислення учня.
Підвищує відповідальність учнів за власне навчання та навчання групи.
Підвищує ефективність навчання – учні вчаться один в одного.
Розвиває навички спілкування та співпраці.

НЕДОЛІКИ:

Вирішення завдань займає багато часу.

Створюється певний шум.

Сприяє помилкам у навчанні.

Немає чіткого контролю за кількістю/якістю знань, отриманих кожним учнем.

II.2.3. Метод капелюхів мислення („Thinking hats”)

Метод „Шість капелюхів мислення” був створений Едуардом де Боно в його книзі „Шість капелюхів мислення”. Його назва заснована на англійському прислів’ї: „Думай відповідно до капелюха, який ти носиш”. Шість капелюхів уособлюють шість можливих способів обробки даних. Зміна капелюхів звільняє вас від звичних способів вирішення проблем і дозволяє охопити якомога більше різноманітної інформації про конкретну ситуацію. Цей метод стимулює творчість учасників, яка ґрунтується на рольовій грі відповідно до обраного капелюха. Є шість капелюхів мислення, кожен з яких має свій колір: білий, червоний, жовтий, зелений, синій і чорний. Учасники групи обирають капелюхи і виконують роль, яку вважають за потрібне. Ролі можна міняти, учасники можуть говорити все, що думають, але відповідно до ролі, яку вони грають. Роль визначається кольором капелюха.

Білий капелюх:

- Дає об’єктивний погляд на інформацію.
- Є нейтральним.
- Зосереджується на об’єктивних фактах і чітких образах.
- Означає об’єктивне мислення.

Pălăria roșie:

- Dă frâu liber imaginației și sentimentelor.
- Oferă o perspectivă emoțională asupra evenimentelor.
- Roșul poate însemna și supărarea sau furia.
- Descătușează stările afective.

Pălăria neagră:

- Exprimă prudența, grija, avertismentul, judecata.
- Oferă o perspectivă întunecoasă, tristă, sumbră asupra situației în discuție.
- Este perspectiva gândirii negative, pesimiste.

Pălăria galbenă:

- Oferă o perspectivă pozitivă și constructivă asupra situației.
- Culoarea galbenă simbolizează lumina soarelui, strălucirea, optimismul.
- Este gândirea optimistă, constructivă, pe un fundament logic.

Pălăria verde:

- Exprimă ideile noi, stimulând gândirea creativă.
- Este verdele proaspăt al ierbii, al vegetației, al abundenței.
- Este simbolul fertilității, al producției de idei noi, inovatoare.

Pălăria albastră:

- Exprimă controlul procesului de gândire.
- Albastrul e rece – este culoarea cerului care este deasupra tuturor, atotvăzător și atotcunoscător.
- Supraveghează și dirijează bunul mers al activității.
- Este preocuparea de a controla și de a organiza.

Червоний капелюх:

- Дає волю уяві та почуттям.
- Дає емоційний погляд на події.
- Червоний також може означати роздратування або гнів.
- Вивільняє емоційні стани.

Чорний капелюх:

- Виражає обережність, турботу, застереження, судження.
- Дає темний, сумний, похмурий погляд на ситуацію.
- Є перспективою негативного, песимістичного мислення.

Жовтий капелюх:

- Пропонує позитивний і конструктивний погляд на ситуацію
- Жовтий колір символізує сонячне світло, яскравість, оптимізм.
- Це оптимістичне, конструктивне мислення на логічній основі.

Зелений капелюх:

- Висловлюйте нові ідеї, стимулюючи творче мислення.
- Це свіжа зелень трави, рослинності, достатку.
- Символізує продукування нових, інноваційних ідей.

Синій капелюх:

- Виражає контроль над процесом мислення.
- Синій – це холодний колір, колір неба, яке понад усе, всевидюче і всезнаюче.
- Наглядає і спрямовує безперебійний хід діяльності.
- Це турбота про контроль і організацію.

Participanții trebuie să cunoască foarte bine semnificația fiecărei culori și să-și reprezinte fiecare pălărie, gândind din perspectiva ei. Nu pălăria în sine contează, ci ceea ce semnifică ea, ceea ce induce culoarea fiecăreia.

Cele șase pălării gânditoare pot fi privite în perechi:

Pălăria albă	–	Pălăria roșie
Pălăria neagră	–	Pălăria galbenă
Pălăria verde	–	Pălăria albastră.

Se împart cele șase pălării gânditoare elevilor și se oferă cazul supus discuției pentru ca fiecare să-și pregătească ideile. Pălăria poate fi purtată individual – și atunci elevul respectiv îi îndeplinește rolul, sau mai mulți elevi pot răspunde sub aceeași pălărie. În acest caz, elevii grupului care interpretează rolul unei pălării gânditoare cooperează în asigurarea celei mai bune interpretări. Ei pot purta fiecare câte o pălărie de aceeași culoare, fiind conștienți de faptul că:

pălăria albastră – CLARIFICĂ
pălăria albă – INFORMEAZĂ
pălăria verde – GENEREAZĂ IDEILE NOI
pălăria galbenă – ADUCE BENEFICII
pălăria neagră – IDENTIFICĂ GREȘELILE
pălăria roșie – SPUNE CE SIMTE DESPRE...

II.2.4. Metoda R.A.I.

Metoda R.A.I. are la bază stimularea și dezvoltarea capacităților elevilor de a comunica (prin întrebări și răspunsuri) ceea ce tocmai au învățat.

Denumirea provine de la inițialele cuvintelor Răspunde – Aruncă – Interoghează și se desfășoară astfel: la sfârșitul unei lecții sau a unei secvențe de lecție, profesorul împreună cu elevii săi, printr-un joc de aruncare a unei mingi mici și ușoare de la un elev la altul, își adresează întrebări unii altora. Cel care aruncă mingea trebuie să pună o întrebare din lecția predată celui care o prinde. Cel care prinde mingea răspunde la întrebare și apoi aruncă mai departe altui coleg, punând o nouă întrebare. Evident, interogatorul trebuie să cunoască și răspunsul întrebării adresate.

Elevul care nu cunoaște răspunsul iese din joc, iar răspunsul va veni din partea celui care a pus întrebarea. Acesta are ocazia de a mai arunca încă o dată mingea și, deci, de a mai pune o întrebare. În cazul în care cel care interoghează este descoperit că nu cunoaște răspunsul la propria întrebare este scos din joc, în favoarea celui

Учасники повинні добре знати значення кожного кольору і зобразити кожен капелюх, мислячи з його точки зору. Важливий не сам капелюх, а те, що він означає, на що вказує колір кожного капелюха.

Шість капелюхів мислення можна організувати в парах:

Білий капелюх	–	Червоний капелюх
Чорний капелюх	–	Жовтий капелюх
Зелений капелюх	–	Синій капелюх.

Вчитель роздає учням шість капелюхів мислення і пояснює обговорювану ситуацію, щоб вони підготували свої ідеї. Капелюх можна вдягнути індивідуально – і тоді цей учень виконує роль, або ж кілька учнів можуть відповідати під одним капелюхом. В останньому випадку учні в групі, які грають роль капелюха мислення співпрацюють, щоб забезпечити найкращу інтерпретацію. Кожен з них може носити капелюх одного кольору, пам’ятаючи, що:

синій капелюх – РОЗ’ЯСНЮЄ

білий капелюх – ІНФОРМУЄ

зелений капелюх – ГЕНЕРУЄ НОВІ ІДЕЇ

жовтий капелюх – ПРИНОСИТЬ ПЕРЕВАГИ

чорний капелюх – ВИЯВЛЯЄ ПОМИЛКИ

червоний капелюх – КАЖЕ ТЕ, ЩО ВІДЧУВАЄ ПРО...

II.2.4. Метод В.К.3.

Метод В.К.3. базується на стимулюванні та розвитку здатності учнів передавати (за допомогою запитань і відповідей) те, що вони щойно вивчили.

Назва походить від ініціалів слів Відповідь – Кидок – Запитання і здійснюється наступним чином: наприкінці уроку або серії уроків вчитель і учні, граючи в гру, перекидаючи невеликий легкий м’яч від учня до учня, ставлять один одному запитання. Той, хто кидає м’яч, має поставити запитання з уроку тому, хто його ловить. Той, хто ловить, відповідає на запитання, а потім кидає м’яч іншому учневі, ставлячи нове запитання. Очевидно, що той, хто ставить запитання, також повинен знати відповідь на поставлене запитання.

Учень, який не знає відповіді, вибуває з гри, а відповідь має дати той, хто поставив запитання. Він або вона має можливість кинути м’яч ще раз і, відповідно, поставити ще одне запитання. Якщо виявиться, що той, хто ставив запитання, не знає відповіді на власне запитання, він вибуває з гри на користь

căruia i-a adresat întrebarea. Eliminarea celor care nu au răspuns corect sau a celor care nu au dat niciun răspuns conduce treptat la rămânerea în grup a celor mai bine pregătiți.

Metoda R.A.I. poate fi folosită la sfârșitul lecției, pe parcursul ei sau la începutul activității, când se verifică lecția anterioară, înaintea începerii noului demers didactic, în scopul descoperirii, de către profesorul ce asistă la joc, a eventualelor lacune în cunoștințele elevilor și a reactualizării ideilor-ancoră.

Pot fi sugerate următoarele întrebări:

- Ce știi despre?
- Care sunt ideile principale ale lecției?
- Despre ce ai învățat în lecția?
- Care este importanța faptului că?
- Cum justifici faptul că?
- Care crezi că sunt consecințele faptului că.?
- Ce ai vrea să mai afli în legătură cu tema studiată?
- Ce întrebări ai în legătură cu subiectul propus?
- Cum consideri că ar fi mai avantajos să sau să?
- Ce ți s-a părut mai interesant.....?
- De ce alte experiențe sau cunoștințe poți lega ceea ce tocmai ai învățat?

Această metodă alternativă de evaluare poate fi folosită atât cu școlarii mici, cât și cu liceeni, solicitând, în funcție de vârstă, întrebări cât mai divers formulate și răspunsuri complete. Întrebările pot să devină, pe parcursul desfășurării metodei, din ce în ce mai grele. Metoda R.A.I. este adaptabilă oricărui tip de conținut, putând fi folosită la istorie, biologie, geografie, matematică, literatură, limbi străine etc.

Elevii sunt încântați de această metodă – joc de constatare reciprocă a rezultatelor obținute, modalitate care se constituie în același timp și ca o strategie de învățare care îmbină cooperarea cu competiția. Este o metodă de a realiza un feedback rapid, într-un mod plăcut, energizant și mai puțin stresant decât metodele clasice de evaluare. Se desfășoară în scopuri constatativ – ameliorative, și nu în vederea sancționării prin notă sau calificativ.

Permite reactualizarea și fixarea cunoștințelor dintr-un domeniu, pe o temă dată. Exersează abilitățile de comunicare interpersonală, capacitățile de a formula întrebări și de a găsi cel mai potrivit răspuns. Îndeplinirea sarcinii de investigator într-un domeniu s-a dovedit în practică mult mai dificilă decât cea de a răspunde la o întrebare, deoarece presupunea o mai profundă cunoaștere și înțelegere a materialului de studiat.

Antrenați în acest joc cu mingea, chiar și cei mai timizi elevi se simt încurajați, comunică cu ușurință și participă cu plăcere la o activitate care are în vedere atât

того, кому поставив запитання. Вибування тих, хто відповів неправильно, або тих, хто взагалі не дав відповіді, поступово призводить до того, що в групі залишаються більш підготовлені учні.

Метод В.К.З. можна використовувати в кінці або під час уроку, чи на початку заняття, коли вчитель перевіряє попередній урок перед переходом до нової теми, щоб допомогти вчителю, який спостерігає за грою, виявити прогалини в знаннях учнів і освіжити якірні ідеї.

Можна запропонувати такі запитання:

- Що ти знаєш про?
- У чому основні ідеї уроку?
- Про що ти дізнався на уроці?
- У чому полягає важливість того, що?
- Поясни, чому?
- Які, на твою думку, наслідки має?
- Що б ти хотіла дізнатися ще про цю тему?
- Які запитання ти маєш до теми?
- Що, на твій погляд, краще або?
- Що тобі найбільше сподобалося?
- З яким іншим досвідом або знаннями ти можете пов'язати те, про що щойно дізналася?

Цей альтернативний метод оцінювання можна використовувати як з молодшими школярами, так і з учнями старших класів, ставлячи запитання, максимально різноманітні за формулюванням і повними відповідями, залежно від віку. Під час використання цього методу запитання можна ускладнювати. Метод В.К.З. можна адаптувати до будь-якого типу змісту і використовувати на уроках історії, біології, географії, математики, літератури, іноземних мов та ін.

Учні в захваті від цього методу – гри зі зворотним зв'язком, яка також є навчальною стратегією, що поєднує в собі співробітництво і конкуренцію. Це спосіб надання швидкого зворотного зв'язку в приємний, енергійний і менш стресовий спосіб, ніж традиційні методи оцінювання. Він проводиться з метою позитивного оцінювання, а не з метою покарання у вигляді відмітки чи оцінки.

Метод дозволяє освіжити та закріпити знання в певній предметній області. Тренуються навички міжособистісного спілкування, вміння формулювати запитання та знаходити найбільш адекватну відповідь. На практиці виконання завдання дослідника у певній сфері виявилось складнішим, ніж відповісти на запитання, оскільки вимагало більш глибоких знань і розуміння матеріалу, що вивчається.

Залучені до цієї гри з м'ячем, навіть найбоязкіші учні відчувають заохочення, легко спілкуються і з задоволенням беруть участь у діяльності, яка є

învățarea cât și evaluarea. Există un oarecare suspans care întreține interesul pentru metoda R.A.I. Tensiunea este dată de faptul că nu știi la ce întrebări să te aștepti din partea colegilor tăi și din faptul că nu știi dacă mingea îți va fi sau nu adresată. Această metodă este și un exercițiu de promptitudine, atenția participanților trebuind să rămână permanent trează și distributivă.

Metoda R.A.I. poate fi organizată cu toată clasa sau pe grupe mici, fiecare deținând câte o minge. Membrii grupurilor se autoelimină treptat, rămânând cel mai bun din grup. Acesta intră apoi în finala câștigătorilor de la celelalte grupe, jocul desfășurându-se până la rămânerea în cursă a celui mai bine pregătit. Dezavantajul ar fi acela că mai multe mingi ar crea dezordine, mingea unui grup care ar cădea ar distra atenția celorlalte grupuri. Profesorul supraveghează desfășurarea jocului și în final lămurește problemele la care nu s-au găsit soluții.

Folosirea metodei R.A.I. în cadrul etapei „Întrebări în legătură cu textul” îi poate ajuta pe elevi la decodarea textelor epice, precum și la stăpânirea conținutului textului învățat.

II.2.5. Metoda predării / învățării reciproce

Prin metoda predării / învățării reciproce, elevii sunt puși în situația de a fi ei înșiși profesori și de a explica colegilor rezolvarea unei probleme. Copiii sunt împărțiți în grupe de câte patru, fiecare dintre ei primind un rol bine definit: rezumator, întrebător, clarificator, prezicător. Rezumatorul face un scurt rezumat al textului citit, întrebătorul grupului pune întrebări clarificatoare, clarificatorul, care trebuie să aibă o viziune de ansamblu, răspunde întrebărilor grupului, iar prezicătorul, în colaborare cu ceilalți membri ai grupului, prezice care va fi cursul evenimentelor. Grupele pot avea texte diferite pe aceeași temă sau pot avea fragmente ale aceleiași text. Elevii pot lucra pe aceeași fișă, pe care fiecare să aibă o sarcină precisă, sau pe fișe diferite, urmând ca în completarea lor să existe o strânsă colaborare.

BENEFICIILE acestei metode sunt:

stimulează și motivează;
se învață metode și tehnici de lucru cu textul, tehnici de muncă intelectuală ce vor fi folosite în viitor și în mod independent;
se dezvoltă capacitatea de ascultare activă, de concentrare asupra textului pentru a selecta esențialul și de exprimare;
se dezvoltă gândirea cu operațiile ei.

ETAPELE:

1. Prezentarea scopului și descrierea metodei și a celor patru strategii;
2. Împărțirea rolurilor elevilor;
3. Organizarea pe grupe;

як навчальною, так і оціночною. Існує певна напруга, яка робить метод В.К.З. цікавим. Напруга виникає через незнання того, яких запитань очікувати від однокласників, а також через незнання того, чи буде м'яч адресований саме тобі або ні. Цей метод також є вправою на готовність, оскільки увага учасників повинна залишатися постійно пильною і розподіленою.

Метод В.К.З. можна організувати з усім класом або в малих групах, кожна з яких тримає по одному м'ячу. Члени групи поступово вибувають, залишаючи найкращих з групи. Потім вони виходять у фінал з переможцями з інших груп і гра триває доти, доки не залишиться найкраща група. Недоліком гри є те, що більша кількість м'ячів може створити безлад, коли м'яч однієї групи падає і відволікає інші групи. Вчитель спостерігає за ходом гри й остаточно з'ясовує будь-які питання, які не були вирішені.

Використання методу В.К.З. на етапі „Запитання до тексту” може допомогти учням декодувати епічні тексти, а також засвоїти зміст вивченого тексту.

II.2.5. Метод взаємного викладання / навчання

За допомогою методу взаємного викладання / навчання учні опиняються в ситуації, коли вони самі стають вчителями і пояснюють своїм однокласникам, як виконати завдання. Діти діляться на групи по чотири особи, кожна з яких отримує чітко визначену роль: узагальнювач, запитувач, уточнювач, прогнозист. Узагальнювач дає короткий підсумок прочитаного тексту, запитувач групи ставить уточнюючі запитання, уточнювач, який повинен мати загальне уявлення, відповідає на запитання групи, а прогнозист, у співпраці з іншими членами групи, передбачає розвиток подій. Групи можуть мати різні тексти на одну й ту саму тему або уривки одного й того самого тексту. Учні можуть працювати на одному аркуші, кожен з яких має певне завдання, або на різних аркушах, тісно співпрацюючи при їх виконанні.

ПЕРЕВАГИ цього методу наступні:

стимулює і мотивує;
навчає методам і прийомам роботи з текстом, прийомам інтелектуальної праці, які використовуватимуться в майбутньому і самостійно;
розвиває вміння активно слухати, концентруватися на тексті, щоб виділити головне і висловити свою думку;
розвиває мислення та його операції.

ЕТАПИ:

1. Презентація мети та опис методу і чотирьох стратегій;
2. Розподіл ролей між учнями;
3. Робота в групах;

4. Lucrul pe text;
5. Realizarea învățării reciproce;
6. Precieri, completări, comentarii.

PREDAREA / ÎNVĂȚAREA RECIPROCĂ poate fi folosită la decodarea textelor epice, și nu numai, urmărind apropierea elevului de textul literar cu forțe proprii, transformarea lui din ascultător de lectură în: *rezumator, întrebător, clarificator, prezicător*, în etapa „Întrebări în legătură cu textul” sau în etapa „Exerciții de cultivare a limbii române literare”.

II.2.6. Rețeaua de discuții

Deși folosită ca și etapă pregătitoare pentru dezbateri, metoda aceasta presupune existența unei întrebări adresate de către profesor elevilor, întrebare care permite doar un răspuns radical (**da** sau **nu**). Conform ghidului metodic „Învățarea activă”, metoda rețeaua de discuție funcționează după următoarele etape:

1. „Stabilirea temei puse în discuție;
2. Învățătorul adresează o întrebare prin care solicită un răspuns pozitiv sau negativ, însoțit de argumente;
3. Identificarea argumentelor de către elevi;
4. Individual se completează o listă cu argumentele care susțin răspunsul afirmativ, după care urmează una cu cele care susțin un răspuns negativ;
5. În perechi se construiesc două liste mai lungi cu argumente „pro” și „contra”;
6. Fiecare pereche va lucra cu o altă pereche, aducând argumente pe ambele liste;
7. Reflectarea asupra argumentelor și stabilirea individuală a poziției „pro” sau „contra”.

În etapa „Citirea selectivă”, profesorul prin intermediul metodei REȚEAUA DE DISCUȚII poate verifica dacă textul a fost bine înțeles cu ajutorul întrebărilor și dacă elevii și-au format o citire conștientă.

II.2.7. Stabilirea succesiunii evenimentelor

Această metodă a gândirii critice poate fi folosită cu succes în activitatea didactică atunci când avem nevoie de a descoperi o anumită cronologie sau succesiune între diferite evenimente.

Învățătorul extrage cinci sau șase evenimente dintr-un text pe care le prezintă clasei în paralel cu notarea acestora pe bilețele de hârtie. Apoi învățătorul amestecă

4. Робота над текстом;
5. Реалізація взаємного навчання;
6. Оцінка, доповнення, коментарі.

ВЗАЄМНЕ ВИКЛАДАННЯ / НАВЧАННЯ можна використовувати для розшифрування епічних текстів і не тільки, маючи на меті наблизити учня до літературного тексту власними силами, перетворивши його з читача-слухача на *узагальнювача, запитувача, уточнювача, прогнозиста*, на етапі „Запитання до тексту” або на етапі „Вправи для засвоєння румунської літературної мови”.

II.2.6. Дискусійна мережа

Хоча цей метод використовується як підготовчий етап до обговорення, він передбачає наявність питання, яке ставить вчитель перед учнями, питання, яке допускає лише радикальну відповідь (**так** чи **ні**). Згідно з навчально-методичним посібником „Активне навчання”, метод дискусійної мережі працює за наступними етапами:

1. Визначення теми для обговорення;
2. Вчитель ставить питання, яке передбачає позитивну або негативну відповідь, супроводжуючи її аргументацією;
3. Учні визначають аргументи;
4. Індивідуально складають список аргументів на користь відповіді „так”, а потім список аргументів на користь відповіді „ні”;
5. У парах складають два довші списки аргументів „за” і „проти”;
6. Кожна пара працює з іншою парою, наводячи аргументи з обох списків;
7. Обмірковування аргументів та індивідуальне прийняття рішення „за” чи „проти”.

На етапі „Вибіркове читання” вчитель, використовуючи метод ДИСКУСІЙНА МЕРЕЖА, за допомогою запитань може перевірити, чи добре учні зрозуміли текст і чи сформована в них навичка свідомого читання.

II.2.7. Встановлення послідовності подій

Цей метод критичного мислення може бути успішно використаний у навчанні, коли потрібно виявити певну хронологію або послідовність різних подій.

Вчитель виокремлює п’ять або шість подій з тексту і представляє їх класу, записуючи їх на папері для нотаток. Потім вчитель перетасовує папірці, а учні витягують їх і намагаються визначити їхню послідовність. Ця по-

bilețelele, iar elevii extrag aceste bilețele, încercând să stabilească succesiunea lor. Această succesiune a evenimentelor este notată pe tablă. După ce operația de stabilire a succesiunii evenimentelor a fost terminată, învățătorul cere elevilor să citească textul inițial, pentru a vedea care este succesiunea reală a acestora. După lectura textului, elevii compară succesiunea stabilită de ei cu succesiunea descrisă în textul citit. Scopul metodei a fost atins în totalitate dacă cele două succesiuni sunt identice, acest lucru dovedind că elevii au înțeles informația prezentată. Metoda poate fi folosită cu succes și în cazul verificării cunoștințelor predate anterior.

Metoda STABILIREA SUCCESIUNII EVENIMENTELOR poate ajuta elevii să decodeze textul în etapa „Exerciții de cultivare a limbii române literare”, cu scopul îmbogățirii exprimării corecte în limba română literară.

II.2.8. Brainstorming

Brainstormingul este o metodă de lucru interactivă care se bazează pe asaltul de idei pe care îl provoacă o anumită temă, având la bază două principii:

- cantitatea determină calitatea
- amânarea evaluării / judecării ideilor celorlalți.

Etimologic, brainstormingul provine din engleză, din cuvintele „brain”= creier și „storm”= furtună, plus desinența „-ing” specifică limbii engleze, ceea ce înseamnă „furtună în creier” – efervescență, o stare de intensă activitate imaginativă, un asalt de idei. Este „metoda inteligenței în asalt”.

ETAPELE metodei:

1. Se alege tema și se anunță sarcina de lucru.
2. Se solicită exprimarea într-un mod cât mai rapid, în enunțuri scurte și concrete, fără cenzură, a tuturor ideilor, chiar trăznite, neobișnuite, absurde, fanteziste, așa cum vin ele în minte, legate de rezolvarea unei situații-problemă conturate. Se pot face asociații în legătură cu afirmațiile celorlalți, se pot prelua, completa sau transforma ideile din grup, dar, atenție, fără referiri critice. Se suspendă orice gen de critică, nimeni nu are voie să facă observații negative. În acest caz, funcționează principiul „cantitatea generează calitatea”.
3. Totul se înregistrează în scris, pe tablă, flipchart, video, reportofon etc.
4. Se lasă o pauză de câteva minute pentru „așezarea” ideilor emise și recepționate.
5. Se reiau pe rând ideile emise, iar grupul găsește criterii de grupare a lor pe categorii-simboluri, cuvinte-cheie, imagini care reprezintă posibile criterii.

слідовність подій записується на дошці. Після завершення встановлення послідовності подій вчитель просить учнів прочитати оригінальний текст, щоб побачити, якою є реальна послідовність подій. Після прочитання тексту учні порівнюють послідовність, яку вони встановили, з послідовністю, описаною в прочитаному тексті. Мета методу повністю досягнута, якщо обидві послідовності збігаються, що свідчить про те, що учні зрозуміли подану інформацію. Метод також може бути успішно використаний для перевірки раніше засвоєних знань.

Метод ВСТАНОВЛЕННЯ ПОСЛІДОВНОСТІ ПОДІЙ може допомогти учням розшифрувати текст на етапі „Вправи для розвитку літературної румунської мови з метою збагачення лексичного запасу літературної румунської мови.

II.2.8. Мозковий шторм (Brainstorming)

Брейнстормінг або мозковий шторм – це інтерактивний метод роботи, заснований на генерації максимальної кількості ідей на задану тему, та базується на двох принципах:

- кількість визначає якість
- відкладіть оцінку / судження ідей інших.

Етимологічно мозковий шторм походить від англійських слів „brain” і „storm”, плюс англійське „-ing”, що означає „шторм в мозку” – шипіння, стан інтенсивної творчої діяльності, навала ідей. Це і є метод „мозкового шторму”.

ЕТАПИ методу:

1. Вибір теми та оголошення завдання.
2. Учні мають висловити свої ідеї якомога швидше, коротко і конкретно, без цензури – навіть божевільні, незвичайні, абсурдні, фантастичні, які спадають їм на думку у зв’язку з розв’язанням поставленого завдання. Можна проводити асоціації з висловлюваннями інших, можна переймати, доповнювати або трансформувати ідеї групи, але обережно, без критичних зауважень. Будь-яка критика призупиняється, нікому не дозволяється робити негативні зауваження. У цьому випадку працює принцип „кількість породжує якість”.
3. Усе фіксується письмово, на дошці, фліпчарті, відео, диктофоні тощо.
4. Дається кілька хвилин, щоб „заспокоїти” ідеї, які були висловлені та отримані.
5. Ідеї озвучуються по черзі і група придумує критерії для їх групування в категорії – символи, ключові слова, образи, які представляють можливі критерії.

6. Grupul se împarte în subgrupuri, în funcție de ideile listate, pentru dezbateri. Dezbaterea se poate desfășura însă și în grupul mare. În această etapă, are loc analiza critică, evaluarea, argumentarea și contraargumentarea ideilor emise anterior. Se selectează ideile originale sau cele mai aproape de soluții fezabile pentru problema pusă în discuție. Se discută liber, spontan riscurile și contradicțiile care apar.
7. Se afișează ideile rezultate de la fiecare subgrup, în forme cât mai variate și originale: cuvinte, propoziții, imagini, desene, cântece, colaje, joc de rol, pentru a fi cunoscute de ceilalți. Profesorul trebuie să fie un autentic catalizator al activității, care să încurajeze exprimarea ideilor, nu permite intervenții inhibante și stimulează explozia de idei.

În desfășurarea lecțiilor în învățământul primar, se realizează de cele mai multe ori variante prescurtate ale metodei, obiectivul fundamental fiind acela de a-i determina pe elevi să-și exprime liber opiniile, să formuleze idei proprii, eliberate de prejudecăți, să exerseze atitudini deschise și creative în grup, să fie motivați pentru activitate, să învețe într-o manieră plăcută și atractivă, într-o ambianță plină de prospețime și emulație. Avantajele utilizării metodei brainstorming sunt multiple.

II.2.9. Tehnica „ciorchinele”

Deși e o variantă mai simplă a brainstormingului, această metodă, care presupune identificarea unor conexiuni logice între idei, poate fi folosită cu succes atât la începutul unei lecții, pentru reactualizarea cunoștințelor predate anterior, cât și în cadrul lecțiilor de sinteză, de recapitulare, sistematizare a cunoștințelor. Metoda (tehnica) ciorchinelui funcționează cu următoarele etape:

1. Se scrie un cuvânt/temă (care urmează a fi cercetat) în mijlocul tablei sau a unei foi de hârtie.
2. Elevii vor fi solicitați să-și noteze toate ideile, sintagmele sau cunoștințele pe care le au în minte în legătură cu tema respectivă, în jurul cuvântului din centru, trăgându-se linii între acesta, și cuvântul inițial.
3. În timp ce le vin idei noi și le notează prin cuvintele respective, elevii vor trage linii între toate ideile care apar a fi conectate.
4. Activitatea se oprește când se epuizează toate ideile sau când s-a atins limita de timp acordată.

Conform lui Ion Al. Dumitru, „există câteva reguli ce trebuie respectate în utilizarea tehnicii ciorchinelui:

1. Scrieți tot ce vă trece prin minte referitor la tema/problema pusă în discuție.
2. Nu judecați/evaluați ideile produse, ci doar notațiile.

6. Група ділиться на підгрупи, відповідно до перелічених ідей, для їх обговорення. Обговорення також можуть відбуватися у великій групі. На цьому етапі відбувається критичний аналіз, оцінка, аргументація та контраргументація висунутих ідей. Відбираються оригінальні ідеї або ті, що є найближчими до можливих рішень проблеми. Ризики та протиріччя, що виникають, обговорюються вільно і спонтанно.
7. Учителю презентуються ідеї, що виникли в кожній підгрупі, у найрізноманітніших і найоригінальніших формах: слова, речення, фотографії, малюнки, пісні, колажі, рольові ігри. Учитель має бути справжнім каталізатором діяльності, заохочуючи висловлення ідей, не допускаючи гальмівного втручання і стимулюючи вибух ідей.

На уроках у початковій школі цей метод часто використовується в скорочених версіях, з основною метою заохотити учнів вільно висловлювати свої думки, формулювати власні ідеї, вільні від упереджень, практикувати відкрите і творче ставлення в групах, бути мотивованими до роботи, у приємній та привабливій формі, в атмосфері, сповненій свіжості та наслідування. Метод мозкового штурму має численні переваги.

II.2.9. Кластерний метод „Виноградне гроно”

Хоча є спрощеною версією брейнстормінгу, цей метод, що припускає виявлення логічних зв'язків між ідеями, може бути успішно використаний як на початку уроку, для актуалізації раніше засвоєних знань, так і на уроках синтезу, узагальнення або систематизації знань. Кластерний метод (прийом) працює за наступними етапами:

1. Вчитель пише слово/тему (для дослідження) в центрі дошки або аркуша паперу.
2. Учнім буде запропоновано записати всі ідеї, фрази або знання, які приходять їм на думку, пов'язані з темою, навколо слова в центрі, проводячи лінії між ним і початковим словом.
3. Придумуючи нові ідеї та записуючи їх під цими словами, учні проводять лінії між усіма ідеями, які здаються їм пов'язаними між собою.
4. Вправа припиняється, коли всі ідеї вичерпано або коли досягнуто встановленого ліміту часу.

Згідно з Йоном Ал. Думітру, „є кілька правил, яких необхідно дотримуватися при використанні кластерного методу:

1. Записуйте все, що спадає вам на думку з приводу обговорюваної теми/проблеми.
2. Не судіть/оцінюйте ідеї, що з'являються, а просто записуйте їх.

3. Nu vă opriți până nu epuizați toate ideile care vă vin în minte sau până nu expiră timpul alocat; dacă ideile refuză să vină, insistați și zăboviți asupra temei până ce vor apărea idei noi.
4. Lăsați să apară cât mai multe și mai variate conexiuni între idei, nu limitați nici numărul ideilor, nici fluxul legăturilor dintre acestea”.

Dincolo de acestea, ciorchinele este o tehnică de căutare a căilor de acces spre propriile cunoștințe, credințe și convingeri, evidențiind modul propriu al individului de a înțelege o anumită temă, un anumit conținut (Dumitru, 2000).

II.2.10. Cvintetul

Un cvintet este o poezie de cinci versuri prin care se solicită capacitatea elevului de a sintetiza informații, idei, sentimente și convingeri în exprimări concise, care exprimă reflecțiile personale asupra subiectului. El servește ca instrument de evaluare a înțelegerii și creativității elevilor, dar și ca mijloc de exprimare a acestora din urmă. Folositoare în special în cadrul disciplinelor umaniste, metoda cvintetului presupune rezumarea unui fragment analizat prin construirea unei poezii în cinci versuri care să aibă următoarea structură:

- primul vers este un singur cuvânt-cheie (de regulă un substantiv) referitor la subiectul în discuție;
- al doilea vers este format din două cuvinte (adjective) care descriu ceva;
- versul al treilea este format din trei cuvinte care exprimă acțiuni (de obicei verbe la gerunziu);
- al patrulea vers e format din patru cuvinte și exprimă sentimentele elevului față de problema/subiectul în cauză;
- ultimul vers, al cincilea, este format tot dintr-un cuvânt, exprimând esența problemei.

Sugestii metodice:

Cvintetul se poate introduce, ținându-se cont de anumite repere:

- Titlul (de obicei, un substantiv);
- Descrierea (de obicei, adjective);
- Acțiunea (de obicei, verbe);
- Sentimentul (construcție);
- Reexprimarea esenței (un cuvânt).

Este bine să se prezinte regulile de scriere, apoi să se ofere câteva exemple. Se poate începe scrierea poeziei individual, se poate continua în perechi și, apoi, în grup. Timpul de lucru să fie cuprins între 5-7 minute.

Variantele finale pot fi scrise pe o folie de retroproiector, pe o folie de flipchart sau pot fi citite colegilor.

3. Не зупиняйтеся, поки не вичерпаєте всі ідеї, що спадають на думку, або поки не закінчиться відведений час; якщо ідеї не з'являються, продовжуйте працювати над темою, доки не з'являться нові ідеї.
4. Допускайте якомога більше різноманітних зв'язків між ідеями, не обмежуйте ні кількість ідей, ні потік зв'язків між ними”.

Кластеризація – це техніка пошуку шляхів до власних знань, вірувань і переконань, що підкреслює власний спосіб розуміння певної теми, певного змісту (Dumitru, 2000).

II.2.10. Квінтет

Квінтет – це вірш із п'яти рядків, який вимагає від учня вміння синтезувати інформацію, ідеї, почуття та переконання у стислі висловлювання, що виражають особисті роздуми на тему. Він є інструментом для оцінювання розуміння та творчих здібностей учнів, а також засобом вираження останніх. Метод квінтету, особливо корисний у гуманітарних науках, передбачає узагальнення проаналізованого уривка шляхом створення п'ятирядкового вірша з наступною структурою:

- перший рядок – одне ключове слово (зазвичай іменник), що стосується обговорюваної теми
- другий рядок складається з двох слів (прикметників), які щось описують
- третій рядок складається з трьох слів, що виражають дію (зазвичай це дієслова герундія)
- четвертий рядок складається з чотирьох слів і виражає почуття учня щодо проблеми/теми.
- останній, п'ятий рядок також складається з одного слова, що виражає суть проблеми.

Методичні поради:

Квінтет можна використовувати, пам'ятаючи про певні аспекти:

- Назва (зазвичай іменник);
- Опис (зазвичай прикметник);
- Дія (зазвичай дієслово);
- Відчуття (конструкція);
- Повторне вираження суті (слово).

Рекомендується представити правила написання, а потім навести кілька прикладів. Можна почати писати вірш індивідуально, продовжити в парах, а потім в групах. Виділений час має становити 5-7 хвилин.

Остаточні варіанти можна записати на діaproекторі, фліпчарті або зачитати перед класом.

Prezentarea sau lectura pot stimula discutarea subiectului în continuare de către grup.

Cvintetul este un instrument de reflecție rapidă și eficientă prin care se sintetizează informațiile și cunoștințele despre o temă, un subiect.

II.2.11. Jocul didactic

Pedagogia ne învață că jocul satisface în cel mai înalt grad nevoia de activitate a copilului, generată de trebuințe, dorințe, tendințe specifice copilului. De aceea, jocul constituie o formă de manifestare întâlnită la copiii tuturor popoarelor, care, din cele mai vechi timpuri, a fost, este și va rămâne tovarășul nedespărțit al copilăriei. Poate fi considerat o metodă clasică sau modernă, datorită faptului că el se reînnoiește continuu și primește forme și valențe moderne. Îmbrăcând forma jocului, activitatea este tot atât de necesară dezvoltării psihice și fizice a copilului, ca lumina soarelui.

Jocul este una dintre activitățile prin care copilul învață să cunoască lumea reală. El influențează toate aspectele dezvoltării școlarului: percepția, memoria, gândirea, imaginația, sentimentele, interesele, voința. La vârsta miciei școlarității, se observă o trecere foarte complicată de la dominația jocului de manipulare, mișcare, construcție simplă, individuală la jocurile colective, cu roluri, jocuri în care apar conducători, conduși, jocuri în care se repetă reguli, norme de comportament. La această vârstă, este practicat *jocul simbolic*.

J. Piaget arăta că jocul simbolic poate servi la lichidarea conflictelor și la compensarea trebuințelor nesatisfăcute. Jocul nu constituie o simplă joacă pentru copil, ci, prin joc, copilul cunoaște și descoperă lumea și viața. (Piaget J., 1970, p. 124).

Perioada miciei școlarități se caracterizează prin dilatarea vieții interioare ce are o independență relativă la fel ca jocul care este dominat de „proiecții” mai ample decât la vârsta anterioară.

Trebuie ținut cont de faptul că priceperile, deprinderile, cunoștințele copilului sunt limitate, iar jocul este cel care rezolvă contradicțiile între dorința copilului, pe de o parte, și posibilitățile lui reale, pe de altă parte.

Gândirea micului școlar se dezvoltă în strânsă legătură cu limbajul și activitatea pe care o desfășoară. Formele de joc îl pun în situația de a stabili legături între fenomene concrete. Oferindu-i-se obiecte concrete, elevul le poate grupa după culoare, după formă, deci criterii exterioare, ceea ce reprezintă un pas spre operații de generalizare.

Prin joc, copilul își dezvoltă imaginația, sensibilitatea, afectivitatea; jocul în echipă contribuie la socializarea copilului.

Презентація або читання може стимулювати подальше обговорення теми в групі.

Квінтет є швидким і ефективним довідковим інструментом для синтезу інформації та знань про певну тему, питання.

II.2.11. Дидактична гра

Педагогіка вчить нас, що гра найбільшою мірою задовольняє потребу дитини в активності, породжену її специфічними потребами, бажаннями та нахилами. Саме тому гра – це форма самовираження, яка була властива дітям усіх народів з найдавніших часів; вона була, є і залишиться нерозлучним супутником дитинства. Її можна вважати класичним або сучасним методом, оскільки вона постійно оновлюється і набуває сучасних форм і цінностей. У формі гри діяльність так само необхідна для психічного і фізичного розвитку дитини, як і сонячне світло.

Гра є одним з видів діяльності, через який дитина пізнає реальний світ. Вона впливає на всі аспекти розвитку дитини: сприйняття, пам'ять, мислення, уяву, почуття, інтереси, волю. У молодшому шкільному віці відбувається дуже складний перехід від домінування маніпулятивної гри, рухливих і простих, індивідуальних, будівельних ігор до колективних, рольових ігор, ігор, в яких з'являються лідери та виконавці, ігор, в яких повторюються правила і норми поведінки. У цьому віці використовується *символічна гра*.

Ж. Піаже показав, що символічна гра може служити для вирішення конфліктів і компенсації незадоволених потреб. Гра – це не просто розвага для дитини, через гру дитина пізнає і відкриває для себе світ і життя. (Piaget J., 1970, p. 124).

Молодший шкільний вік характеризується розширенням внутрішнього життя дитини, яке є відносно незалежним, так само як і гра, в якій домінують „проекції”, більш об'ємні, ніж у більш ранньому віці.

Слід враховувати, що навички, вміння і знання дитини обмежені, а гра вирішує протиріччя між бажаннями дитини, з одного боку, та її реальними можливостями, з іншого.

Мислення молодшого школяра розвивається в тісному зв'язку з мовою та діяльністю, яку він виконує. Ігрові форми дозволяють йому встановлювати зв'язки між конкретними явищами. Отримавши конкретні предмети, учень може згрупувати їх за кольором, формою та зовнішніми ознаками, що є кроком до узагальнення.

Через гру діти розвивають свою уяву, чутливість і афективність, а колективна гра сприяє їхній соціалізації.

În cadrul procesului de învățământ, *jocul este conceput ca mijloc de instruire și educare a copiilor* și ca procedeu didactic de realizare a obiectivelor operaționale specifice anumitor conținuturi.

Jocul ca mijloc de instruire și educare reprezintă forma ideală de rezolvare a problemelor de învățare și instruire, adecvată, în special, vârstei preșcolare și școlare.

Pentru învățământul primar, jocul didactic „este o specie de joc care îmbină armonios elementul instructiv și educativ cu elementul distractiv”, este „un tip de joc prin care învățătorul consolidează, precizează și verifică cunoștințele predate elevilor, le îmbogățește starea de cunoștințe”. (Cerghit I., 2001, p. 84).

Orice joc are:

- o structură (conținutul);
- reguli sub forma unor succesiuni ordonate.

Rolul regulii este acela de a păstra structura și desfășurarea jocului.

În cadrul activității de învățare a citit-scrisului, jocul didactic este utilizat într-o mare măsură.

În primul rând, materialul lingvistic se caracterizează printr-un mare grad de abstractizare, în contradicție cu gândirea concret-intuitivă a copilului de 6-7 ani, elev în clasa Pregătitoare sau clasa I. Armonizarea acestor două aspecte contradictorii se poate realiza prin intermediul jocului didactic.

II.2.12. Termeni cheie-inițiali

Utilă în activitatea pregătitoare a lecției, metoda termenilor cheie inițiali îi ajută pe elevi să-și reactualizeze cunoștințele predate anterior cu ajutorul a 4-5 termeni ce trebuie explicați. Profesorul împarte elevii în perechi, aceștia primesc 4-5 termeni cheie inițiali dintr-un text ce urmează a fi studiat. Într-un timp determinat, fiecare pereche trebuie să găsească toate relațiile existente între acești termeni.

După această activitate, elevii primesc textul de studiat și li se cere să compare relațiile identificate de ei între termeni și relațiile descrise de text cu privire la acești termeni.

Rolul acestei metode în activitatea de predare este de:

- a focaliza atenția și interesul elevilor asupra unor termeni cu rol esențial în înțelegerea textului;
- a-i determina pe elevi să anticipeze legătura posibilă dintre termenii dați, solicitându-le gândirea și imaginația;
- a-i ajuta să decodeze texte literare în vederea înțelegerii mesajului transmis.

У рамках освітнього процесу *гра розглядається як засіб навчання і виховання дітей* та як дидактичний процес для досягнення операційних цілей, специфічних для певного змісту.

Гра як засіб навчання та виховання є ідеальним способом вирішення проблем навчання та виховання, особливо придатним для дошкільного та шкільного віку.

Для початкової освіти дидактична гра – це „вид гри, в якій гармонійно поєднується навчально-виховний елемент з елементом розваги”, це „вид гри, за допомогою якої вчитель закріплює, уточнює і перевіряє знання, що викладаються учням, збагачує їхній стан знань”. (Cerghit I., 2001, p. 84).

Кожна гра має

- структуру (зміст);
- правила у вигляді впорядкованої послідовності.

Роль правил полягає у збереженні структури і розвитку гри.

У діяльності з навчання читання і письма дидактична гра використовується в значній мірі.

Перш за все, мовний матеріал характеризується високим ступенем абстракції, що суперечить конкретно-інтуїтивному мисленню 6–7-річної дитини, учня підготовчого або першого класу. Гармонізація цих двох суперечливих аспектів може бути досягнута за допомогою дидактичних ігор.

II.2.12. Початкові ключові терміни

Корисний при підготовці до уроку метод початкових ключових термінів допомагає учням освіжити знання, які вони засвоїли, за допомогою 4-5 термінів, які потрібно пояснити. Учитель ділить учнів на пари, роздає їм 4-5 початкових ключових термінів з тексту, що вивчається. За виділений час кожна пара повинна знайти всі зв'язки між цими термінами.

Після цієї вправи учням дається текст для вивчення і пропонується порівняти знайдені ними зв'язки між термінами та зв'язки, описані в тексті щодо цих термінів.

Мета цього методу в навчальній діяльності полягає в:

- зосередженні уваги та інтересу учнів на термінах, які відіграють важливу роль у розумінні тексту;
- допомозі учням передбачити можливі взаємозв'язки між заданими термінами, пропонуючи їм подумати та пофантазувати;
- допомозі їм у розшифровці літературних текстів, щоб зрозуміти його повідомлення.

II.2.13. SINELG

Necesitatea de a dezvolta, prin activitatea didactică, abilitățile de muncă, intelectuală reclamă utilizarea pe scară largă a diferitelor tehnici de gândire critică, printre care SINELG-ul este una de bază. După ce obiectivul-cadru al învățământului primar – lectura – este atins și elevul citește coerent, la prima vedere, orice text scris în limba de instruire, devin importante alte aspecte ale citirii și combinarea acestora cu alte operații intelectuale. Alături de afirmația *Elevul citește*, se pot eșalona toate mărcile interogației: *Ce? Cât? Cum? Pentru ce?* etc. citește acel elev. Anume felul în care citește elevul respectiv pare să aibă un impact deosebit asupra formării personalității, mai ales dacă este vorba despre lectura textului științific.

Necesitatea de a apela, în demersul didactic, la surse științifice sigure (capitole din manuale și monografii, articole din diverse dicționare și enciclopedii) ne obligă să examinăm și să diferențiem lectura propriu-zisă a textelor recomandate de profesor. În acest sens, lectura cu creionul în mână a fost și este practică de toate generațiile de cititori. Creionul în mână și un sistem de semne proprii, aplicate pe text pentru înțelegerea/memorarea informației, trebuie examinate în raport cu personalitatea cititorului și cu formarea unor abilități de muncă intelectuală, inseparabile de instruire.

În acest sens, SINELG-ul este o tehnică de bază, ușor asimilabilă, cu variante pentru discipline și vârste diferite. Sistemul Interactiv de Notare pentru Eficientizarea Lecturii și Gândirii (SINELG) este o strategie care s-a dovedit eficientă în a ajuta elevii să-și mențină atenția în timpul lecturii textului. Această procedură începe prin rememorarea cunoștințelor anterioare asupra subiectului, formularea unor întrebări și continuă cu marcarea diferitelor tipuri de informație găsite în text.

SINELG este un instrument foarte util, deoarece permite elevului să își monitorizeze nivelul de înțelegere pe măsură ce citește. Fiecărui cititor i se poate întâmpla să citească o pagină întreagă și să nu își amintească nimic din conținutul acesteia. Este cel mai bun exemplu de citire fără comprehensiune sau citire fără implicare cognitivă în procesul de citire. Foarte adesea elevii abordează lectura cu aceeași lipsă de implicare cognitivă. Înțelegerea fenomenului este un pas important în procesul de învățare, dar posibilitățile de învățare se pierd dacă cititorul nu se implică în decodarea textului.

SINELG-ul este o tehnică de lectură interogativ-analitică a unui text, cu care se operează de la etapa de realizare a sensului.

Algoritm de aplicare a tehnicii SINELG: se enunță un subiect care urmează să fie elucidat prin lectura textului în tehnica SINELG. Elevii își amintesc ce știu despre acest subiect, profesorul are grijă să monitorizeze procesul de actualizare a

II.2.13. Інтерактивна система оцінювання ефективності читання та мислення (SINELG)

Необхідність розвивати, в процесі навчання, навички інтелектуальної праці вимагає широкого застосування різних методів критичного мислення, серед яких SINELG є базовим. Після того, як основна мета початкової освіти – читання – досягнута й учень читає будь-який текст, написаний мовою навчання, з першого погляду зв'язно, важливими стають інші аспекти читання та його поєднання з іншими інтелектуальними операціями. Разом із твердженням, *Учень читає*, можна поставити всі знаки питання: *Що? Скільки? Як? Чому?* і т.д. читає цей учень. Власне спосіб, у який учень читає, здається, має особливий вплив на формування особистості, особливо якщо йдеться про читання наукового тексту.

Необхідність використання надійних наукових джерел (розділів з підручників і монографій, статей з різних словників та енциклопедій) у нашому дидактичному підході, зобов'язує нас вивчати і диференціювати фактичне читання текстів, рекомендованих вчителем. У цьому плані читання з олівцем у руці використовувалося і використовується всіма поколіннями читачів. Олівець у руці та система відповідних знаків, що застосовуються до тексту для розуміння/запам'ятовування інформації, повинні розглядатися у зв'язку з особистістю читача та формуванням навичок інтелектуальної роботи, невіддільної від навчання.

У цьому сенсі SINELG є базовою, легко засвоєною методикою, з варіаціями для різних предметів і вікових груп. Інтерактивна система оцінювання ефективності читання та мислення (SINELG) – це стратегія, яка довела свою ефективність у допомозі учням бути уважними під час читання тексту. Ця процедура починається з пригадування попередніх знань з теми, постановки запитань і продовжується позначенням різних типів інформації, знайденої в тексті.

SINELG є дуже корисним інструментом, оскільки дозволяє учню контролювати рівень розуміння під час читання. Кожен читач може прочитати цілу сторінку і не запам'ятати нічого з прочитаного. Це найкращий приклад читання без розуміння або читання без когнітивного залучення до процесу читання. Дуже часто учні підходять до читання без когнітивного залучення. Розуміння – важливий крок у процесі навчання, але можливості навчання втрачаються, якщо читач не залучений до розшифровки тексту.

SINELG – це запитально-аналітична техніка читання тексту, яка працює зі стадії смислоутворення.

Алгоритм застосування методу SINELG: оголошується тема, яка буде розкрита за допомогою читання тексту в техніці SINELG. Учні пригадують, що вони знають з теми, вчитель стежить за процесом актуалізації знань. Для цього

cunoștințelor. Pentru aceasta, se desenează tabelul SINELG și se completează, în termeni adecvați, rubrica informație cunoscută.

La încheierea primei etape, elevilor li se distribuie un text și li se dau instrucțiuni referitoare la lectura acestuia. Textul distribuit poate fi unul multiplicat (un articol științific, un pasaj monografie – surse la care elevii nu prea au acces), dar în același scop pot fi utilizate și manualul, anexele din manual, dicționarele etc.

Instrucțiunile sunt următoarele:

„Citiți foarte atent textul!” Apoi le explicați elevilor că în timpul lecturii unui text trebuie să marcheze propozițiile sau paragrafele cu următoarele coduri:

„√” Puneți semnul „√” (bifă) pe margine, dacă ceea ce ați citit confirmă un fapt pe care îl știți sau credeți că îl știți;

„–” Puneți semnul „–” (minus) pe margine, dacă unele din informațiile din paragraf contrazic sau sunt diferite de ceea ce știți sau credeți că știți;

„+” Puneți semnul „+” (plus) pe margine, dacă informația este nouă pentru dumneavoastră;

„?” Puneți semnul „?” (semn de întrebare) pe margine, dacă informația vă este neclară sau ați vrea să știți mai mult despre subiect.

După ce se încheie lectura, textul citit se analizează din perspectiva semnelor aplicate pe margini. Elevii vor relua informația nouă pe care au aflat-o din lectura textului, o vor analiza, își vor exprima nedumerirea în raport cu unele informații din text, vor discuta asupra necesităților de documentare. Pentru monitorizare, se va completa un tabel:

√ <i>ȘTIAM</i>	– <i>ȘTIAM ALTFEL</i>	+ <i>ACEASTA ESTE O NOUĂ INFORMAȚIE</i>	? <i>CE ÎNSEAMNĂ? CHIAR AȘA?</i>

Tabel nr. 4. Reprezentarea grafică a metodei SINELG

Elevii formează perechi compară codurile și tabelele. Cerem elevilor din 4-5 perechi să prezinte clasei rezultatele, în special în coloanele cu „–” și „?”. Clarificăm unele probleme sau ajutăm să identifice modalități pentru a obține clarificări.

II.2.14. Ghidurile de studiu/învățare

Este o modalitate (metodă, tehnică) de autoinstruire, de învățare, independentă, semidirijată.

складається таблиця SINELG і заповнюється рубрика „Відома інформація” у відповідних термінах.

Наприкінці першого етапу учні отримують текст та вказівки, як його читати. Розданий текст може бути розмноженим текстом (наукова стаття, уривок з монографії – джерела, до яких учні мають обмежений доступ), але з цією ж метою можна використовувати підручник, додатки до підручника, словники тощо.

Вказівки виглядає наступним чином:

„Прочитайте текст дуже уважно!” Потім пояснить учням, що під час читання тексту вони повинні позначати речення або абзаци наступними кодами:

„√” Поставте знак „√” (галочку) на полях, якщо прочитане підтверджує факт, який ви знали або думали, що знаєте;

„–” Поставте знак „–” (мінус), на полях якщо інформація в абзаці суперечить або відрізняється від того, що ви знали або думали, що знаєте;

„+” Поставте знак „+” (плюс) на полях, якщо інформація є для вас новою;

„?” Поставте знак „?” (знак запитання) на полях, якщо інформація вам незрозуміла або якщо ви хотіли б дізнатися більше про цю тему.

Після завершення читання текст аналізується з точки зору позначок на полях. Учні переглядають нову інформацію, яку вони дізналися з прочитаного тексту, аналізують її, висловлюють своє здивування з приводу певної інформації в тексті, обговорюють необхідність пошуку додаткової інформації. Для моніторингу буде заповнена таблиця:

√ ЗНАВ	– ЗНАВ ІНШЕ	+ ЦЕ ДЛЯ МЕНЕ НОВА ІНФОРМАЦІЯ	? ЩО ОЗНАЧАЄ? НЕВЖЕ?

Таблиця № 4. Графічне представлення методу SINELG

Учні об’єднуються в пари і порівнюють коди і таблиці. Попросіть учнів у 4-5 парах презентувати класу свої результати, особливо в колонках „–” та „?”. Поясніть деякі проблеми або допоможіть учням визначити шляхи отримання роз’яснень.

II.2.14. Навчальні/методичні посібники

Це спосіб (метод, прийом) самонавчання, самостійного, напівкерованого навчання.

Aceasta presupune ghidarea învățării/studiului elevilor cu ajutorul unui set de întrebări care le orientează atenția și-i determină să se concentreze asupra unor aspecte ale conținutului informațional, decodând astfel textele citite.

Tehnica învățării ghidate presupune următoarele:

- citirea de către elevi, a unui text cu un anumit conținut științific, literar etc.;
- orientarea lecturii cu ajutorul unor întrebări date elevilor pe o fișă ale căror răspunsuri se găsesc în conținutul textului. Întrebările oferite elevilor de către profesor sunt astfel formulate încât răspunsul la ele să nu fie oferit „de-a gata” de text, ci să fie descoperit și/sau construit de elev prin studierea atentă a textului și prin activități de gândire/reflecție individuală sau în grup.

Învățarea ghidată este eficientă atunci când:

- ajută elevii să urmărească anumite modele de gândire, sesizând idei pe care altfel poate nu le-ar fi depistat;
- invită la efectuarea unor activități de analiză, comparare și evaluare, a unor operații de gândire critică înțeleasă ca gândire de tip superior;
- seturile de întrebări constituie puncte de plecare pentru discuții (dezbateri sau pentru realizarea unor răspunsuri scrise, comentarii, eseuri etc.).

Întrebările oferite drept ghid de studiu trebuie să solicite atât cunoștințele factuale, cât și realizarea unor operații de gândire critică, de reflecție personală asupra faptelor sau evenimentelor prezentate.

Tehnica „Ghidurilor de studiu/învățare” se utilizează în etapa de înțelegere a textului, asigurând posibilitatea însușirii unor modele interpretative ale unui text, precum și ocazia exprimării unor puncte de vedere personale referitoare la acesta.

II.2.15. Jurnal cu dublă intrare

Bazată pe activitatea independentă, metoda jurnalului cu dublă intrare lasă elevilor posibilitatea de a alege un fragment dintr-un text, pe care să-l comenteze în funcție de atitudinea sa față de problema abordată.

Metoda, la care participă toți elevii, pornește de la lectura unui text și se bazează pe completarea în caiete a unui tabel cu trei rubrici. Este o metodă prin care cititorii stabilesc o legătură strânsă între text și propria lor curiozitate și experiență. Acest jurnal este deosebit de util în situații în care elevii au de citit texte mai lungi, în afara clasei.

- În prima rubrică, elevii notează fragmentul ales din text (fragmentul care le-a plăcut cel mai mult).

Передбачає спрямування навчання/вивчення учнем за допомогою набору запитань, які спрямовують його увагу та спонукають зосередитися на певних аспектах змісту інформації, таким чином розшифровуючи тексти, які він читає.

Метод керованого навчання передбачає наступне:

- читання учнями тексту певного наукового, художнього тощо змісту
- спрямування читання за допомогою запитань, які учні отримують на робочому аркуші, відповіді на які слід шукати у змісті тексту. Запитання, які вчитель ставить перед учнями, сформульовані таким чином, щоб відповіді не були „готовими” в тексті, а були знайдені та/або сконструйовані учнями шляхом уважного вивчення тексту та індивідуальної чи групової діяльності з роздумів/рефлексії.

Кероване навчання ефективне коли:

- воно допомагає учням йти за певними моделями мислення, помічаючи ідеї, які в іншому випадку вони могли б не помітити;
- воно спонукає учнів аналізувати, порівнювати й оцінювати, мислити критично, як вищий рівень мислення;
- набори запитань є відправною точкою для обговорення (дебатів або підготовки письмових відповідей, коментарів, есе тощо).

Запитання, запропоновані як навчальні посібники, повинні вимагати як знання фактів, так і критичного мислення та особистих роздумів над представленими фактами чи подіями.

Техніка „Навчальних/методичних посібників” використовується на етапі розуміння тексту, надаючи можливість отримати інтерпретаційні моделі тексту, а також можливість висловити власну точку зору на нього.

II.2.15. Щоденник подвійного запису

Метод щоденника подвійного запису, заснований на самостійній роботі, дозволяє учням вибрати уривок з тексту і прокоментувати його відповідно до свого ставлення до проблеми.

Метод, в якому беруть участь всі учні, починається з читання тексту і базується на заповненні таблиці з трьома заголовками в зошиті. Це метод, за допомогою якого читачі встановлюють тісний зв'язок між текстом і власною допитливістю та досвідом. Цей щоденник особливо корисний у ситуаціях, коли учням доводиться читати довші тексти поза класом.

- У першій колонці учні записують обраний ними уривок з тексту (уривок, який їм найбільше сподобався).

- În a doua rubrică, elevii notează comentariile făcute în legătură cu fragmentul ales și, mai ales, dacă există nedumeriri în legătură cu acel fragment. Dacă ele există, elevul scrie întrebări pentru învățător la ultima rubrică, iar învățătorul trebuie să le clarifice cu ajutorul clasei.
- Este o tehnică folosită cu succes, pentru că permite elevilor să coreleze noile informații cu experiențele anterioare, îi solicită să reflecteze la semnificația fenomenului de limbă pus în discuție, le stimulează curiozitatea și îi ajută să rețină ușor informațiile cu ajutorul explicațiilor situaționale legate de un text ales.

II.2.16. Știu / vreau să știu / am învățat (K-W-L)

Necesară și în înțelegerea/decodarea lecturii unui text și nu numai, această metodă a gândirii critice fiind utilă și în cazul audierii unei prelegeri. În cazul aplicării în clasă a metodei K-W-L, aceea va fi precedată de brainstorming atât pentru reactualizarea cunoștințelor predate anterior, cât și pentru identificarea tuturor informațiilor necesare înțelegerii textului care urmează a fi analizat. După identificarea acestor informații, învățătorul desenează pe tablă, iar elevii desenează în caiete tabelul cu cele trei rubrici:

<i>Știu</i>	<i>Vreau să știu</i>	<i>Am învățat</i>

Completarea tabelului se va face cu respectarea următorilor pași:

- Anunțați subiectul lecției și cereți elevilor să spună ce știu despre subiectul respectiv. Discutați cu elevii până se conturează câteva idei esențiale legate de subiectul în discuție, pe care le treceți în prima coloană. Cereți apoi elevilor să dezvolte fiecare idee notată.
- În timpul discuției vor apărea neclarități sau idei greșite. Treceți toate elementele necunoscute în coloana a doua, apoi întrebați elevii ce alte informații ar dori să cunoască în legătură cu subiectul în discuție. Treceți și aceste cerințe în coloana a doua.
- Discutând cu elevii, lecturând un text sau folosind materiale complementare, clasificați problemele necunoscute sau înțelese greșit. Puteți chiar utiliza lucrul în echipă pentru obținerea de noi informații. După ce elevii au terminat lucrul, discutați despre elementele noi pe care și le-au însușit și treceți toate aceste idei în coloana a treia.
- Pentru o mai bună interdependență pozitivă a elevilor, cereți acestora să compare ceea ce știau inițial cu ceea ce au învățat și ceea ce doreau să învețe cu ceea ce au învățat.

- У другій колонці учні записують будь-які коментарі, які вони зробили щодо обраного уривка, і, особливо, якщо у них виникли якісь запитання щодо цього уривка. Якщо такі є, учень записує запитання до вчителя в останній колонці, а вчитель має пояснити їх за допомогою класу.
- Цей прийом успішно використовується, оскільки дозволяє учням пов'язати нову інформацію з попереднім досвідом, спонукає їх замислитися над значенням мовного явища, що обговорюється, стимулює їхню допитливість і допомагає їм легко запам'ятовувати інформацію завдяки ситуативним поясненням, пов'язаним з обраним текстом.

II.2.16. Знаю / хочу знати / дізнався (K-W-L)

Необхідний також для розуміння/розшифрування прочитаного тексту і не тільки, цей метод критичного мислення також може бути корисним під час прослуховування лекції. У випадку застосування методу K-W-L в класі, йому передуватиме мозковий штурм, щоб освіжити отримані раніше знання і виявити всю інформацію, необхідну для розуміння тексту, який аналізуватиметься. Після визначення цієї інформації вчитель малює на дошці, а учні малюють таблицю з трьома заголовками у своїх зошитах:

<i>Знаю</i>	<i>Хочу знати</i>	<i>Дізнався</i>

Таблиця заповнюється наступним чином:

- Оголосіть тему уроку і попросіть учнів розповісти, що вони знають про цю тему. Обговоріть з учнями кілька ключових ідей, пов'язаних з темою, які ви перелічите в першій колонці. Потім попросіть учнів розповісти про кожну із зазначених ідей.
- Під час обговорення можуть виникнути деякі незрозумілі моменти або хибні уявлення. Запишіть усі невідомі моменти в другу колонку, а потім запитайте учнів, яку ще інформацію вони хотіли б дізнатися про обговорювану тему. Запишіть ці вимоги також у другу колонку.
- Обговорюючи з учнями, читаючи текст або використовуючи додаткові матеріали, класифікуйте невідомі або незрозумілі питання. Ви навіть можете використовувати командну роботу для отримання нової інформації. Коли учні закінчать роботу, обговоріть нові елементи, які вони вивчили і запишіть всі ці ідеї в третій стовпчик.
- Для кращої позитивної взаємозалежності учнів попросіть їх порівняти те, що вони спочатку знали, з тим, що вони дізналися і те, що вони хотіли дізнатися, з тим, що вони дізналися.

- „Decideți apoi împreună cu elevii dacă mai sunt probleme ce ar trebui clarificate, și dacă da, clarificați-le” (Scheau, 2004).

Metoda se poate folosi în orice tip de lecție. Rubricile se pot completa în diferite secvențe didactice, pe măsura acumulării cunoștințelor, până la sfârșitul orei. Se poate folosi individual sau în perechi.

II.2.17. Metoda Horoscopului

Bazată pe activitatea în grupuri de lucru de patru elevi, metoda horoscopului este utilă în activitatea didactică ce presupune caracterizarea unui personaj.

Aplicarea metodei începe cu activitatea profesorului care înmânează elevilor textul ce va fi analizat și o listă cu trăsăturile fiecărui semn radical în parte. Elevii citesc textul individual și își aleg un personaj pe care vor să-l caracterizeze. Caracterizarea personajului ales se realizează prin introducerea acestuia într-un semn radical ale cărui trăsături corespund cu trăsăturile personajului ales. Elevii trebuie să-și justifice alegerea cu ajutorul informațiilor conținute de textul analizat. Opțional, metoda poate continua cu identificarea unui simbol grafic pentru caracterizarea personajului ales și realizarea unui poster care să cuprindă: numele personajului, trăsăturile fundamentale ale acestuia, semnul zodiacal în care a fost inclus și simbolul grafic identificat pentru caracterizarea acestuia. Aceste lucruri vor fi realizate în grupuri de elevi care au ales să caracterizeze același personaj. Activitatea se poate încheia cu analizarea unei expoziții care să cuprindă toate posterele realizate (Scheau, 2004).

II.2.18. Metoda Mozaic

Este o metodă prin care se promovează *învățarea prin colaborare și cooperare între elevi*. Această tehnică de predare-învățare presupune parcurgerea următorilor pași:

1. Construirea grupurilor de lucru inițiale.

Clasa de elevi se împarte în grupuri de câte 4-5 elevi. Se utilizează diverse criterii de grupare a elevilor. Unul dintre acestea poate fi următorul: elevii numără de la 1 la 4 astfel încât fiecare elev să aibă un număr cuprins între 1 și 4.

2. Învățătorul împarte textul ce urmează a fi citit/studiat în patru părți (atâtea câte grupuri de lucru s-au constituit inițial).

3. Constituirea grupelor de „experți” și rezolvarea sarcinii de lucru. Elevii cu numărul 1 vor forma un grup, cei cu numărul 2 al doilea grup ș.a.m.d. Fiecare grup de „experți” are sarcina de a studia o anumită parte/bucată din text, repartizată de învățător. Elevii din fiecare grup trebuie să discute conținutul de idei al părții din text care le revine, s-o înțeleagă cât mai bine și mai

- „Потім вирішіть разом з учнями, чи є ще питання, які потребують прояснення, і якщо так, то проясніть їх” (Scheau, 2004).

Метод можна використовувати на будь-якому виді уроку. Колонки можна заповнювати в різній послідовності викладання, по мірі засвоєння знань, до кінця уроку. Метод можна використовувати індивідуально або в парах.

II.2.17. Метод гороскопу

Метод гороскопу, заснований на роботі в групах по чотири учні, корисний у навчальній діяльності, що припускає описування персонажа.

Застосування методу починається з діяльності вчителя, який дає учням текст для аналізу і список з ознаками кожного знака зодіаку. Учні самостійно читають текст і обирають персонажа, якого потрібно охарактеризувати. Характеристика обраного персонажа здійснюється шляхом розміщення персонажа в знаку зодіаку, риси якого відповідають рисам обраного персонажа. Учні повинні обґрунтувати свій вибір інформацією, що міститься в аналізованому тексті. За бажанням, метод можна продовжити визначенням графічного символу для характеристики обраного персонажа і створенням плакату, що включає: ім'я персонажа, основні риси персонажа, знак зодіаку, до якого належить персонаж, і графічний символ, визначений для характеристики персонажа. Це буде зроблено в групах учнів, які обрали для характеристики одного і того ж персонажа. Вправу можна завершити, проаналізувавши виставку, що включає всі виготовлені плакати (Scheau, 2004).

II.2.18. Метод мозаїки

Це метод, який сприяє *спільному навчанню та співпраці між учнями*. Ця техніка навчання включає наступні кроки:

1. Створення початкових робочих груп.

Клас ділиться на групи по 4-5 учнів. Використовуються різні критерії групування. Наприклад, учні рахують від 1 до 4 так, щоб кожен учень мав номер від 1 до 4.

2. Вчитель ділить текст для читання/вивчення на чотири частини (стільки, скільки робочих груп було сформовано спочатку).

3. Створення групи „експертів” і виконання завдання. Учні під номером 1 формують одну групу, учні під номером 2 – другу і так далі. Кожна група „експертів” отримує завдання дослідити певну частину/частини тексту, визначену вчителем. Учні в кожній групі повинні обговорити зміст ідей закріпленої за ними частини тексту, зрозуміти його якомога

adecvat pentru a fi capabili ca, ulterior, s-o predea celorlalți colegi. Ei hotărâsc împreună prin discuții/dezbateri care sunt ideile principale ale textului studiat și cum vor proceda pentru a le preda colegilor în așa fel încât aceștia să le înțeleagă cât mai bine.

4. Revenirea elevilor în grupurile inițiale și predarea conținutului pregătit celorlalți colegi.

Prin predarea reciprocă, se realizează cea mai bună învățare a unui conținut informațional și cea mai eficientă decodare a unui text citit. La sfârșitul lecției, fiecare elev trebuie să stăpânească conținutul întregului text și nu doar a părții la învățarea căreia a participat ca „expert”.

Când se realizează predarea reciprocă, elevii pot cere „expertului” lămuriri suplimentare în legătură cu fragmentul pus în discuție.

Dacă mai există nelămuriri și neclarități, cei în cauză pot adresa întrebări și altor „experti” din acel grup. Dacă persistă anumite dubii referitoare la o problemă, acestea ar trebui cercetate în continuare până la lămurirea lor adecvată.

Învățătoarea monitorizează predarea, asigurându-se că informația și cunoștințele se transmit și se asimilează corect. Dacă elevii se împotmolesc, învățătoarea îi ajută să depășească situația.

Deci, fiecare elev devine „expert” într-o anumită problemă (parte) a textului, pe care trebuie să fie capabil s-o predea colegilor.

Este bine ca învățătorul să urmărească îndeaproape desfășurarea activității în cadrul grupurilor. Trebuie ca toți membrii grupului să participe la discuții/dezbateri, iar deciziile să fie rodul colaborării tuturor membrilor.

II.2.19. Turul galeriei

Este o metodă interactivă de învățare bazată pe colaborarea între elevi, care sunt puși în ipostaza de a găsi soluții de rezolvare a unor probleme.

Tehnica denumită turul galeriei constă în următoarele:

1. Elevii, în grupuri de trei sau patru, rezolvă o problemă (o sarcină de învățare) susceptibilă de a avea mai multe soluții (mai multe perspective de abordare).

2. Produsele muncii grupului se materializează într-o schemă, diagramă, inventar de idei etc. notate pe o hârtie (un poster).

3. Posterele se expun pe pereții clasei, transformați astfel într-o veritabilă galerie.

4. La semnalul învățătorului, grupurile trec pe rând, pe la fiecare poster pentru a examina soluțiile propuse de colegi. Comentariile și observațiile vizitatorilor sunt scrise pe posterul analizat.

краще і адекватніше для того, щоб мати можливість викласти його своїм однокласникам. Шляхом дискусії/дебатів вони разом вирішують, які основні ідеї тексту, що вони вивчили, і як викладатимуть їх своїм однокласникам, щоб ті зрозуміли їх якнайкраще.

4. Повернення учнів до їхніх початкових груп та представлення підготовленого ними контенту їхнім однокласникам.

Завдяки взаємному навчанню досягається найкраще засвоєння інформаційного змісту та найефективніше розшифрування прочитаного тексту. Наприкінці уроку кожен учень повинен засвоїти зміст усього тексту, а не лише тієї його частини, яку він вивчив як „експерт”.

Під час взаємного навчання учні можуть звертатися до „експерта” за додатковими роз’ясненнями щодо обговорюваного уривка.

Якщо залишаються якісь питання чи неясності, вони можуть поставити їх іншим „експертам” у цій групі. Якщо залишаються якісь сумніви щодо питання, їх слід досліджувати далі, поки вони не будуть належним чином з’ясовані.

Вчитель стежить за навчанням, переконуючись, що інформація та знання передаються та засвоюються правильно. Якщо учні застрягли, вчитель допомагає їм вийти з ситуації.

Таким чином, кожен учень стає „експертом” з певної проблеми (частини) тексту, яку він/вона повинен/повинна вміти викладати своїм однокласникам.

Вчителю варто уважно стежити за роботою в групах. Всі члени групи повинні брати участь в обговореннях/дебатах, а рішення повинні прийматися всіма членами групи спільно.

II.2.19. Тур галереєю

Це інтерактивний метод навчання, заснований на співпраці між учнями, які ставляться в позицію пошуку рішень для вирішення проблем.

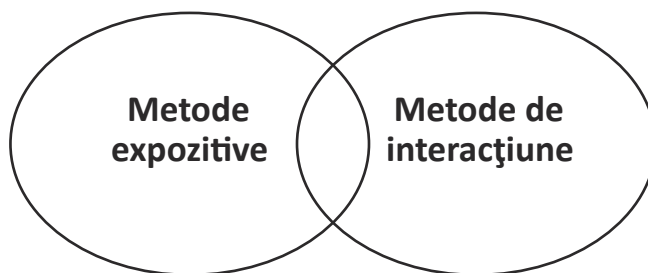
Техніка туру галереєю складається з наступних етапів:

1. Учні в групах по три-чотири особи вирішують проблему (завдання), що, ймовірно, має кілька рішень (кілька перспектив чи підходів).
2. Результат роботи групи представляється у вигляді схеми, діаграми, інвентаризації ідей тощо, записаних на аркуші паперу (плакаті).
3. Плакати вивішуються на стінах класу, який перетворюється на справжню галерею.
4. За сигналом вчителя групи по черзі обходять кожен плакат і розглядають рішення, запропоновані однокласниками. Коментарі та спостереження відвідувачів записуються на проаналізованому плакаті.

5. După ce se încheie turul galeriei (grupurile revin la poziția inițială, de plecare), fiecare echipă își reexaminează produsul muncii lor comparativ cu ale celorlalți și discută observațiile și comentariile notate de colegi pe propriul lor poster (Dumitru, 2000).

II.2.20. Diagrama WENN

Diagrama propusă de John Wenn reprezintă un silogism vizual; autorul a utilizat două sau mai multe cercuri care se intersectează pentru a compara sau evidenția contrastele dintre anumite seturi de informații.

O asemenea perspectivă sprijină învățarea prin focalizarea pe atributele rezultate din compararea elementelor de similaritate și a diferențelor (Pânișoară, 2005). Metoda se potrivește în lecțiile de consolidare. Activitatea poate fi organizată în grup, perechi sau chiar frontal pe bază de întrebări și discuții legate de subiect.

II.2.21. Metoda acvariului

Această metodă urmărește mai bine decât metoda focus-grup gradul de interacțiune și de influențare reciprocă dintre membrii grupului. Utilizarea ei „asigură un mediu dinamic și permisiv de exprimare a unui spectru larg de idei, opinii, soluții, argumente și contraargumente atitudinale și afective” (Cazacu, 2003, p. 182). Elevii implicați sunt puși, prin alternanță, într-o dublă ipostază, atât aceea de participanți activi la dezbateri, cât și de observatori ai interacțiunilor care au loc.

Etape și condiții de desfășurare:

- După ce învățătorul alege o temă cu caracter controversat, cere participanților să se documenteze asupra acesteia (să citească, să se informeze, să se gândească la problema respectivă);
- ELEVII se vor constitui în două grupe eterogene și egale ca mărime. Această împărțire se va face fie ad-hoc, fără vreo intervenție din partea învățătorului, fie la inițiativa acestuia;
- La intrarea în sala de clasă, elevii vor găsi scaunele așezate în două cercuri concentrice;

5. Після завершення туру галереєю (групи повертаються на вихідну позицію) кожна команда переглядає свій робочий продукт у порівнянні з іншими та обговорює спостереження і коментарі, зроблені однокласниками, на власному плакаті (Dumitru, 2000).

II.2.20. Діаграма Венна

Діаграма, запропонована Джоном Венном, є візуальним силогізмом; він використовував два або більше кіл, що перетинаються, щоб порівняти або підкреслити контрасти між наборами інформації.

Така перспектива сприяє навчанню, зосереджуючи увагу на атрибутах, що виникають у результаті порівняння подібних і відмінних ознак (Rânișoară, 2005). Метод добре підходить для уроків закріплення. Вправа може бути організована в групах, парах або навіть індивідуально на основі запитань і обговорень, пов'язаних з темою.

II.2.21. Метод „Акваріум”

Цей метод більше, ніж метод фокус-груп, зосереджений на ступені взаємодії та взаємовпливу між членами групи. Його використання „забезпечує динамічне і сприятливе середовище для вираження широкого спектру ідей, думок, рішень, аргументів і контраргументів, світоглядних і афективних” (Cazacu, 2003, с. 182). Учні, які беруть участь в обговореннях, по черзі виступають у подвійній ролі: як активні учасники дебатів і як спостерігачі за взаємодією, що відбувається.

Етапи та умови:

- Після того, як вчитель обирає суперечливу тему, він/вона просить учасників дослідити її (прочитати, поцікавитися, подумати над нею);
- Вони будуть розділені на дві гетерогенні групи однакового розміру. Цей поділ здійснюватиметься або ситуативно, без будь-якого втручання вчителя, або за його/її ініціативою;
- Увійшовши в клас учні побачать стільці, розташовані двома концентричними колами;

- O grupă va ocupa scaunele cercului din interior, cealaltă, scaunele cercului din exterior; cu mențiunea că subiecții își vor alege, în mod liber, locurile pe care vor considera că se pot simți cât mai bine;
- Un al doilea cadru didactic va avea rolul de observator, situat undeva în exteriorul cercurilor și urmărind să înregistreze preferințele pentru anumite scaune. El va avea și sarcina de a corela aceste alegeri cu informațiile pe care le deține despre participanți. Va urmări, de asemenea, modul de rezolvare a eventualelor conflicte legate de tratarea subiectului pus în discuție;
- Participanții aflați în cadrul cercului din interior au la dispoziție un interval de 8-10 minute pentru a discuta problema controversată, după ce, în prealabil, au stabilit cu profesorul lor câteva reguli de bază, ca de exemplu:
 - argumentarea și susținerea unei idei/opinii/soluții pe bază de dovezi incontestabile, argumentate, relevante, convingătoare;
 - susținerea părerii antevorbitorului și aducerea de argumente întemeiate;
 - comunicarea să fie agreabilă, animată, utilă și eficientă;
 - participanții să dea dovadă de receptare activă și încurajare a colegilor în exprimarea propriilor idei, opinii, atitudini.
- În același timp, ocupanții cercului exterior vor avea și ei la dispoziție un interval de 8-10 minute pentru a asculta ceea ce se discută în cercul interior, a face observații despre modul cum se relaționează în cadrul acestuia, despre gradul de stabilire a consensului, despre momentul conflictului cognitiv, evoluția climatului, despre tipului de strategii adoptate pentru rezolvarea controverselor etc.
- În acest scop ei vor primi *fișe de observații* sau protocoale special pregătite, în care se vor consemna:
 - modul de abordare a cazului (problemei);
 - contribuția fiecăruia la dezvoltarea sau rezolvarea problemei;
 - tipurile de reacții, comportamente, atitudini și amploarea acestora;
 - maniera de susținere, de încurajare a contribuțiilor celorlalți;
 - tipul de concluzionare;
 - modul de orientare și direcțiile de dezvoltare a discuțiilor de grup;
 - modul de susținere a unui climat favorabil dialogului, discuțiilor;
 - tipul de concluzionare și de stabilire a consensului etc.
- În baza realizării acestor demersuri, participanții din cercul exterior își pot prezenta observațiile efectuate;
- În pasul următor va avea loc schimbarea locurilor între ocupanți, cei din cercul interior ocupându-le pe cele din cercul exterior și invers; cei din cercul exterior vor primi și ei *fișe de observație* sau protocoale.

- Одна група займе місця у внутрішньому колі, інша – у зовнішньому; з умовою, що учасники можуть вільно обирати місця, на яких, на їхню думку, їм буде зручніше сидіти;
- Другий педагог виступатиме в ролі спостерігача, перебуваючи десь за межами кола, щоб фіксувати вподобання щодо конкретних місць. Він також матиме завдання зіставити цей вибір з інформацією, яку він має про учасників. Він також стежитиме за тим, як вирішувати будь-які конфлікти, пов'язані з трактуванням обговорюваної теми;
- Учасники, які знаходяться у внутрішньому колі мають 8-10 хвилин, щоб обговорити суперечливе питання, попередньо узгодивши з вчителем деякі основні правила, такі як, наприклад:
 - як аргументувати та підтримувати ідею/думку/рішення на основі беззаперечних, аргументованих, релевантних, переконливих доказів;
 - як підтримати думку попереднього спікера та наводити обґрунтовані аргументи;
 - спілкування має бути приємним, живим, корисним та ефективним;
 - учасники активно слухають і заохочують однокласників висловлювати власні ідеї, думки, ставлення.
- У той же час, учасники зовнішнього кола також матимуть 8-10 хвилин, щоб послухати, що обговорюється у внутрішньому колі, зробити спостереження про те, як вони ставляться один до одного, ступінь досягнення консенсусу, час виникнення когнітивного конфлікту, еволюцію клімату, тип стратегій, використаних для розв'язання суперечки тощо.
- Для цього їм будуть видані листи спостереження або спеціально підготовлені протоколи, в яких вони будуть фіксувати:
 - підхід до справи (проблеми);
 - внесок кожного у розвиток або вирішення проблеми;
 - види та ступінь реакцій, поведінки, ставлення;
 - підтримку, заохочення внеску кожного;
 - тип висновку;
 - спрямування та розвиток групових дискусій;
 - забезпечення сприятливого для діалогу та дискусії клімату;
 - тип висновку та досягнення консенсусу тощо.
- На основі цих зусиль учасники зовнішнього кола можуть представити свої спостереження;
- На наступному етапі учасники міняються місцями: ті, хто перебуває у внутрішньому колі, займають місця тих, хто перебуває у зовнішньому, і навпаки; ті, хто перебуває у зовнішньому колі, також отримують листи спостереження або протоколи.

- Apoi, se pune în discuție o altă idee/soluție/opinie de către cei din cercul interior; în acest timp, ceilalți vor fi observatori. Asemenea schimbări vor da ocazia fiecărui participant să exerseze, prin alternanță, când în postura de observator, când în cea de observat, aceasta situându-se fie în miezul lucrurilor, fie, printr-o detașare, să-și asume responsabilități, dar tot atât de bine să le și evite.
- După încheierea acestei faze, exercițiul de fishbowl continuă, toți participanții formând un singur cerc de discuții. Prin intervențiile sale, învățătorul-moderator va încerca să aducă noi idei, noi puncte de vedere și argumente până la finalizarea sarcinii de ansamblu.

Pe tot parcursul desfășurării acestui exercițiu, învățătorul își poate asuma o mulțime de roluri, dintre care cele de: ghid, arbitru, consultant, suport, reporter, facilitator, supraveghetor, suporter, moderator, avocat, participant etc.

II.2.22. Explozie stelară

Provenit din limba engleză (*star*= stea, *burst*= a exploda), termenul desemnează o metodă similară brainstormingului, cu care totuși nu se confundă. Ea presupune organizarea clasei de elevi într-un grup și stimulează crearea de întrebări la întrebări, așa cum brainstorming-ul dezvoltă construcția de idei pe idei.

Practic, se scrie ideea sau problema de dezbătut pe o foaie de hârtie, după care se înșiră, în jurul conceptului respectiv, cât mai multe întrebări care au legătură cu el. Se recomandă, pentru început, întrebări uzuale, de tipul: *Cine?*, *Ce?*, *Unde?*, *Când?*, *Din ce cauză?*, care pot da naștere, ulterior, altor întrebări, unele chiar ciudate, dar binevenite (prin ele urmărindu-se, în fond, și interpretări neașteptate ale operei literare sau constatarea unor analogii aparent surprinzătoare între opere literare, autorii lor sau personaje).

ETAPE:

- Propunerea problemei;
- Organizarea clasei în mai multe grupuri, fiecare dintre acestea notând problema pe o foaie de hârtie;
- Elaborarea, în fiecare grup, a unei liste cu întrebări diverse, care au legătură cu problema de discutat;
- Comunicarea rezultatelor activității de grup;
- Evidențierea celor mai interesante întrebări și aprecierea muncii în echipă.

AVANTAJE:

- Este una dintre cele mai relaxante și mai plăcute metode didactice;
- Stimulează creativitatea individuală și de grup;
- Este ușor de aplicat oricărui tip de colectiv de elevi, indiferent de vârsta sau de caracteristicile individuale ale elevilor;

- Потім інша ідея/рішення/думка надається на обговорення тим, хто перебуває у внутрішньому колі; в цей час інші будуть спостерігачами. Такі зміни дадуть кожному учаснику можливість попрактикуватися, почергово в ролі спостерігача і спостереженого, поставити себе або в центр подій, або, відсторонившись, взяти на себе відповідальність, але також і уникнути її.
- Після завершення цього етапу вправа „акваріум” продовжується і всі учасники утворюють єдине коло для обговорення. Своїм втручанням вчитель-модератор намагатиметься привнести нові ідеї, нові точки зору та аргументи, доки загальне завдання не буде виконано.

Під час цієї вправи вчитель може взяти на себе різні ролі, такі як: гід, арбітр, консультант, підтримувач, репортер, фасилітатор, наглядач, прихильник, модератор, захисник, учасник і т.д.

II.2.22. Зоряний спалах (starbursting)

Метод, що походить від англійського (*star* – зірка, *burst* – вибух) схожий на мозковий штурм, але їх не слід плутати. Він передбачає організацію класу учнів у групу і стимулює створення запитань до запитань, подібно до того, як мозковий штурм розвиває побудову ідей на ідеях.

По суті, ви записуєте на аркуші паперу ідею або завдання, що потрібно обговорити, а потім формулюєте якомога більше пов’язаних з цим запитань. Для початку бажано почати із загальних запитань, таких як *Хто?*, *Що?*, *Де?*, *Коли?*, *Чому?*..., які згодом можуть породити інші питання, деякі з них досить дивні, але бажані (насправді вони також покликані привести до несподіваних інтерпретацій художнього твору, або до відкриття на перший погляд дивовижних аналогій між літературними творами, їхніми авторами чи персонажами).

ЕТАПИ:

- Пояснення завдання;
- Об’єднання класу у кілька груп, кожна з яких запише завдання на аркуші паперу;
- Кожна група складає список різних запитань, пов’язаних з обговорюваним питанням;
- Представлення результатів роботи в групах;
- Виділення найцікавіших запитань та визнання командної роботи.

ПЕРЕВАГИ:

- Є одним з найбільш розслаблюючих і приємних методів навчання;
- Стимулює індивідуальну та групову творчість;
- Легко застосовувати до будь-якого типу групи учнів, незалежно від їхнього віку чи індивідуальних особливостей;

- Dezvoltă spiritul de cooperare și de competiție;
- Creează posibilitatea contagiunii ideilor;
- Dezvoltă spontaneitatea și creativitatea de grup, dar și abilitățile de lucru în echipă;
- Pune accentul pe stimularea fiecărui participant la discuție;
- Nu necesită acordarea unei perioade prea mari de timp pentru explicații prealabile, întrucât este foarte ușor de înțeles de către toți elevii.

LIMITE:

- Necesită timp îndelungat pentru aplicare;
- Lipsa implicării din partea unor elevi.

Facultativ, se poate proceda și la elaborarea de răspunsuri la unele dintre întrebări. Metoda starbursting este ușor de aplicat oricărei vârste și unei palete largi de domenii. Nu este costisitoare și nici nu necesită explicații amănunțite. Participanții se prind repede în joc, aceasta fiind, pe de o parte, o modalitate de relaxare, și, pe de altă parte, o sursă de noi descoperiri (Pânișoară, 2003, p. 140).

- Розвиває дух співпраці та конкуренції;
- Створює можливість зараження ідеями;
- Розвиває спонтанність і групову творчість, а також навички роботи в команді;
- Акцентує увагу на стимулюванні кожного учасника дискусії;
- Не вимагає занадто багато часу для попередніх пояснень, оскільки є дуже легкою для розуміння всіма учнями.

ОБМЕЖЕННЯ:

- Потребує багато часу для реалізації;
- Недостатня залученість деяких учнів.

За потреби можуть бути розроблені й відповіді на деякі запитання. Метод „зіркового спалаху” легко застосовується в будь-якому віці та до широкого кола предметів. Він не вимагає великих витрат і детальних пояснень. Учасники швидко втягуються в гру, яка є одночасно і способом релаксації, і джерелом нових відкриттів (Pânișoară, 2003, с. 140).

CAPITOLUL III

PROIECTAREA ȘI DESFĂȘURAREA CERCETĂRII

РОЗДІЛ ІІІ

ПРОЄКТУВАННЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

III.1. Ipotezele și întrebările cercetării

Ipoteza 1. Dacă voi introduce în activitatea instructiv-educativă la clasă metode interactive, atunci voi reuși să stârnesc interesul elevilor și să-i implic activ în propria lor formare, asigurându-se astfel o creștere a rezultatelor școlare și implicit a succesului școlar?

Ipoteza 2. Odată aplicate, metodele interactive vor determina dezvoltarea, activizarea și îmbogățirea vocabularului activ al elevilor, dezvoltarea exprimării orale și scrise, educarea capacităților creatoare și originale în găsirea de soluții la o sarcină dată, antrenarea lor în discuții libere, deschise, creative, precum și dezvoltarea mecanismelor cognitive superioare: gândire, memorie, imaginație?

Întrebare 1. Este mai eficientă instruirea elevilor, dacă vor fi folosite alternativ pe lângă metodele tradiționale și cele interactive, centrate pe elev?

Întrebarea 2. Care sunt instrumentele de evaluare care pot valorifica eficiența metodelor interactive aplicate în cadrul orelor de *Limba și literatura română*?

III.2. Scopul cercetării

Scopul cercetării constă în aplicarea în procesul instructiv-educativ a unor metode și tehnici interactive de predare-învățare-evaluare în vederea stabilirii eficienței lor în îmbunătățirea rezultatelor la învățătură a elevilor, precum și a calității actului educațional.

III.3. Obiectivele cercetării

- implementarea unor metode și tehnici interactive în scopul dezvoltării creativității elevilor și studiul eficienței lor;
- creșterea nivelului la învățătură a elevilor;
- socializarea elevilor prin utilizarea metodelor interactive de lucru în echipă;
- dezvoltarea motivației intrinseci a elevilor și asigurarea unui caracter conștient al învățării;
- reducerea procentului de elevi cu rămânări în urmă la învățătură;
- înregistrarea, monitorizarea și compararea rezultatelor obținute de elevii claselor experimentale și de control la testele inițial, formativ și final.

III.1. Гіпотези та питання дослідження

Гіпотеза 1. Якщо я впроваджу інтерактивні методи на уроках, чи зможу я викликати в учнів інтерес і активно залучити їх до самоосвіти, забезпечивши таким чином підвищення шкільних результатів і, як наслідок, успіх у навчанні?

Гіпотеза 2. Чи призведе застосування інтерактивних методів до розвитку, активізації та збагачення активного словникового запасу учнів, розвитку усного та писемного мовлення, виховання творчих та оригінальних здібностей у пошуку рішень поставленого завдання, навчання учнів вільним, відкритим, творчим дискусіям, а також розвитку вищих когнітивних механізмів: мислення, пам'яті, уяви?

Питання 1. Чи є більш ефективним навчання учнів, якщо на додаток до традиційних, інтерактивних, орієнтованих на учня методів використовуються інші методи?

Питання 2. Які інструменти оцінювання можуть підвищити ефективність інтерактивних методів на уроках *Румунської мови та літератури*?

III.2. Мета дослідження

Мета дослідження полягає у застосуванні інтерактивних методів і прийомів викладання-навчання-оцінювання в навчально-виховному процесі з метою визначення їх ефективності для покращення результатів навчання учнів та якості освіти.

III.3. Цілі дослідження

- впровадження інтерактивних методів і прийомів з метою розвитку творчих здібностей учнів та дослідження їх ефективності;
- підвищення рівня засвоєння матеріалу учнями;
- соціалізація учнів шляхом використання інтерактивних методів командної роботи;
- розвиток внутрішньої мотивації учнів та забезпечення свідомого характеру навчання;
- зменшення відсотка учнів, які відстають у навчанні;
- фіксація, моніторинг та порівняння результатів, отриманих учнями експериментальних та контрольних класів на початковому, формувальному та підсумковому тестуваннях.

III.4. Variabilele cercetării

Variabila independentă

Folosirea sistematică a metodelor interactive pentru favorizarea înțelegerii textelor literare învățate.

Variabila dependentă

Creșterea randamentului la învățătură, a performanțelor școlare și comportamentale și a deprinderilor de utilizare a metodelor interactive ca instrumente pentru o predare-învățare-evaluare-autoevaluare eficiente a elevilor la *Limba și literatura română*.

III.5. Eșantionul de subiecți

Cercetarea experimentală s-a desfășurat în anul școlar 2022-2023, la două clase paralele: clasa a III-a A – eșantionul experimental și clasa a III-a B – eșantionul de control – ambele eșantioane de la Școala Gimnazială Rona de Sus. Caracteristic pentru eșantionul experimental este faptul că asupra lui se acționează cu ajutorul factorului experimental în conformitate cu cele presupuse în ipotezele cercetării în vederea producerii unor modificări în desfășurarea acțiunii educaționale.

Eșantionul experimental este clasa a III-a, alcătuit din 19 elevi, dintre care 3 fete și 16 băieți. Eșantionul de control va fi reprezentat de elevii clasei a III-a B, compus din 9 elevi, din care 2 fete și 7 băieți.

Ambele eșantioane sunt omogene ca vârstă și dezvoltare fizică, iar, din punct de vedere intelectual, elevii au fost observați pe tot parcursul cercetării.

Eșantion	Clasa	Sexul		Total
		Masculin	Feminin	
Experimental	Clasa a III-a A	16	3	19
De control	Clasa a III-a B	7	2	9

Tabel nr. 5. Eșantioanele propuse pentru cercetare

III.4. Змінні дослідження

Незалежна змінна

Систематичне використання інтерактивних методів, що сприяють осмисленню вивчених художніх текстів.

Залежна змінна

Підвищення рівня навчальних досягнень, академічної та поведінкової успішності та навичок використання інтерактивних методів як інструментів ефективного викладання-навчання-оцінювання-самооцінювання учнів на уроках *Румунської мови та літератури*.

III.5. Вибірка суб'єктів

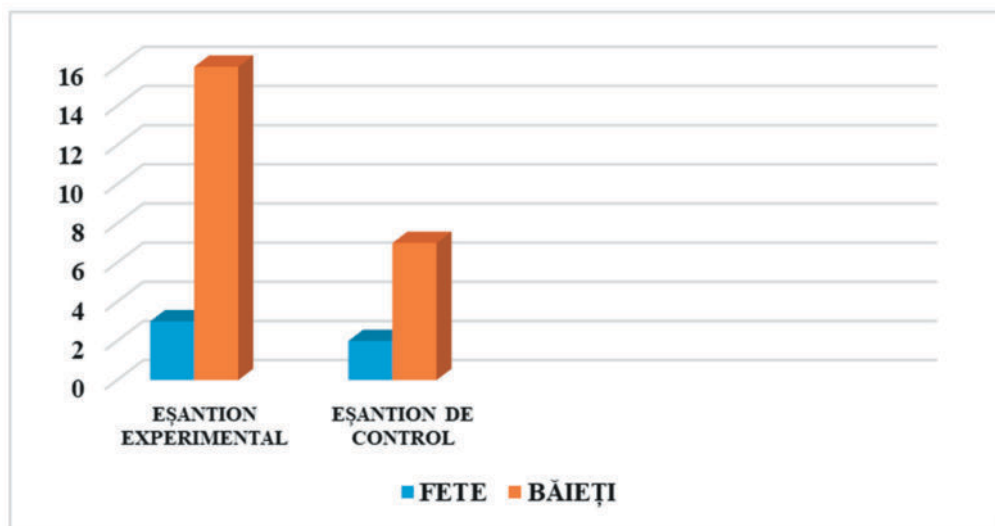
Експериментальне дослідження проводилося у 2022-2023 навчальному році у двох паралельних класах: 3-й А клас – експериментальна вибірка та 3-й Б клас – контрольна вибірка – обидві вибірки у Гімназійній школі Вишня Рівна. Характерним для експериментальної вибірки є той факт, що на неї впливають за допомогою експериментального фактора відповідно до гіпотез дослідження з метою викликати зміни в освітній діяльності.

Експериментальна вибірка – 3 клас, що складався з 19 учнів, 3 дівчат і 16 хлопців. Контрольна вибірка – учні 3-го Б класу, що складався з 9 учнів, з яких 2 дівчинки та 7 хлопчиків.

Обидві вибірки однорідні за віком і фізичним розвитком, а в інтелектуальному плані за учнями спостерігали протягом усього дослідження.

Вибірка	Клас	Стать		Всього
		Чоловіча	Жіноча	
Експериментальна	3-й А клас	16	3	19
Контрольна	3-й Б клас	7	2	9

Таблиця 5. Вибірка у дослідженні

Grafic nr. 1. *Componența eșantioanelor cercetării*

Realizarea obiectivelor propuse în cadrul experimentului nu poate fi realizată fără a cunoaște în mod individual particularitatea temperamentală al fiecărui individ din colectivul clasei, mai ales cea cu privire la nivelul dezvoltării competenței de exprimare orală și scrisă a școlarilor, asta însemnând competențe de înțelegere a textelor literare.

Prima preocupare față de acest colectiv de elevi a constat în încercarea de a-i cunoaște cât mai bine pe fiecare, de a stabili bagajul informațional și educativ pe care aceștia îl stăpânesc, pentru a găsi apoi metodele cele mai eficiente în scopul integrării treptate a progresului școlar.

Este cunoscut faptul că familia reprezintă o importanță extraordinară în dezvoltarea intelectuală a elevilor; am ajuns la concluzia că majoritatea elevilor vor fi susținuți de familie pe direcția progresului școlar.

Bazându-mă pe curățenia sufletească a copiilor, mi-am derulat activitatea la catedră în așa fel, încât să aduc colectivul de elevi, mai întâi, într-o direcție disciplinară uniformă, în echilibru cu cerințele școlii, apoi să-l sensibilizez și umanizez, pe acest fond cât s-a putut din bagajul presupus de programa școlară. Condiția fundamentală a desfășurării muncii la clasă a fost planificată astfel încât să fie corespunzătoare posibilităților de a învăța, a capacității de pricepere a tuturor școlarilor și a fiecăruia în parte, și în funcție de cunoștințele pe care le posedă. Aspirând de la această premisă, am urmărit să stabilesc cât mai bine, stadiul în care se află nivelul de înțelegere a textelor literare la elevii eșantioanelor cercetării. Pentru a preciza nivelul de cunoștințe pe care elevii îl posedă, am aplicat teste de verificare.

Діаграма № 1. *Склад досліджуваних вибірок*

Поставлені в рамках експерименту завдання не можуть бути досягнуті без знання індивідуальних темпераментних особливостей кожного учня класу, особливо тих, що пов'язані з рівнем розвитку навичок усного та писемного мовлення учнів, тобто навичок розуміння художніх текстів.

Першим завданням у цих групах учнів було якомога краще познайомитися з кожним з них, з'ясувати їхній інформаційний та освітній рівень, щоб знайти найбільш ефективні методи для поступової інтеграції їхньої шкільної успішності.

Загальновідомо, що сім'я має надзвичайно важливе значення в інтелектуальному розвитку учнів і я дійшла висновку, що більшість учнів будуть підтримані своїми сім'ями в їхньому шкільному прогресі.

Виходячи з чистоти дитячої душі, я проводила свою роботу в класі таким чином, щоб привести групу учнів, перш за все, в єдине дисциплінарне русло, в рівновагу зі шкільними вимогами, потім сенсифікувати і гуманізувати їх, і в цьому сенсі запропонувати якомога більше з того багажу, який передбачений шкільною програмою. Фундаментальна умова проведення роботи в класі була спланована таким чином, щоб відповідати можливостям для навчання, здатності до розуміння всіх учнів та кожного окремо, а також залежно від знань, якими вони володіють. Виходячи з цього, я ставила за мету якнайкраще з'ясувати, на якому етапі осмислення художніх текстів перебувають учні досліджуваної вибірки. Для того, щоб з'ясувати рівень знань, яким володіють учні, я застосувала тести.

III.6. Eșantionul de conținut

Selectarea eșantionului de conținut s-a făcut pornind de la potențialul acestor conținuturi de a valorifica valențele interactive ale metodelor didactice alese, precum și facilitatea oferită pentru atingerea obiectivelor de însușire de noi cunoștințe, de formare de abilități, de formare și dezvoltare de competențe. Astfel că am ales spre exemplificare aria curriculară *Limbă și comunicare*, de a cărei conținuturi m-am folosit spre a evidenția eficiența metodelor și tehnicilor interactive la clasele a III-a.

Alcătuirea eșantionului de conținut, respectiv selectarea unităților de învățare care vor constitui obiectivele cercetării:

Unitatea de învățare	Competențe	Conținuturi	Metode interactive aplicate
Modulele 1 și 2			
<i>I. Bun găsit, școală!</i>		• Recapitulare – clasa a II-a	
<i>II. Poveștile Pământului</i>	1.1., 1.4. 2.2., 2.5. 3.1., 3.2. 3.5., 3.6. 4.1., 4.4. 4.5.	Spiridușul cel bun al cărții , după Ada Teodorescu Povestea pământului și a muncii Cu nasul în carte , după Nina Cassian	Cadranele Cvintet Învățarea prin descoperire
<i>III. Călătorie pe un nor</i>	1.1., 1.2. 1.4., 2.2. 2.4., 2.5. 3.1., 3.2. 3.3., 4.1. 4.4.	Furtuna , după Ruth Stiles Gannett Țara lui Vreau și primesc , după Andre Maurois O vizită la Cumuleta , după George Ricus	Cadranele Stabilirea succesiunii evenimentelor Rețeaua de discuții
<i>IV. Din lumea reală, în lumea textului</i>	1.1., 1.2. 2.2., 2.3. 3.1., 3.2. 3.4., 3.6. 4.1., 4.3. 4.4.	Ruxi , după Matthew Lipman Cocoș de munte fotografiat , după Ionel Pop Perla de scoică Casa lui Tomi , după Adrian Oprescu	Joc didactic Cubul Brainstorming Termeni cheie inițiali
<i>V. Plantele și animalele au povestea lor</i>	1.1., 1.4. 1.5., 2.1. 2.4., 2.5. 3.1., 3.3. 3.6., 4.3. 4.4.	Povestea florii-soarelui , după Tudor Pamfilie Puiul de elefant , după Rudyard Kipling	Ciorchine Horoscopul

III.6. Вибірка змісту

Вибірка змісту була здійснена на основі потенціалу цього змісту для використання інтерактивних валентностей обраних методів навчання, а також фасилітації, що пропонується для досягнення цілей набуття нових знань, тренування навичок, формування та розвитку навичок. Для прикладу я обрала навчальну галузь „Мова і спілкування”, зміст якої я використала для того, щоб показати ефективність інтерактивних методів і прийомів у 3-му класі.

Вибірка змісту та відбір навчальних одиниць, які складатимуть завдання дослідження:

Навчальний заклад	Компетенції	Зміст	Використані інтерактивні методи
1 і 2 модулі			
<i>I. Ласкаво просимо до школи!</i>		• Повторення за 2-1 клас	
<i>II. Історії про Землю</i>	1.1., 1.4. 2.2., 2.5. 3.1., 3.2. 3.5., 3.6. 4.1., 4.4. 4.5.	Добрий книжковий ельф , за Адою Теодореску Розповідь про землю і працю Носом у книзі , за Ніною Кассіан	Прямокутники Квінтет Навчання на основі відкриттів
<i>III. Подорож на хмарі</i>	1.1., 1.2. 1.4., 2.2. 2.4., 2.5. 3.1., 3.2. 3.3., 4.1. 4.4.	Шторм , за Рут Стайлз Ганнетт Країна, де хочеш і отримуваш , за Андре Моруа На гостини до Кумулеті , за Джорджем Рікусом	Прямокутник Встановлення послідовності подій Дискусійна мережа
<i>IV. З реального світу у світ тексту</i>	1.1., 1.2. 2.2., 2.3. 3.1., 3.2. 3.4., 3.6. 4.1., 4.3. 4.4.	Руксі , за Метью Ліпманом Сфотографований глушець , за Йонелом Поп Перлина молюска Будинок Томі , за Адріаном Опреску	Дидактична гра Метод куба Мозковий штурм Початкові ключові терміни
<i>V. Рослини і тварини мають власну історію</i>	1.1., 1.4. 1.5., 2.1. 2.4., 2.5. 3.1., 3.3. 3.6., 4.3. 4.4.	Історія соняшника , за Тудором Памфіліе Слоненятко , за Редьярдом Кіплінгом	Виноградне гроно Гороскоп

Unitatea de învățare	Competențe	Conținuturi	Metode interactive aplicate
VI. Semnele nescrise ale naturii	1.1., 1.3. 1.4., 2.2. 2.4., 3.1. 3.2., 3.4. 3.5., 4.2. 4.5.	Semnul de iarbă , după Silvia Kerim Natura nu te iartă , după Passionaria Stoicescu	Acvariul Diagrama Wenn
Modulele 3, 4 și 5			
VII. Pentru un start bun			
VIII. În lumea sunetelor și a culorilor	1.2., 1.3. 1.4., 2.1. 2.2., 2.4. 3.1., 3.2. 3.4., 3.5. 4.1., 4.2. 4.3., 4.5.	Fram, ursul polar , după Cezar Petrescu Valea cu fluturi, cu păsări și cu flori , după Fănuș Neagu Pietricica și caracatița , după Henri Cornelus	Pălăriile gânditoare R.A.I. Știu / Vreau să știu / Am învățat
IX. Împreună	1.3., 1.4. 2.1., 2.2. 2.4., 3.1. 3.2., 3.3. 3.4., 3.5. 4.1., 4.2. 4.4., 4.5.	Zăpada micilor , după Mircea Sântimbreanu Din greșeală , după Lev Tolstoi	Joc didactic Mozaic
X. Despre invenții	1.3., 1.4. 2.2., 2.3. 2.4., 3.1. 3.2., 3.4. 3.5., 4.1. 4.2., 4.3. 4.4., 4.5.	Max, Duc și nava cosmică , după Walt Disney Aurel Vlaicu , după Mihail Drumeș	SINELG Jurnal cu dublă intrare
XI. Comunicarea politicoasă și relațiile cu ceilalți	1.4., 2.5. 3.1., 3.2. 3.3., 4.1. 4.4.	Matilda , după Roald Dahl O întâmplare deosebită , după Călin Gruia	Joc de rol Joc didactic
XII. Joc și prietenie	1.2., 1.3. 1.4., 2.2. 3.2., 3.3. 3.5., 4.2. 4.4.	La scăldat , după Ion Creangă Doi mari prieteni , după Mihail Sadoveanu Aniversarea Gretei , după Sandra Warren	Cubul Ciorchinele Joc didactic
XIII. Curcubeul vacanței	1.3., 2.2. 3.1., 3.4. 4.2., 4.4. 4.5.	Vacanța , de Emilia Căldăraru James și piersica uriașă , după Roald Dahl	Predarea / învățarea reciprocă Explozie stelară

Tabel nr. 6. *Componența eșantionului de conținut*

Навчальний заклад	Компетенції	Зміст	Використані інтерактивні методи
VI. Неписані знаки природи	1.1., 1.3. 1.4., 2.2. 2.4., 3.1. 3.2., 3.4. 3.5., 4.2. 4.5.	Знак трави , за Сільвією Керім Природа не пробачає , за Пасіонарією Стойческу	Акваріум Діаграма Венна
Модулі 3, 4 і 5			
VII. Гарний старт			
VIII. У світі звуку та кольору	1.2., 1.3. 1.4., 2.1. 2.2., 2.4. 3.1., 3.2. 3.4., 3.5. 4.1., 4.2. 4.3., 4.5.	Білий ведмедик Фрам , за Чезарем Петреску Долина метеликів, птахів і квітів , за Фенушем Нягу Камінчик та восьминіг , за Анрі Корнеліусом	Папелюхи мислення В.К.З. Знаю/хочу знати/дізнався
IX. Разом	1.3., 1.4. 2.1., 2.2. 2.4., 3.1. 3.2., 3.3. 3.4., 3.5. 4.1., 4.2. 4.4., 4.5.	Сніг ягнят , за Мірчею Синтімбріану Ненавмисно , за Львом Толстим	Дидактична гра Мозаїка
X. Про винаходи	1.3., 1.4. 2.2., 2.3. 2.4., 3.1. 3.2., 3.4. 3.5., 4.1. 4.2., 4.3. 4.4., 4.5.	Макс, Дюк і космічний корабель , за Волтом Діснеєм Аурел Влайку , за Міхаїлом Друмешем	SINELG Щоденник з подвійним записом
XI. Ввічливе спілкування та стосунки з іншими	1.4., 2.5. 3.1., 3.2. 3.3., 4.1. 4.4.	Матільда , за Роальдем Далем Незвичайна пригода , за Келіном Грєую	Рольова гра Дидактична гра
XII. Гра та дружба	1.2., 1.3. 1.4., 2.2. 3.2., 3.3. 3.5., 4.2. 4.4.	Купання , за Йоном Крянге Двоє великих друзів , за Міхаїлом Садовяну День народження Грети , за Сандрою Воррен	Метод куба Виноградне гроно Дидактична гра
XIII. Веселка канікул	1.3., 2.2. 3.1., 3.4. 4.2., 4.4. 4.5.	Канікули , за Емілією Келдерару Джеймс і гігантський персик , за Роальдом Далем	Взаємне викладання/ навчання Зоряний спалах

Таблиця № 6. Склад вибірки контенту

III.7. Desing experimental

S-a ales o formă de cercetare-acțiune experimentală, urmărind nu numai culegerea datelor, ci implicit și optimizarea activității instructiv-educative, prin intervenții moderatoare. Se consideră că acest tip de cercetare servește direct și, în mare măsură, obiectivului principal al cercetării și finalității ei, optimizarea activității de instruire și educare a elevilor, sporirea eficienței actului pedagogic concret. Această cercetare se va concretiza aplicând metodele de cercetare menționate în subcapitolul *Instrumente de colectare a datelor*: testele și probele de evaluare, metoda analizei produselor activității și a cercetării documentelor, metoda experimentului pedagogic și metoda de măsurare a datelor cercetării și de prelucrare matematico-statistică.

Cercetarea a fost organizată de autorul acestei lucrări, profesor învățământ primar al clasei a III-a A și profesor învățământ primar al clasei a III-a B de la Școala Gimnazială Rona de Sus, iar desfășurarea cercetării a avut loc pe tot parcursul anului școlar 2022-2023.

Eșantionul de Subiecți	Etapa pre-experimentală 19 – 23 septembrie 2022	Etapa experimentală 26 septembrie – 26 mai 2023	Etapa post-experimentală 29 mai – 2 iunie 2023
Eșantionul experimental alcătuit din 19 elevi	Test de evaluare inițială	Aplicații ale metodelor interactive alternate cu cele tradiționale	Test de evaluare finală
Eșantionul de control alcătuit din 9 elevi		Aplicații ale metodelor tradiționale	

Tabel nr. 7. Organizarea experimentului pe etape

III.8. Metode de cercetare

Metodele didactice pe care le-am aplicat au fost selectate astfel încât să răspundă principalelor cerințe ale unei investigații și să preîntâmpine eventualele erori de investigare și prelucrare a materialului factual. Astfel pentru confirmarea sau infirmarea ipotezei de la care am plecat am folosit un sistem metodologic compus din:

III.7. Експериментальний дизайн

Було обрано форму експериментального дослідження-дії, що має на меті не лише збір даних, але й імпліцитно – оптимізацію навчально-виховної діяльності через моделюючі втручання. Вважається, що такий тип дослідження безпосередньо і значною мірою слугує головній меті дослідження та його завершеності: оптимізації діяльності з навчання і виховання учнів, підвищенню ефективності конкретного педагогічного акту. Це дослідження буде конкретизовано шляхом застосування методів дослідження, зазначених у підрозділі „Інструменти збору даних”: тести та оціночні вибірки, метод аналізу продуктів діяльності та вивчення документів, метод педагогічного експерименту, а також метод вимірювання даних дослідження та їх математико-статистичної обробки.

Дослідження було організовано авторкою цієї статті, вчителькою початкової освіти 3-А класу та вчителькою початкової освіти 3-Б класу гімназійної школи в с.Вишня Рівня та проводилося протягом 2022-2023 навчального року.

Вибірка Суб'єкти	Перед- експериментальний етап 19 – 23 вересня 2022 р.	Експериментальний етап 26 вересня – 26 травня 2023 р.	Після- експериментальний етап 29 травня – 2 червня 2023 р.
Експериментальна вибірка складалася з 19 учнів	<i>Початковий оціночний тест</i>	Застосування альтернативних інтерактивних і традиційних методів	<i>Підсумковий оціночний тест</i>
Контрольна вибірка складалася з 9 учнів		Застосування традиційних методів	

Таблиця № 7. Проведення експерименту за етапами

III.8. Методи дослідження

Методи дослідження, які я застосовувала, були підібрані таким чином, щоб відповідати основним вимогам розслідування та запобігти можливим помилкам у дослідженні та обробці фактичного матеріалу. Таким чином, для того, щоб підтвердити або спростувати гіпотезу, від якої я відштовхувалася, я використовувала методичну систему, що складається з:

metoda anchetei;
metoda autoobservației;
metoda observației sistematice;
metoda analizei produselor activității;
metoda experimentului psihopedagogic / didactic, colectiv, de durată medie, desfășurat în trei etape: pre-experimentală, experimentală, post-experimentală.

Pentru a obține informații în legătură cu personalitatea elevilor, cu nivelul de cunoștințe și competențe ale acestora, cu comportamentul și gradul de implicare al lor în procesul educativ, am folosit ca instrumente de cercetare: testele pedagogice de cunoștințe, fișele de lucru și chestionarul. Aceste instrumente, în marea lor majoritate, au fost preluate și adaptate conținuturilor vehiculate, particularităților elevilor și obiectivelor vizate.

Metoda cercetării	Etape ale cercetării		
	Etapa pre-experimentală	Etapa Experimentală	Etapa post-experimentală
Autoobservația	X	X	X
Observația sistematică	X	X	X
Test de evaluare	X	X	X
Experimentul	–	X	–
Grile de interpretare	X	X	X
Analiza produselor activității	X	X	X
Metode statistice de colectare, interpretare și corelare a datelor	–	X	X

Tabel nr. 8. *Ansamblul de metode ale cercetării pe etape*

метод опитування;
метод самопостереження;
метод систематичного спостереження;
метод аналізу продуктів діяльності;
метод психолого-педагогічного/дидактичного експерименту, колективний, середньої тривалості, проведений у три етапи: передекспериментальний, експериментальний, післяекспериментальний.

Для отримання інформації про особистість учнів, рівень їхніх знань і вмінь, поведінку та ступінь залученості до навчального процесу я використовувала такі інструменти дослідження як: педагогічні тести на знання, робочі таблиці та анкети. Ці інструменти здебільшого були запозичені та адаптовані до наданого матеріалу, особливостей учнів та поставлених завдань.

Метод дослідження	Етапи дослідження		
	Перед-експериментальний етап	Експериментальний етап	Після-експериментальний етап
Самопостереження	X	X	X
Систематичне спостереження	X	X	X
Тест на знання	X	X	X
Експеримент	—	X	—
Інтерпретаційні сітки	X	X	X
Аналіз продуктів діяльності	X	X	X
Статистичні методи збору, інтерпретації та кореляції даних	—	X	X

Таблиця № 8. Набір методів дослідження за етапами

III.9. Etapele cercetării

III.9.1. Etapa pre-experimentală – a avut un caracter constatativ, având rolul de a stabili nivelul existent în momentul inițierii experimentului psihopedagogic atât la eșantionul experimental, cât și la cel de control.

S-a desfășurat la începutul semestrului I al anului școlar 2022-2023. În această perioadă, am cules informații despre potențialul intelectual al elevilor, despre modul în care și-au format priceperi și deprinderi de muncă intelectuală, despre atitudinea față de învățare, despre trăsăturile de personalitate ale acestora. Am urmărit comportamentul elevilor în timpul lecțiilor și am completat fișe de observație curentă. De asemenea, etapa pre-experimentală a constat în aplicarea ambelor eșantioane de elevi a unui test de evaluare inițială.

Pentru a avea o imagine de ansamblu cât mai clară și obiectivă în cea ce privește evoluția performanței școlare a subiecților, pe parcursul experimentului, am aplicat un test care a cuprins itemi ce vizau, în mod special, originalitatea elevilor, fluența și flexibilitatea în exprimare și imaginația creatoare.

Test de evaluare inițială

Clasele: *a III-a A și B*

Obiectul: *Limba și literatura română*

Subiectul: *„La început de drum...”*

Scopul: *Cunoașterea potențialului cognitiv al elevilor*

1. Alcătuiți câte o propoziție cu opusul cuvintelor: *surâs, educat, vorbește*. (1p)

- a)
- b)
- c)

2. Completează versurile cu cuvinte potrivite. Dezleagă apoi ghicitoarea. (1p)

„O, ce trandafir măreț!

Nu mai știi să-i afli

Din petale-l răsfoiești

Lucruri bune-ai să!”

(.....)

III.9. Етапи дослідження

III.9.1. Передекспериментальний етап – мав декларативний характер і мало на меті з'ясувати рівень, наявний на момент початку психолого-педагогічного експерименту, як в експериментальній, так і в контрольній вибірках.

Він відбувся на початку першого семестру 2022-2023 навчального року. Упродовж цього періоду я збирала інформацію про інтелектуальний потенціал учнів, про те, як у них формуються навички та звички розумової праці, про їхнє ставлення до навчання, про їхні особистісні риси. Спостерігали за поведінкою учнів на уроках, заповнювали листи поточних спостережень. Передекспериментальний етап також полягав у проведенні початкового оцінювального тесту для обох вибірок учнів.

Для того, щоб мати якомога чіткішу та об'єктивнішу картину динаміки успішності досліджуваних під час експерименту суб'єктів, я використала тест, який містив завдання, спрямовані на виявлення оригінальності, вільного та гнучкого володіння мовою та творчої уяви учнів.

Початковий оціночний тест

Класи: 3-А і 3-Б

Предмет: Румунська мова та література

Тема: „На початку дороги...”

Мета: Розуміння пізнавального потенціалу учнів

1. Склади по одному реченню зі словами, які мають протилежне значення: усмішка, ввічливий, говорить. (1 бал)

- а)
- б)
- в)

2. Доповни вірші відповідними словами, а потім розгадай загадку (1 бал)

„На кущі – сто квіточок,
На стеблі – сто
І перлистих рос гірлянди,
Мов намисто, у”.
(.....)

3. Completează versurile cu cuvinte asemănătoare ca sens celor subliniate: (1p)

„Un vulpoi viclean spunea
Că-n ogradă șef s-ar vrea.
Un cocoș mi-a zis discret:
Să nu-l pui, că e

4. Explică sensurile cuvintelor subliniate: (1p)

Azi vă dau o veste bună:
Vor cânta sub clar de lună,
Îmbrăcați în frac și veste
Greierași din trei orchestre.
..... veste
Să poți vedea lei în junglă
Trebuie valută-n pungă,
Dar la zoo, dragii mei,
Te costă doar câțiva lei.
..... lei

5. Spune mai pe scurt: (1p)

Irina și-a adus aminte că e ziua mamei.
Irina și-a că e ziua mamei.
Pinocchio a fost tras pe sfoară de vulpoi.
Pinocchiode vulpoi.

**6. Realizează un scurt text (o compunere) pornind de la întrebarea:
„Frunzele toamnei pot organiza un concurs de dans ?”. Găsește un titlu.
(4 p.)**

.....
.....
.....
.....
.....

Aprecierea compunerilor se va face după următoarele criterii:

- Scrierea titlului compunerii – 0,25 p.;
- Așezarea corectă a textului în pagină – 0,25 p.;
- Respectarea alineatelor corespunzătoare celor trei părți – 0,25 p.;
- Prezentarea acțiunilor într-o ordine firească – 1 p.;
- Folosirea celor trei expresii frumoase impuse prin cerințe 1 p.;

3. Доповни вірші словами, схожими за значенням із підкресленим словом: (1 бал)

„Хитрий лис сказав народу
Що у дворі він господар,
Але півник кучерявий
Крикнув: Ні! Бо він”

4. Пояснить значення підкреслених слів: (1 бал)

Я тягнув на гору віз,
А з гоори мене він віз.
..... віз

Коли Петрик торбу ніс
То задер угору ніс.
..... ніс

5. Напиши скорочено: (1 бал)

Ірина місця собі не знаходить.
Ірина
Лис обвів Піноக்கію круг пальця.
Лис Піноக்கію.

**6. Напиши короткий текст (вір) на тему: „Чи може осіннє
листя організувати танцювальний конкурс?”. Придумай назву.
(4 бали)**

.....
.....
.....
.....
.....

При оцінюванні творів будуть використані наступні критерії:

- Написання назви твору – 0,25 бала;
- Правильне розміщення тексту на сторінці – 0,25 бала;
- Поділ тексту на абзаци – 0,25 бала;
- Представлення дії в природному порядку – 1 бал;
- Складання трьох гарних висловлювань, відповідно до вимоги – 1 бал;

- Scrisul citeț – 0,25 p.;
- Scrierea corectă a cuvintelor – 1 p.;

Convertirea punctajului în calificative:

- 9 puncte: Foarte bine;
- 7 puncte: Bine;
- 5 puncte: Suficient;

Competențe specifice:

- 1.1. Extragerea unor informații de detaliu dintr-un text informativ sau literar accesibil.
- 1.2. Deducerea sensului unui cuvânt prin raportare la mesajul audiat în contexte de comunicare familiar.
- 4.2. Aplicarea regulilor de despărțire în silabe la capăt de rând, de ortografie și de punctuație în redactarea de text.
- 4.4. Povestirea pe scurt a unei întâmplări imaginate/trăite.

Nr. item	Itemul	Calificativul			
		Foarte bine	Bine	Suficient	Insuficient
1.	Alcătuiești câte o propoziție cu opusul cuvintelor: <i>surâs, educat, vorbește.</i>	Alcătuiește câte o propoziție cu opusul celor trei cuvinte date.	Alcătuiește câte o propoziție cu opusul a două cuvinte date.	Alcătuiește câte o propoziție cu opusul unui cuvânt dat.	Nu alcătuiește nicio propoziție.
2.	Completează versurile cu cuvinte potrivite. Dezleagă apoi ghicitoarea.	Completează versurile cu cele două cuvinte potrivite, apoi dezleagă ghicitoarea.	Completează versurile cu cele două cuvinte potrivite, dar nu dezleagă ghicitoarea.	Completează versurile cu un cuvânt potrivit și nu dezleagă ghicitoarea.	Nu scrie nimic.
3.	Completează versurile cu cuvântul asemănător ca sens celui subliniat.	Completează corect versurile cu cuvântul asemănător ca sens celui subliniat.	Completează versurile cu un cuvânt, dar nu asemănător.	Completează versurile cu cuvântul asemănător, având greșeli de ortografie.	Nu completează nimic.
4.	Explică sensurile cuvintelor subliniate.	Explică sensurile celor două cuvinte subliniate.	Explică vag sensurile celor două cuvinte subliniate.	Explică sensul unui singur cuvânt subliniat.	Nu completează nimic.
5.	Spune cuvinte mai pe scurt.	Înlocuiește cele două locuțiuni verbale cu verbe potrivite.	Înlocuiește cele două locuțiuni verbale cu verbe potrivite, având 2 greșeli de ortografie.	Înlocuiește o locuțiune verbală cu verbul potrivit.	Nu completează nimic.

- Розбірливість письма – 0,25 бала;
- Правильне написання слів – 1 бал.

Підрахунок балів:

- 9 балів: Відмінно;
- 7 балів: Добре;
- 5 балів: Задовільно;

Специфічні навички:

- 1.1. Здатність вилучати детальну інформацію з доступного інформаційного або художнього тексту.
- 1.2. Дедуктивне виведення значення слова з почутого повідомлення у знайомому комунікативному контексті.
- 4.2. Застосування правил поділу слів для переносу з рядка, орфографії та пунктуації.
- 4.4. Коротка розповідь про вигадану/пережиту історію.

№	Завдання	Система оцінювання			
		Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
1.	Склади по одному реченню зі словами, які мають протилежне значення: <i>усмішка, ввічливий, говорить.</i>	Складає речення з трьома словами, які мають протилежне значення.	Складає речення з двома словами, які мають протилежне значення.	Складає речення з одним словом, яке має протилежне значення.	Не складає жодне речення.
2.	Доповни вірші відповідними словами. Потім розгадай загадку.	Доповнює вірші відповідними словами і розгадує загадку.	Доповнює вірші відповідними словами, але не розгадує загадку.	Доповнює вірші одним відповідним словом і не розгадує загадку.	Нічого не пише.
3.	Доповни вірші словами, схожими за значенням із підкресленим словом.	Доповнює вірші словами, схожими за значенням із підкресленим словом.	Доповнює вірші лише одним словом, схожим за значенням із підкресленим.	Доповнює вірші схожим за значенням словом, але з орфографічними помилками.	Не заповнює.
4.	Поясніть значення підкреслених слів.	Пояснює значення обох підкреслених слів.	Нечітко пояснює значення двох підкреслених слів.	Пояснює значення одного слова.	Не заповнює.
5.	Напиши скорочено.	Замінює обидва словосполучення відповідними дієсловами.	Замінює обидва словосполучення відповідними дієсловами, але має дві орфографічні помилки.	Змінює одне словосполучення відповідним дієсловом.	Не заповнює.

6.	Realizează un scurt text pornind de la întrebarea: „Frunzele toamnei pot organiza un concurs de dans?”. Găsește un titlu.	Realizează corect un scurt text pornind de la întrebarea dată, respectând regulile de alcătuire a unui text și găsește un titlu.	Realizează un scurt text pornind de la întrebarea dată, respectând regulile de alcătuire a unui text și găsește un titlu, având 3-4 greșeli de ortografie.	Realizează un text care nu pornește de la întrebarea dată și nu găsește niciun titlu.	Nu completează nimic.
----	---	--	--	---	-----------------------

Tabel nr. 9. *Descriptori de performanță*

<i>ITEMI</i>	<i>CALIFICATIVUL FINAL</i>
Rezolvă integral și corect 5-6 itemi.	FOARTE BINE
Rezolvă integral și corect 3-4 itemi; incorect / parțial corect restul itemilor.	BINE
Rezolvă integral și corect 1 item; incorect / parțial corect restul itemilor.	SUFICIENT
Rezolvă parțial unii itemi, predomină calificativele de I.	INSUFICIENT

Tabel nr. 10. *Corespondența item – calificativ în cadrul evaluării inițiale*

III.9.2. Etapa intervenției ameliorative (experimentală) cu valoare formativă în stimularea proceselor psihice la elevi.

S-a desfășurat pe parcursul modulelor I, II, III, IV și V. În vederea demonstrării ipotezei, am elaborat un sistem de metode și tehnici interactive, menit să verifice în ce măsură elevii și-au dezvoltat competențele prevăzute de programă și și-au însușit conținuturile preconizate. Acest sistem a inclus atât metode tradiționale, cât și metode complementare, cele din urmă fiind folosite mai ales în înțelegerea textelor literare învățate. Totodată, am urmărit să văd în ce măsură s-au realizat obiectivele și s-au însușit conținuturile, care obiective și conținuturi au presupus dificultăți deosebite (cele din urmă fiind prezentate în Anexa 1).

III.9.3. Etapa post-experimentală – a avut un caracter comparativ.

Etapa finală s-a desfășurat la sfârșitul modulului V. S-a aplicat testul de evaluare finală pentru a înregistra progresul și evoluția elevilor pe parcursul întregului an școlar atât sub raportul cunoștințelor însușite, cât și al dezvoltării capacităților cognitive.

Obiectivul etapei post-experimentale constă în verificarea eșantionului de subiecți prin administrarea testului de evaluare finală în scopul determinării nivelului de cunoștințe.

6.	Напиши короткий текст (твір) на тему: „Чи може осіннє листя організувати танцювальний конкурс?“. Придумай назву.	Правильно складає короткий текст на основі поставленого запитання, дотримуючись правил написання тексту, і підбирає заголовок.	Правильно складає короткий текст на основі поставленого запитання, дотримуючись правил написання тексту, і підбирає заголовок, але має 3-4 орфографічні помилки.	Складає текст, який не має в основі задане запитання і не має заголовка.	Не заповнює.
----	--	--	--	--	--------------

Таблиця № 9. *Дескриптори успішності*

ЗАВДАННЯ	КІНЦЕВА ОЦІНКА
Виконує повністю і правильно 5-6 завдань.	ВІДМІННО
Виконує повністю і правильно 3-4 завдання; неправильно/частково правильно решту завдань.	ДОБРЕ
Виконує повністю і правильно 1 завдання; неправильно/частково правильно решту завдань.	ЗАДОВІЛЬНО
Частково виконує деякі завдання, переважають оцінки Н.	НЕЗАДОВІЛЬНО

Таблиця № 10. *Відповідність між завданням та оцінкою у первинній оцінці*

III.9.2. Етап (експериментального) корекційного втручання з формувальним значенням у стимулюванні психічних процесів в учнів.

Здійснювався протягом I, II, III, IV і V модулів. Для доведення гіпотези я розробила систему інтерактивних методів і прийомів, спрямованих на перевірку того, якою мірою учні розвинули передбачені програмою компетентності та засвоїли очікуваний зміст. Ця система включала як традиційні, так і додаткові методи, причому останні використовувалися переважно під час осмислення вивчених художніх текстів. Водночас я хотіла побачити, якою мірою були реалізовані поставлені цілі та засвоєний зміст, які цілі та зміст викликали особливі труднощі, що представлено в Додатку 1.

III.9.3. Постекспериментальний етап – мав порівняльний характер.

Заключний етап відбувся наприкінці V модуля. Підсумкове тестування проводилося з метою виявлення прогресу та розвитку учнів протягом навчального року як з точки зору набутих знань, так і з точки зору когнітивних здібностей.

Мета післяекспериментального етапу – верифікація вибірки досліджуваних шляхом проведення підсумкового тестування для визначення рівня знань.

Această etapă s-a realizat în perioada 29 mai – 2 iunie 2023, iar proba finală a fost aplicată în data de 2.06.2023 la ambele eşantioane. În continuare, este prezentat testul de evaluare finală, care va reprezenta încheierea ultimei etape ale cercetării pentru confirmarea sau infirmarea ipotezelor şi rezultatele obţinute, centralizate în urma interpretării acestor rezultate, compararea rezultatelor celor două eşantioane vizând testul de evaluare finală, dar şi rezultatele acestuia cu cele de la testul de evaluare iniţială, din etapa pre-experimentală.

Etapa post-testării cuprinde itemi ce conţin: itemi semiobiectivi cu răspuns scurt, itemi semiobiectivi cu întrebări structurate, itemi semiobiectivi cu tip completare de frază, structuraţi într-un test alcătuit din opt exerciţii, aplicat atât eşantionului experimental, cât şi celui de control.

Test de evaluare finală

Clasele: *a III-a A şi B*

Obiectul: *Limba şi literatura română*

Subiectul: *„La finalul clasei a III-a”*

Scopul: *Cunoaşterea potenţialului cognitiv al elevilor*

1. Citeşte cu atenţie textul:

Iepuraşul Rilă se întoarce grăbit de la şcoală. Păşeşte pe alea presărată cu frunze arămii, atent la orice zgomot. Printre crengile copacilor se zăreşte cerul plumburiu. Norii încep să plângă cu lacrimi din ce în ce mai mari.

Speriat, Rilă, caută un adăpost. La câţiva paşi vede o ciupercă uriaşă. Aleargă şi se adăposteşte sub pălăria ca o umbrelă.

– Bună ziua, Rilă ! Sunt ciuperca Ciup! Mă bucur că pot să te apăr de ploaie.
– Bună ziua, doamna Ciup! Te rog să nu te superi că nu am cerut voie să mă ascund de stropii de ploaie, sub umbrela dumneavoastră. Cum va înceta ploaia, voi pleca spre casă. Mama Iepurica este îngrijorată dacă nu ajung la timp acasă!

Când norii s-au împrăştiat şi soarele a zâmbit pământului, Rilă i-a mulţumit doamnei Ciup că l-a ajutat să nu îşi ude blăniţa, a salutat politicos şi a pornit ţopăind spre casă.

a) Răspunde corect la întrebări:

Ce fac norii?

.....

Цей етап проводився з 29 травня по 2 червня 2023 року, а фінальний тест був проведений 2.06.2023 року для обох вибірок. Далі представлено підсумковий тест, який являє собою висновок останнього етапу дослідження для підтвердження або спростування гіпотез та результатів, отриманих централізовано після інтерпретації цих результатів, порівняння результатів двох вибірок, спрямованих на підсумковий тест, а також його результатів з результатами початкового тесту на передекспериментальному етапі.

Посттестовий етап складається із завдань, що містять: напівоб'єктивні завдання з короткою відповіддю, напівоб'єктивні завдання зі структурованими запитаннями, напівоб'єктивні завдання на завершення речення, включені в тест, що складається з 8 вправ, застосованих як до експериментальної, так і до контрольної вибірок.

Підсумковий тест

Класи: 3-й А та Б

Предмет: румунська мова та література

Тема: „Наприкінці 3-го класу”

Мета: Виявити когнітивний потенціал учнів

1. Уважно прочитай текст:

Зайчик Ріле поспіхом повертається додому зі школи. Він крокує алеєю, встеленою листям, насторожено прислухаючись до будь-якого шуму. Крізь гілки дерев видно свинцеве небо. Хмари починають плакати зростаючими сльозами.

Наляканий, Ріле шукає де сховатися від дощу. За кілька кроків він помічає величезний гриб. Він сховався під його капелюхом, схожим на парасольку.

– Привіт, Ріле! Я гриб Чуп! Радий, що можу захистити тебе від дощу.

– Доброго дня, пане Чуп! Не ображайтеся, будь ласка, що я не попросив дозволу сховатися від дощових бризок під вашою парасолькою. Як тільки дощ закінчиться, я піду далі. Матуся Зайчиха хвилюватиметься, якщо я не повернуся додому вчасно!

Коли хмари розійшлися і сонце усміхнулося землі, Ріле подякував панові Чуп за те, що допоміг йому вберегти від дощу своє пухнасте хутро, ввічливо помахав рукою і поскакав додому.

а) Дай правильну відповідь на запитання:

Що роблять хмари?

.....

Unde se adăpostește Iepurilă?

.....

b) Formulează o întrebare pentru prima propoziție din text:

.....

c) Formulează ideea principală pentru fragmentul indicat (dreptunghi):

.....

2. Găsește cuvinte cu înțeles asemănător pentru:

tristețe –

patrie –

veac –

3. Găsește cuvinte cu înțeles opus pentru:

crește –

repede –

voios –

4. Analizează cuvintele subliniate, din textul dat la punctul 1:

.....

.....

.....

5. Alcătuiește propoziții în care cuvântul mare să aibă înțelesuri diferite:

a)

b)

6. Scrie forma adecvată pentru a obține acordul corect:

a) Toate (floare) din grădină s-au ofilit.

b) Urșii (furioasă) se reped spre valea adâncă.

c) (Verde) copaci sunt o vagă amintire.

.....

.....

.....

Де сховався зайчик?

.....

б) Сформулюй запитання до першого речення в тексті:

.....

с) Сформулюй головну думку для вказаного уривка (у прямокутнику):

.....

2. Знайди слова зі схожим значенням:

смуток –

батьківщина –

вік –

3. Знайди слова, протилежні за значенням:

рости –

швидко –

веселий –

4. Проаналізуй підкреслені слова з тексту, поданого в пункті 1:

.....

.....

.....

5. Складіть речення, в яких слово місяць має різні значення:

а)

б)

6. Напиши правильну форму, щоб отримати правильне узгодження:

а) Усі (квітка) в саду зів'яли.

б) Ведмеді (розлючена) кинулись убік глибокої долини.

в) (Зелений) дерева стали далеким спогадом.

.....

.....

.....

7. Transcrie propozițiile, scriind corect:

- a) Iepurașului *iau* / *i-au* trebuit câteva clipe să își găsească adăpost.
 - b) Mama mai are acasă doi *fi* / *fii*.
 - c) *Ea* / *Ia* pleacă la timp spre serviciu.
-
-

8. Continuă textul de la punctul 1, cu încă patru replici:

.....

.....

Competențe specifice vizate:

- 1.1. Extragerea unor informații de detaliu dintr-un text informativ sau literar accesibil.
- 1.2. Deducerea sensului unui cuvânt prin raportare la mesajul audiat în contexte de comunicare familiară.
- 2.1. Descrierea unui obiect / unei ființe din universul apropiat pe baza unui plan simplu.
- 3.5. Sesizarea unor regularități ale limbii pe baza textului citit.

FOARTE BINE	BINE	SUFICIENT
I 1a. Formulează răspunsuri complete, reluând în răspunsurile formulate o parte din întrebări.	I 1a. Formulează răspunsuri complete cu 1-2 greșeli, reluând în răspunsurile formulate o parte din întrebări.	I 1a. Formulează răspunsuri scurte, uneori, incomplete la întrebările formulate pe baza textului citit.
I 1b. Formulează întrebări complete.	I 1b. Formulează întrebări complete cu 1-2 greșeli.	I 1b. Formulează întrebări scurte, uneori, incomplete.
I 1c. Formulează corect și concis ideea principală.	I 1c. Formulează ideea completă cu 1-2 greșeli în exprimare, scriere.	I 1c. Formulează o idee scurtă, uneori, incompletă.
I 2. Găsește toate cuvintele cu înțeles asemănător pentru cuvintele indicate.	I 2. Găsește 2 cuvinte cu înțeles asemănător pentru cuvintele indicate.	I 2. Găsește un cuvânt cu înțeles asemănător pentru cuvintele indicate.
I 3. Găsește toate cuvintele cu înțeles opus pentru cuvintele indicate.	I 3. Găsește 2 cuvinte cu înțeles opus pentru cuvintele indicate.	I 3. Găsește un cuvânt cu înțeles opus pentru cuvintele indicate.

7. Продовжи текст з пункту 1 ще чотирма репліками:

.....
.....

Досліджені специфічні навички:

- 1.1. Засвоєння детальної інформації з доступного інформаційного або художнього тексту.
- 1.2. Дедукція значення слова у зв'язку з почутим повідомленням у знайомих контекстах спілкування.
- 2.1. Опис об'єкта / істоти в найближчому оточенні на основі простого плану.
- 3.5. Розпізнавання мовних закономірностей у прочитаному тексті.

ВІДМІННО	ДОБРЕ	ЗАДОВІЛЬНО
I 1a. Формулює повні відповіді, повторюючи частину запитання у своїх відповідях.	I 1a. Формулює повні відповіді з 1-2 помилками, повторюючи частину запитань у відповідях.	I 1a. Формулює короткі, іноді неповні відповіді на запитання на основі прочитаного тексту.
I 1б. Формулює повні запитання.	I 1б. Формулює повні запитання з 1-2 помилками	I 1б. Формулює короткі, іноді неповні запитання.
I 1в. Правильно і стисло формулює головну думку.	I 1в. Формулює повну думку з 1-2 помилками у висловлюванні, написанні.	I 1в. Формулює коротку, іноді неповну думку.
I 2. Знаходить всі слова зі схожими значеннями для наведених слів.	I 2. Знаходить 2 слова зі схожими значеннями для наведених слів.	I 2. Знаходить одне слово зі схожим значенням для наведених слів.
I 3. Знаходить усі слова з протилежним значенням для наведених слів.	I 3. Знаходить 2 слова з протилежним значенням для наведених слів.	I 3. Знаходить одне слово з протилежним значенням для наведених слів.

I 4. Recunoaște în enunțurile dezvoltate toate părțile de vorbire studiate, specificând corect categoria gramaticală a acestora.	I 4. Recunoaște în enunțurile dezvoltate, cu o abatere, părțile de vorbire studiate, specificând cu 1-2 greșeli categoria gramaticală a acestora.	I 4. Recunoaște în enunțurile dezvoltate, uneori necorespunzător, părțile de vorbire studiate, specificând cu greșeli frecvente caracteristicile acestora.
I 5. Formulează corect 2 enunțuri proprii, dezvoltate, utilizând adecvat sensul cuvintelor date.	I 5. Formulează 2 enunțuri proprii, dezvoltate, utilizând adecvat sensul cuvintelor date, dar cu erori de exprimare, scriere.	I 5. Formulează un enunț scurt, utilizând adecvat sensul cuvintelor date.
I 6. Modifică enunțul, stabilind corect acordurile gramaticale.	I 6. Modifică enunțul, stabilind acordurile gramaticale cu o greșală.	I 6. Modifică enunțul, stabilind acordurile gramaticale cu 2 greșeli.
I 7. Modifică enunțul, utilizând scrierea corectă.	I 7. Modifică enunțul, utilizând scrierea corectă în 2 propoziții.	I 7. Modifică enunțul, utilizând scrierea corectă într-o singură propoziție.
I 8. Scrie textul cu o exprimare coerentă, aplicând, cu maxim o greșală, regulile de ortografie și punctuație și utilizează corect cratima în scrierea ortogramelor.	I 8. Scrie textul, aplicând regulile de ortografie și punctuație și utilizează, cratima în scrierea ortogramelor, cu 2 greșeli.	I 8. Scrie textul, aplicând regulile de ortografie și punctuație și utilizează, cratima în scrierea ortogramelor, cu erori în exprimare și scriere.

Tabel nr. 11. *Descriptori de performanță*

Test de evaluare finală

ITEMI	CALIFICATIVUL FINAL
Rezolvă integral și corect 7 – 8 itemi.	FOARTE BINE
Rezolvă integral și corect 5 – 6 itemi; incorect/parțial corect restul itemilor.	BINE
Rezolvă integral și corect 2 – 4 itemi; incorect/parțial corect restul itemilor.	SUFICIENT

Tabel nr. 12. *Notarea răspunsurilor la testul de evaluare finală*

І 4. Розпізнає всі вивчені частини мови в розроблених висловлюваннях, правильно вказуючи їх граматичну категорію.	І 4. Розпізнає вивчені частини мови в розроблених висловлюваннях, з одним відхиленням, визначаючи їх граматичну категорію з 1-2 помилками.	І 4. Розпізнає, іноді неправильно, вивчені частини мови в розгорнутих висловлюваннях, вказуючи їхні ознаки з частими помилками.
І 5. Правильно формулює 2 власних, розгорнутих твердження, використовуючи значення поданих слів у потрібному контексті.	І 5. Формулює 2 власних, розгорнутих твердження, доречно використовуючи значення поданих слів, але з помилками у висловлюванні, написанні.	І 5. Формулює коротке твердження, правильно використовуючи значення наведених слів.
І 6. Змінює речення, виправляючи граматичне узгодження.	І 6. Змінює речення, виправивши граматичне узгодження з однією помилкою.	І 6. Змінює речення, виправивши граматичне узгодження з двома помилками.
І 7. Змінює твердження, використовуючи правильний правопис.	І 7. Змінює речення, використовуючи правильний правопис у 2 реченнях.	І 7. Змінює речення, використовуючи правильний правопис в одному реченні.
І 8. Пише текст зі зв'язним висловлюванням, застосовуючи максимум з однією помилкою правила орфографії та пунктуації і правильно використовуючи дефіс в орфограмах.	І 8. Пише текст, дотримуючись правил орфографії та пунктуації, а також використовує дефіси в написанні, допустивши при цьому 2 помилки.	І 8. Пише текст, дотримуючись правил орфографії та пунктуації, а також використовує дефіси в написанні, допустивши багато помилок.

Таблиця № 11. *Дескриптори успішності*

Підсумковий оціночний тест

ЗАВДАННЯ	КІНЦЕВА ОЦІНКА
Виконує повністю і правильно 7 – 8 завдань.	ВІДМІННО
Виконує повністю і правильно 5 – 6 завдань; неправильно/частково правильно решту завдань.	ДОБРЕ
Виконує повністю і правильно 2 – 4 завдання; неправильно/частково правильно решту завдань.	ЗАДОВІЛЬНО

Таблиця № 12. *Оцінювання відповідей підсумкового тесту*

CAPITOLUL IV

ANALIZA, PRELUCRAREA ȘI INTERPRETAREA DATELOR OBTINUTE

РОЗДІЛ IV

АНАЛІЗ, ОБРОБКА ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ОТРИМАНИХ ДАНИХ

IV.1. Analiza și interpretarea datelor din etapa pre-experimentală

Din datele culese, pe care le voi prezenta și interpreta în continuare, se desprinde ideea generală că amploarea și importanța acordată aplicării metodelor interactive în cadrul lecțiilor de *Limba și literatura română* va arăta rezultatele obținute de eșantioane.

Pentru o evaluare cât mai corectă a rezultatelor, am stabilit descriptori de performanță pentru fiecare test aplicat atât în perioada pretestării, cât și în perioada post-testării. Pe baza descriptorilor de performanță am stabilit calificativele elevilor la fiecare test și, în funcție de aceasta am interpretat rezultatele obținute.

Metoda folosită este cea de măsurare a datelor cercetării și de prelucrare matematico-statistică care se interpretează calitativ și cantitativ, aceste date fiind cuantificate cu scor total și scor pe subscale tabelare și în grafice. Din perspectiva datelor obținute, vom verifica nivelul de dezvoltare a competențelor lingvistice.

Nr. crt.	Inițiala Elev	I1	I2	I3	I4	I5	I6	Calificativ Final
1.	A. A.	FB	FB	FB	FB	FB	B	FB
2.	B. A.	B	FB	FB	B	B	B	B
3.	B. A.	FB	FB	FB	FB	FB	FB	FB
4.	D. S.	B	B	FB	FB	B	S	B
5.	E. R.	B	B	B	B	FB	B	B
6.	D. S.	FB	FB	FB	FB	FB	FB	FB
7.	F. A.	FB	FB	FB	FB	FB	B	FB
8.	F. A.	S	B	B	B	S	I	S
9.	G. I.	FB	FB	FB	FB	FB	FB	FB
10.	G. D.	FB	B	B	B	B	B	B
11.	H. A.	FB	FB	FB	FB	FB	FB	FB
12.	I. B.	FB	FB	FB	FB	B	B	FB
13.	L. L.	B	B	FB	B	B	B	B
14.	M. T.	FB	B	FB	FB	FB	FB	FB
15.	P. C.	B	B	B	FB	B	B	B
16.	S. A.	I	S	S	S	B	S	S
17.	S. E.	B	FB	FB	FB	B	B	B
18.	S. I.	FB	FB	FB	FB	FB	FB	FB
19.	V. D.	FB	FB	B	S	B	B	B
TOTAL		FB-11	FB-11	FB-13	FB-12	FB-9	FB-6	FB-10
		B-6	B-7	B-5	B-5	B-9	B-10	B-7
		S-1	S-1	S-1	S-2	S-1	S-2	S-2
		I-1					I-1	

Tabel nr. 13. Lista cu elevii eșantionului experimental și rezultatele la testul inițial

IV.1. Аналіз та інтерпретація даних передекспериментального етапу

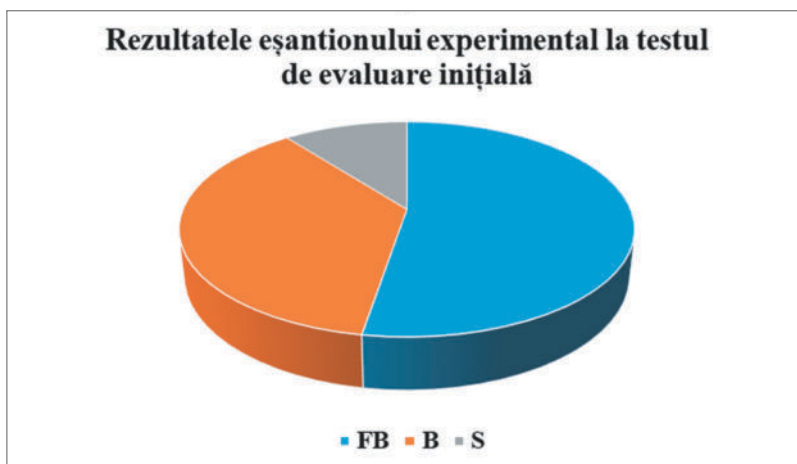
Із зібраних даних, які я представлю та інтерпретую нижче, впливає загальна ідея, що ступінь і значення, які надаються застосуванню інтерактивних методів на уроках *Румунської мови та літератури*, покажуть результати, отримані в ході вибіркового дослідження.

Для того, щоб оцінити результати якомога точніше, було розроблено дескриптори ефективності для кожного тесту, які застосовувалися як до, так і після проведення тесту. На основі цих дескрипторів були підраховані бали учнів за кожен тест та інтерпретовані результати відповідно до них.

Використаний метод полягає у вимірюванні даних дослідження та математико-статистичній обробці, яка інтерпретується якісно та кількісно, ці дані кількісно оцінюються загальною оцінкою та та попередньою оцінкою в таблицях та графіках, з точки зору отриманих даних ми перевіряємо рівень розвитку мовленнєвих навичок та вмій.

№	Ініціали учня	I1	I2	I3	I4	I5	I6	Кінцева оцінка
1.	A. A.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Добре	Відм.
2.	B. A.	Добре	Відм.	Відм.	Добре	Добре	Добре	Добре
3.	B. A.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.
4.	D. S.	Добре	Добре	Відм.	Відм.	Добре	Задов.	Добре
5.	E. R.	Добре	Добре	Добре	Добре	Відм.	Добре	Добре
6.	D. S.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.
7.	F. A.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Добре	Відм.
8.	F. A.	Задов.	Добре	Добре	Добре	Задов.	Незад.	Задов.
9.	G. I.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.
10.	G. D.	Відм.	Добре	Добре	Добре	Добре	Добре	Добре
11.	H. A.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.
12.	I. B.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Добре	Добре	Відм.
13.	L. L.	Добре	Добре	Відм.	Добре	Добре	Добре	Добре
14.	M. T.	Відм.	Добре	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.
15.	P. C.	Добре	Добре	Добре	Відм.	Добре	Добре	Добре
16.	S. A.	Незад.	Задов.	Задов.	Задов.	Добре	Задов.	Задов.
17.	S. E.	Добре	Відм.	Відм.	Відм.	Добре	Добре	Добре
18.	S. I.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.
19.	V. D.	Відм.	Відм.	Добре	Задов.	Добре	Добре.	Добре
ВСЬОГО		Відм.-11 Добре -6 Задов.-1 Незад.-1	Відм.-11 Добре -7 Задов.-1	Відм.-13 Добре -5 Задов.-1	Відм.-12 Добре -5 Задов.-2	Відм.-9 Добре -9 Задов.-1	Відм.-6 Добре -10 Задов.-2 Незад.-1	Відм.-10 Добре -7 Задов.-2

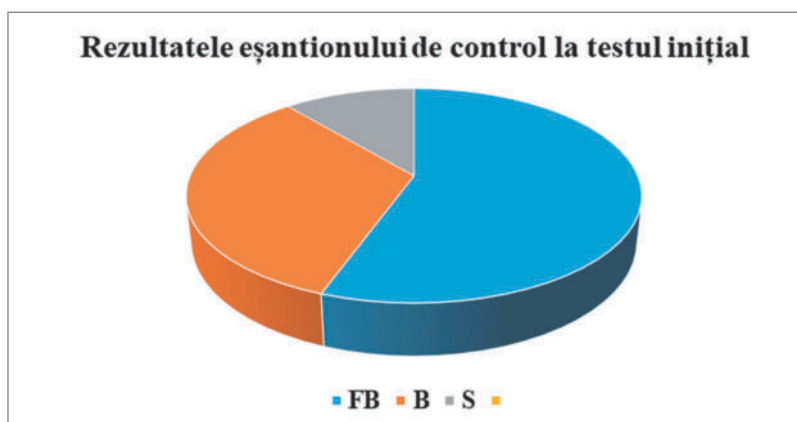
Таблиця № 13. Список учнів експериментальної вибірки та результати початкового тестування

Grafic nr. 2. Rezultatele la testul inițial

Nr. crt.	Inițiala Elev	I 1	I 2	I 3	I 4	I 5	I 6	Calificativ Final
1.	A. G.	FB	FB	FB	FB	FB	FB	FB
2.	B. V.	FB	FB	FB	B	FB	FB	FB
3.	B. B.	FB	FB	FB	FB	FB	B	FB
4.	B. M.	S	S	S	I	S	B	S
5.	C. N.	B	B	B	B	B	B	B
6.	C. Ș.	FB	FB	FB	FB	FB	B	FB
7.	N. S.	FB	B	FB	B	B	B	B
8.	P. D.	FB	FB	FB	FB	FB	FB	FB
9.	S. G.	FB	FB	B	B	B	B	B
Total		FB-7 B-1 S-1	FB-6 B-2 S-1	FB-6 B-2 S-1	FB-4 B-4 I-1	FB-5 B-3 S-1	FB-3 B-6	FB-5 B-3 S-1

Tabel nr. 14. Lista cu elevii eșantionului de control și rezultatele la testul inițial

Grafic nr. 3. Rezultatele la testul inițial

Графік № 2. Результати початкового тестування

№	Ініціали учня	I 1	I 2	I 3	I 4	I 5	I 6	Кінцева оцінка
1.	A. G.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.
2.	B. V.	Відм.	Відм.	Відм.	Добре	Відм.	Відм.	Відм.
3.	B. B.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Добре	Відм.
4.	B. M.	Задов.	Задов.	Задов.	Незад.	Задов.	Добре	Задов.
5.	C. N.	Добре	Добре	Добре	Добре	Добре	Добре	Добре
6.	C. S.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Добре	Відм.
7.	N. S.	Відм.	Добре	Відм.	Добре	Добре	Добре	Добре
8.	P. D.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.
9.	S. G.	Відм.	Відм.	Добре	Добре	Добре	Добре	Добре
Всього		Відм.-7 Добре -1 Задов.-1	Відм.-6 Добре -2 Задов.-1	Відм.-6 Добре -2 Задов.-1	Відм.-4 Добре -4 Незад.-1	Відм.-5 Добре -3 Задов.-1	Відм.-3 Добре -6	Відм.-5 Добре -3 Задов.-1

Таблиця № 14. Список учнів експериментальної вибірки та результати початкового тестування

Діаграма № 3. Результати початкового тестування

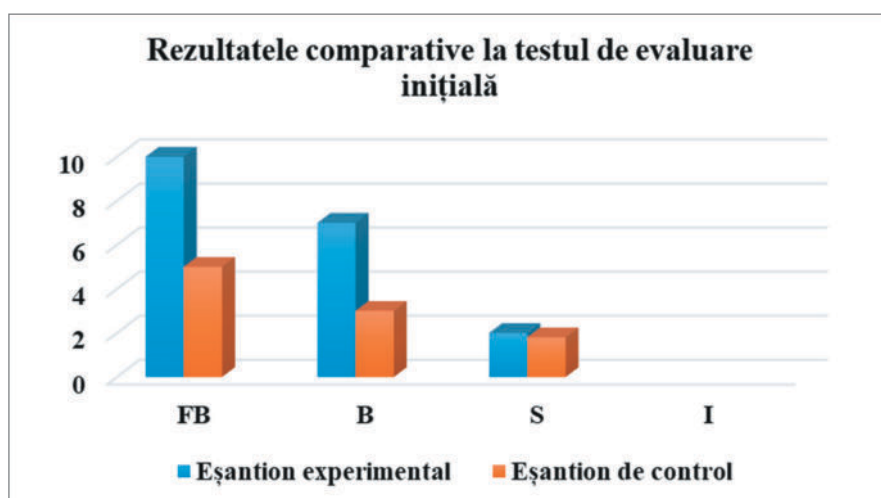
În urma analizei rezultatelor din pretestare, am observat că la această probă rezultatele obținute de subiecții eșantionului experimental și de cei ai eșantionului de control sunt foarte apropiate după cum este reprezentat în tabelul și în graficul următor:

Centralizare pe calificative

Eșantion Calificativ	Eșantion experimental		Eșantion de control	
	Nr. subiecți	Procentaj	Nr. subiecți	Procentaj
FB	10	52,6%	5	55,6%
B	7	36,8%	3	33,3%
S	2	10,5%	1	11,1%
I	–	–	–	–
Total	19	–	9	–

Tabel nr. 15. *Cuantificarea rezultatelor la testul de evaluare inițială*

Rezultatele testului de evaluare inițială arată pregătirea academică de care au avut parte elevii claselor a III-a în clasele CP, I, și II. Calificativul FB au obținut 10 elevi ai eșantionului experimental, asta însemnând 52,6 %, calificativul B au obținut 7 elevi (36,8%), iar S au obținut 2 elevi, ceea ce reprezintă 10,5% din totalul de 19 elevi. Rezultate aproximativ asemănătoare, chiar puțin mai ridicate, le-au obținut și elevii eșantionului de control: 5 subiecți au obținut FB, ceea ce reprezintă 55,6% din cei 9 de elevi ai eșantionului de control, 3 elevi au primit B (33,3%), iar S a obținut un elev, reprezentând un procentaj de 11,1%.

Graficul nr. 4. *Rezultatele comparative între eșantioane la testul inițial*

Проаналізувавши результати попереднього тесту, я побачила, що результати, отримані учасниками експериментальної та контрольної вибірки, дуже близькі, як показано в наступній таблиці та графіку:

Список за оцінками

Вибірка Оцінка	Експериментальна вибірка		Контрольна вибірка	
	Кількість суб'єктів	Відсоток	Кількість суб'єктів	Відсоток
Відмінно	10	52,6%	5	55,6%
Добре	7	36,8%	3	33,3%
Задовільно	2	10,5%	1	11,1%
Незадовільно	–	–	–	–
Всього	19	–	9	–

Таблиця № 15. Кількісна оцінка результатів первинного оціночного тесту

Результати початкового оцінювального тестування свідчать про академічну підготовку учнів П, 1 та 2 класів. Оцінку ВІДМІННО отримали 10 учнів експериментальної вибірки, що становить 52,6%, оцінку ДОБРЕ – 7 учнів (36,8%), а оцінку ЗАДОВІЛЬНО – 2 учні, що становить 10,5% від загальної кількості 19 учнів. Приблизно такі ж результати, навіть дещо вищі, отримали учні контрольної вибірки: 5 учнів отримали оцінку ВІДМІННО, що становить 55,6% від 9 учнів контрольної вибірки, 3 учні отримали оцінку ДОБРЕ (33,3%), а оцінку ЗАДОВІЛЬНО отримав 1 учень, що становить 11,1% від загальної кількості учнів.

Діаграма № 4. Порівняльні результати між вибірками в початковому тесті

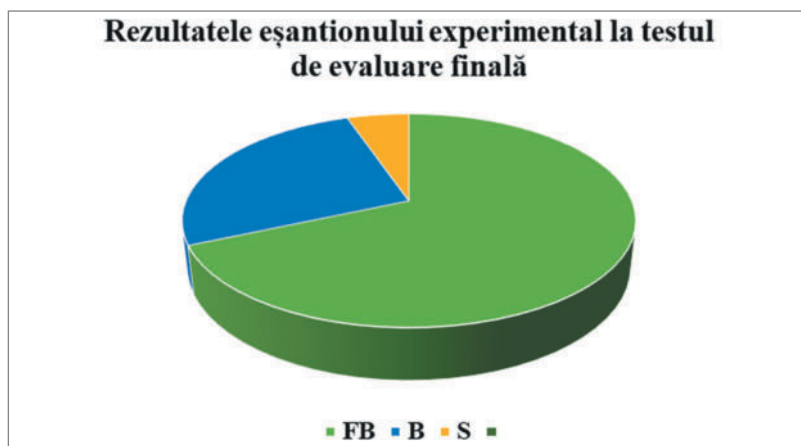
Din datele obținute, putem concluziona faptul că peste 50% din ambele eșantioane au rezultate favorabile. Însă scopul prezentei cercetări este să îmbunătățească aceste rezultate, valorificând eficiența aplicării metodelor interactive în cadrul înțelegerii textelor literare la *Limba și literatura română* pentru elevii clasei a III-a.

IV.2. Analiza și interpretarea datelor din etapa post-experimentală

În urma centralizării rezultatelor la testul de evaluare finală, s-au constatat următoarele:

Nr. crt.	Inițiala Elev	I 1	I 2	I 3	I 4	I 5	I 6	I 7	I 8	Calificativ Final
1.	A. A.	FB	FB	FB	FB	FB	B	FB	B	FB
2.	B. A.	B	B	FB	FB	B	B	B	B	B
3.	B. A.	FB	FB	FB	FB	FB	FB	FB	B	FB
4.	D. S.	B	FB	B	FB	B	B	FB	B	B
5.	E. R.	B	B	B	B	FB	B	B	B	B
6.	D. S.	FB	FB	FB	FB	FB	FB	FB	FB	FB
7.	F. A.	FB	FB	FB	FB	FB	B	FB	B	FB
8.	F. A.	B	B	B	B	S	S	B	S	B
9.	G. I.	FB	FB	FB	FB	FB	FB	FB	B	FB
10.	G. D.	FB	FB	FB	FB	B	B	FB	B	FB
11.	H. A.	FB	FB	FB	FB	FB	FB	FB	B	FB
12.	I. B.	FB	FB	FB	FB	B	B	FB	B	FB
13.	L. L.	FB	FB	FB	FB	B	B	B	FB	FB
14.	M. T.	FB	B	FB	FB	FB	FB	FB	FB	FB
15.	P. C.	B	B	B	FB	B	B	B	B	B
16.	S. A.	S	S	S	S	B	S	B	S	S
17.	S. E.	FB	FB	FB	FB	B	B	FB	B	FB
18.	S. I.	FB	FB	FB	FB	FB	FB	FB	FB	FB
19.	V. D.	FB	FB	B	FB	FB	B	FB	B	FB
TOTAL		FB-13 B-5 S-1	FB-13 B-5 S-1	FB-13 B-5 S-1	FB-16 B-2 S-1	FB-10 B-8 S-1	FB-6 B-11 S-2	FB-13 B-6	FB-4 B-13 S-2	FB-13 B-5 S-1

Tabel nr. 16. Lista cu elevii eșantionului experimental și rezultatele la testul final

Grafic nr. 5. Rezultatele la testul final

З отриманих даних можна зробити висновок, що понад 50% обох вибірок показали позитивні результати. Однак метою цього дослідження є покращення цих результатів шляхом використання ефективності інтерактивних методів у розумінні художніх текстів з *Румунської мови та літератури* для учнів 3-го класу.

IV.2. Аналіз та інтерпретація даних постекспериментального етапу

Централізація результатів підсумкового оціночного тесту виявила наступне:

№	Ініціали учня	I1	I2	I3	I4	I5	I6	I7	I8	Кінцева оцінка
1.	A. A.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Добре	Відм.	Добре	Відм.
2.	B. A.	Добре	Добре	Відм.	Відм.	Добре	Добре	Добре	Добре	Добре
3.	B. A.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Добре	Відм.
4.	D. S.	Добре	Відм.	Добре	Відм.	Добре	Добре	Відм.	Добре	Добре
5.	E. R.	Добре	Добре	Добре	Добре	Відм.	Добре	Добре	Добре	Добре
6.	D. S.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.
7.	F. A.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Добре	Відм.	Добре	Відм.
8.	F. A.	Добре	Добре	Добре	Добре	Задов.	Задов.	Добре	Задов.	Добре
9.	G. I.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Добре	Відм.
10.	G. D.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Добре	Добре	Відм.	Добре	Відм.
11.	H. A.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Добре	Відм.
12.	I. B.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Добре	Добре	Відм.	Добре	Відм.
13.	L. L.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Добре	Добре	Добре	Відм.	Відм.
14.	M. T.	Відм.	Добре	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.
15.	P. C.	Добре	Добре	Добре	Відм.	Добре	Добре	Добре	Добре	Добре
16.	S. A.	Задов.	Задов.	Задов.	Задов.	Добре	Задов.	Добре	Задов.	Задов.
17.	S. E.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Добре	Добре	Відм.	Добре	Відм.
18.	S. I.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.
19.	V. D.	Відм.	Відм.	Добре	Відм.	Відм.	Добре	Відм.	Добре	Відм.
ВСЬОГО		Відм.-13 Добре -5 Задов.-1	Відм.-13 Добре -5 Задов.-1	Відм.-13 Добре -5 Задов.-1	Відм.-16 Добре -2 Задов.-1	Відм.-10 Добре -8 Задов.-1	Відм.-6 Добре -11 Задов.-2	Відм.-13 Добре -6	Відм.-4 Добре -13 Задов.-2	Відм.-13 Добре-5 Задов.-1

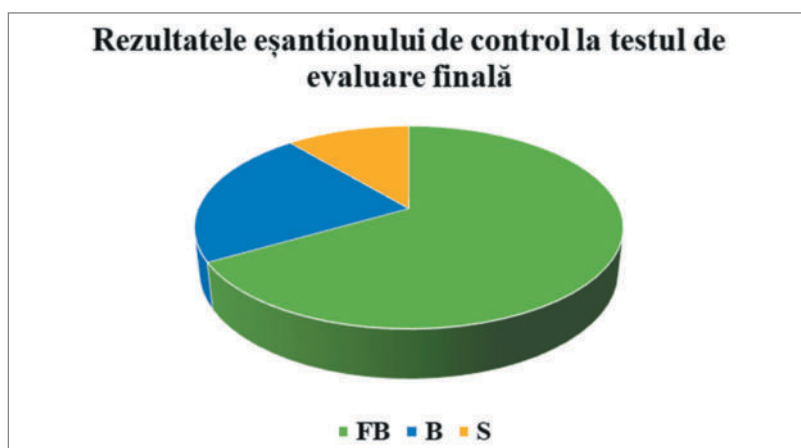
Таблиця № 16. Список учнів експериментальної вибірки та результати підсумкового тестування

Діаграма № 5. Результати підсумкового тестування

Nr. crt.	Inițiala Elev	I 1	I 2	I 3	I 4	I 5	I 6	Calificativ Final
1.	A. G.	FB	FB	FB	FB	FB	FB	FB
2.	B. V.	FB	FB	FB	B	FB	FB	FB
3.	B. B.	FB	FB	FB	FB	FB	B	FB
4.	B. M.	B	B	S	S	S	S	S
5.	C. N.	B	B	FB	B	B	B	B
6.	C. Ș.	FB	FB	FB	FB	FB	B	FB
7.	N. S.	FB	FB	FB	B	FB	B	FB
8.	P. D.	FB	FB	FB	FB	FB	FB	FB
9.	S. G.	FB	B	B	B	FB	B	B
Total		FB-7 B-2	FB-6 B-3	FB-7 B-1 S-1	FB-4 B-4 I-1	FB-7 B-1 S-1	FB-3 B-5 S-1	FB-6 B-2 S-1

Tabel nr. 17. Lista cu elevii eșantionului de control și rezultatele la testul final

Grafic nr. 6. Rezultatele la testul final

În urma analizei rezultatelor din post-test, am observat că la această probă rezultatele obținute de subiecții eșantionului experimental și de cei ai eșantionului de control sunt diferite după cum este reprezentat în tabelul și în graficul următor:

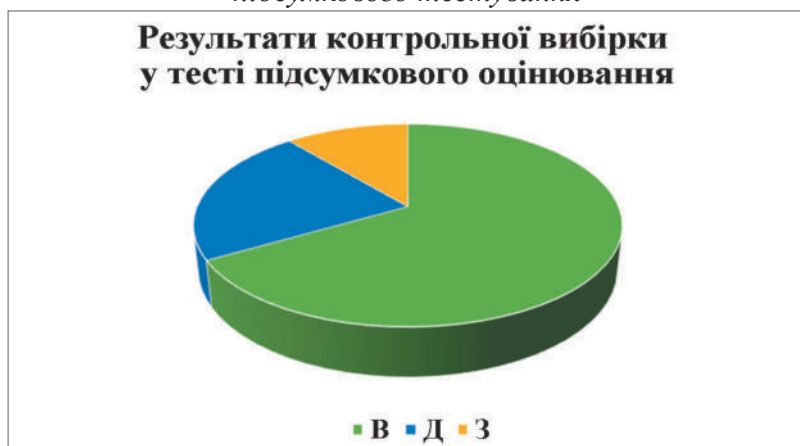
Centralizare pe calificative

Eșantion Calificativ	Eșantion experimental		Eșantion de control	
	Nr. subiecți	Procentaj	Nr. subiecți	Procentaj
FB	13	68,4%	6	66,7%
B	5	26,3%	2	22,2%
S	1	5,3%	1	9,1%
I	–	–	–	–
Total	19	–	9	–

Tabel nr. 18. Cuantificarea rezultatelor la testul de evaluare finală

№	Ініціали учня	I 1	I 2	I 3	I 4	I 5	I 6	Кінцева оцінка
1.	A. G.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.
2.	B. V.	Відм.	Відм.	Відм.	Добре	Відм.	Відм.	Відм.
3.	B. B.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Добре	Відм.
4.	B. M.	Добре	Добре	Задов.	Задов.	Задов.	Задов.	Задов.
5.	C. N.	Добре	Добре	Відм.	Добре	Добре	Добре	Добре
6.	C. Ş.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Добре	Відм.
7.	N. S.	Відм.	Відм.	Відм.	Добре	Відм.	Добре	Відм.
8.	P. D.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.	Відм.
9.	S. G.	Відм.	Добре	Добре	Добре	Відм.	Добре	Добре
Total		Відм.-7 Добре -2	Відм.-6 Добре -3	Відм.-7 Добре -1 Задов.-1	Відм.-4 Добре -4 Задов.-1	Відм.-7 Добре -1 Задов.-1	Відм.-3 Добре -5 Задов.-1	Відм.-6 Добре -2 Задов.-1

Таблиця № 17. Список учнів контрольної вибірки та результати підсумкового тестування

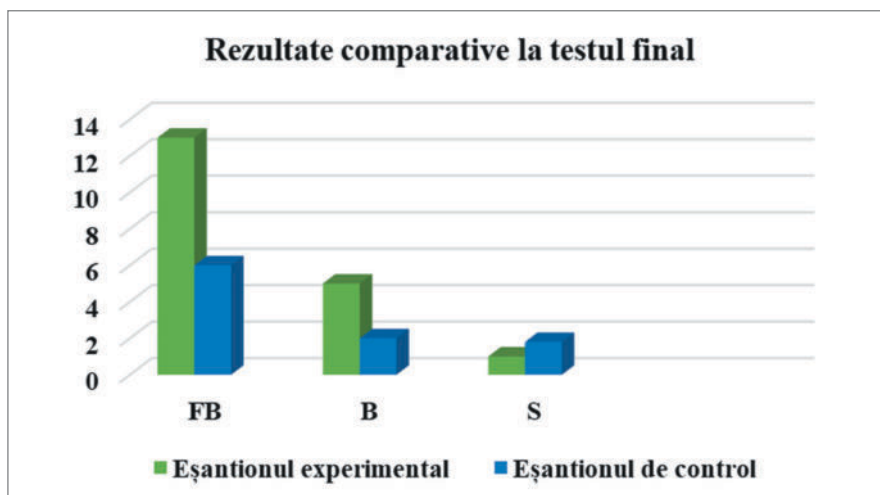
Діаграма № 6. Результати підсумкового тестування

Проаналізувавши результати пост-тесту, я помітила, що в цьому тесті результати, отримані учнями експериментальної вибірки, відрізняються від результатів контрольної вибірки, як показано в наступній таблиці та графіку:

Список за оцінками

Вибірка Оцінка	Експериментальна вибірка		Контрольна вибірка	
	Кількість суб'єктів	Відсоток	Кількість суб'єктів	Відсоток
Відмінно	13	68,4%	6	66,7%
Добре	5	26,3%	2	22,2%
Задовільно	1	5,3%	1	9,1%
Незадовільно	—	—	—	—
Всього	19	—	9	—

Таблиця № 18. Кількісна оцінка результатів підсумкового оціночного тесту

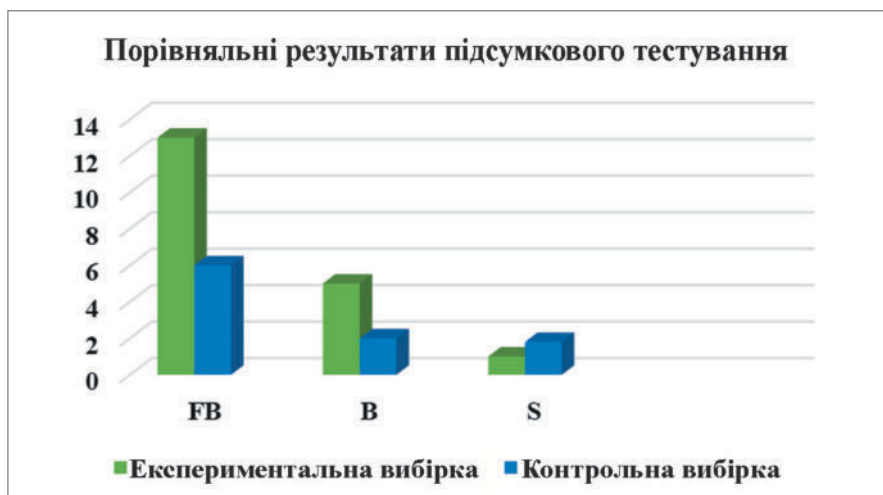
Graficul nr. 7. *Cuantificarea rezultatelor la testul de evaluare finală*

Rezultatele din etapa post-experimentală reflectă faptul că s-a produs o schimbare cu privire la diferențierea calificativelor obținute de subiecții cercetării atât între etape, cât și între eșantioane, și anume: dacă în etapa pre-experimentală, 10 subiecți ai eșantionului experimental au obținut FB, în etapa post-experimentală, FB au obținut 13 elevi, procentul crescând cu 15,8%. Tot astfel, la calificativul B diferența între prima și ultima etapă este de 13,45% în favoarea ultimei, adică a scăzut calificativul B și a crescut FB. Iar calificativul S din etapa pre-experimentală, pe care l-au obținut 2 elevi, în etapa post-experimentală, a obținut doar un elev, pentru că elevii au progresat, dobândind competențe de înțelegere a textului, de completare a textelor lacunare, de corespondență etc.

Și elevii eșantionului de control au obținut rezultate diferite între etape, totuși nu sunt atât de semnificative precum cele obținute de eșantionul experimental, sunt modeste, deoarece calificativul FB, în etapa de debut, a fost obținut de 5 din 9 elevi, iar, în etapa de final, de 6 elevi, cu o diferență de procentaj de 11,1%, asta însemnând că un mic progres s-a produs și la acest eșantion; calificativul B au primit în ambele etape 3 elevi, iar calificativul S de la 2 elevi a scăzut la un elev, ceea ce înseamnă un mic progres, dar totuși existent.

Eșantion Calificativ	Etapa pre-experimentală		Etapa post-experimentală	
	E. E. 19 subiecți	E. C. 9 subiecți	E. E. 19 subiecți	E. C. 9 subiecți
Foarte bine	10 – 52,6%	5 – 54,6%	13 – 68,4%	6 – 59,1%
Bine	7 – 36,8%	3 – 31,8%	5 – 23,3%	2 – 31,8%
Suficient	2 – 10,5%	1 – 13,6%	1 – 5,3%	1 – 9,1%
Insuficient	–	–	–	–

Tabel nr. 19. *Cuantificarea rezultatelor la testul de evaluare finală*

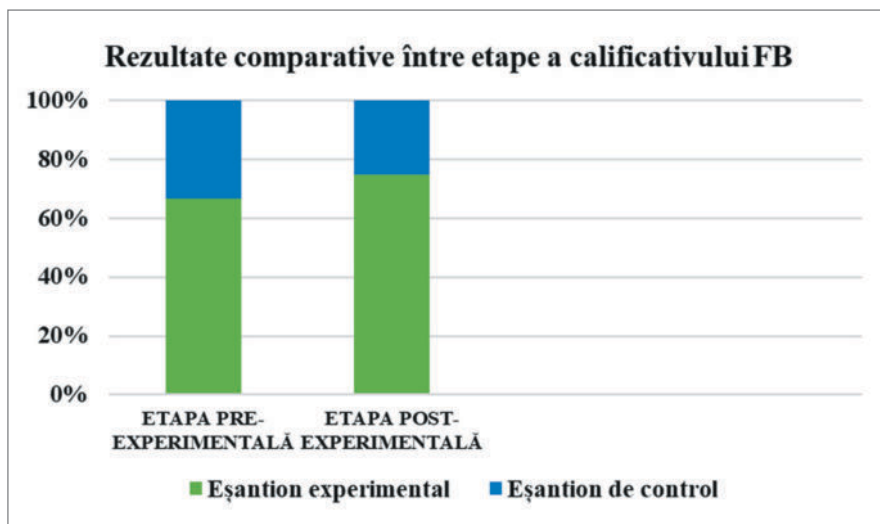
Діаграма № 7. Кількісна оцінка результатів підсумкового оціночного тесту

Результати післяекспериментального етапу відображають той факт, що відбулася зміна в диференціації оцінок, отриманих учнями як між етапами, так і між вибірками, а саме: якщо на передекспериментальному етапі 10 учнів експериментальної вибірки отримали ВІДМІННО, то на післяекспериментальному етапі 13 учнів отримали ВІДМІННО, тобто відсоток збільшився на 15,8%. Так само різниця між першим і останнім етапом кількості оцінок ДОБРЕ становить 13,45% на користь останнього етапу, тобто кількість оцінок ДОБРЕ зменшилася, а оцінок ВІДМІННО збільшилася. А оцінку ЗАДОВІЛЬНО, яку на доекспериментальному етапі отримали 2 учні, на післяекспериментальному етапі отримав лише один учень, що пов'язано з тим, що учні просунулися в оволодінні навичками розуміння тексту, заповнення злів у тексті, кореспонденції тощо.

Учні контрольної вибірки також отримали різні результати між етапами, проте вони не такі значні, як в експериментальній вибірці, вони більш скромні, оскільки оцінку ВІДМІННО на початковому етапі отримали 5 з 9 учнів, а на завершальному етапі – 6 учнів, з різницею в 11,1%, що означає, що в цій вибірці також був досягнутий невеликий прогрес; оцінку ДОБРЕ отримали 3 учні на обох етапах, а кількість оцінок ЗАДОВІЛЬНО зменшилася від 2 учнів до 1 учня, що означає невеликий, але наявний прогрес.

Вибірка \ Оцінка	Передекспериментальний етап		Постекспериментальний етап	
	Е. В. 19 суб'єктів	К. В. 9 суб'єктів	Е. В. 19 суб'єктів	К. В. 9 суб'єктів
Відмінно	10 – 52,6%	5 – 54,6%	13 – 68,4%	6 – 59,1%
Добре	7 – 36,8%	3 – 31,8%	5 – 23,3%	2 – 31,8%
Задовільно	2 – 10,5%	1 – 13,6%	1 – 5,3%	1 – 9,1%
Незадовільно	–	–	–	–

Таблиця № 19. Оцінка результатів підсумкового оціночного тесту

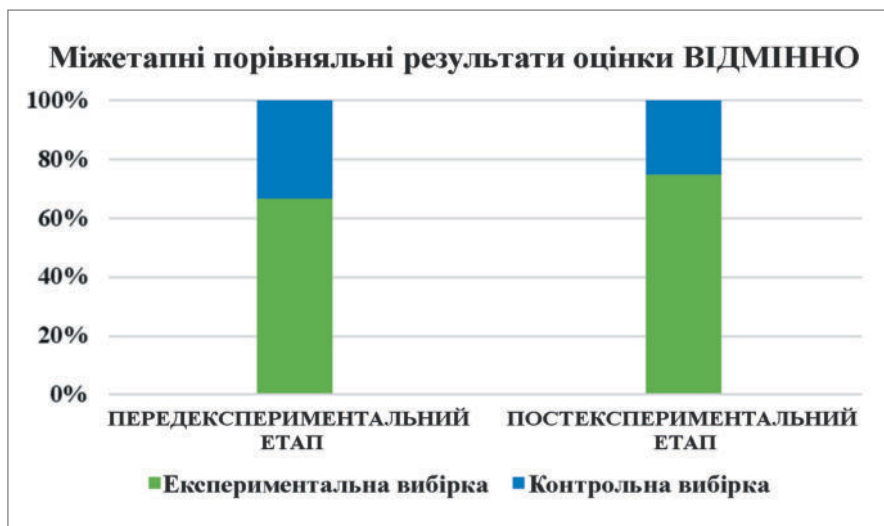
Grafic nr. 8. Rezultatele comparative între etape a calificativului FB

Măsurând și comparând cunoștințele academice ale subiecților eșantioanelor propuse în prezenta cercetare, în cadrul etapei post-experimentale, se observă cu ușurință progresul subiecților eșantionului experimental, datorită faptului că diferența între calificative este destul de consistentă. Toate aceste rezultate se datorează intervenției în procesul de învățare a aplicării cu eficiență a metodelor interactive în cadrul textelor învățate la *Limba și literatura română*, în care s-a pus accentul pe dezvoltarea imaginației și a creativității, pe înțelegerea mesajului transmis, pe scrierea corectă, pe înțelegerea și decodarea textelor, și, nu în ultimul rând, pe dobândirea competențelor specifice din cadrul programei școlare în vigoare.

Metoda observației directe s-a utilizat pe tot parcursul acțiunii de cercetare, însoțind și sprijinind realizarea experimentului psihopedagogic și valorificarea celorlalte metode de cercetare pedagogică prin înregistrarea, codificarea și interpretarea evenimentului observat.

Metoda analizei testelor a fost folosită pe tot parcursul desfășurării experimentului psihopedagogic: în etapa preexperimentală/pretest, pentru colectarea de date și formarea unei imagini globale asupra activităților copilului; în etapa experimentului propriu-zis, pentru stabilirea aspectelor pozitive și/sau negative manifestate; în etapa post-experimentală, pentru colectarea de date, care au fost în relație de dependență cu ipotezele testate.

Metoda autoobservației a fost folosită în toate etapele experimentului psihopedagogic de către cercetător, care a fost preocupat permanent de proiectarea, realizarea, evaluarea și reglarea activității proprii.

Діаграма № 8. Міжетапні порівняльні результати оцінки ВІДМІННО

Вимірюючи та порівнюючи академічні знання суб'єктів запропонованих у даному дослідженні вибірок на післяекспериментальному етапі, легко помітити прогрес суб'єктів експериментальної вибірки завдяки тому, що різниця між оцінками є досить стабільною. Усі ці результати пояснюються втручанням у навчальний процес ефективного застосування інтерактивних методів в рамках текстів, що вивчаються на уроках *Румунська мова та література*, в яких наголос був поставлений на розвитку уяви і творчості, на розумінні переданого повідомлення, на правильному написанні, на розумінні і декодуванні текстів, а також на набутті конкретних навичок в рамках чинної шкільної програми.

Метод безпосереднього спостереження використовувався впродовж усього дослідження, супроводжуючи та підтримуючи реалізацію психолого-педагогічного експерименту та валідацію інших методів педагогічного дослідження шляхом фіксації, кодування та інтерпретації спостережуваної події.

Метод аналізу тестів використовувався протягом усього психолого-педагогічного експерименту: на передекспериментальному/предтестовому етапі для збору даних та формування загальної картини діяльності дитини; на власне експериментальному етапі для встановлення позитивних та/або негативних проявів; на післяекспериментальному етапі для збору даних, що перебували в залежному зв'язку з перевірюваними гіпотезами.

Метод самоспостереження використовувався на всіх етапах психолого-педагогічного експерименту дослідником, який постійно займався проєктуванням, реалізацією, оцінкою та регулюванням власної роботи.

Datele înregistrate atât la probele inițiale, cât și la cele finale ne permit să afirmăm că, în urma desfășurării acestui experiment, se confirmă ipotezele formulate: odată cu introducerea în activitatea instructiv-educativă la clasă a metodelor interactive, voi reuși să stârnesc interesul elevilor și să-i implic activ în propria lor formare, asigurându-se astfel o creștere a rezultatelor școlare și implicit a succesului școlar. Totodată, rezultatele obținute la testul de evaluare finală au răspuns la întrebările cercetării, fapt pentru care este mai eficientă instruirea elevilor dacă vor fi folosite alternativ atât metodele tradiționale, cât și cele interactive, centrate pe elev și că aceste teste sunt instrumente de evaluare care pot valorifica eficiența metodelor interactive aplicate în cadrul orelor de *Limba și literatura română*.

Coroborând datele oferite de cercetare am constatat următoarele:

- ✓ utilizarea unor strategii de predare-învățare prin combinarea metodelor tradiționale cu metodele moderne asigură creșterea eficienței învățării;
- ✓ folosirea metodelor moderne de predare-învățare duce la formarea unor deprinderi de muncă care facilitează atitudinea activă a elevului;
- ✓ lucrul în echipă are efecte benefice atât pe planul învățării, cât și pe cel al climatului psiho-social;
- ✓ folosirea metodelor moderne face elevii să folosească cât mai multe surse pentru promovarea informațiilor, ceea ce duce la dezvoltarea posibilităților de cunoaștere;
- ✓ învățarea interactivă pune amprenta pe stilul de învățare al fiecărui elev.

Дані, зафіксовані як під час початкового, так і підсумкового тестування, дозволяють стверджувати, що цей експеримент підтверджує сформульовані гіпотези: що з впровадженням інтерактивних методів на уроках можна викликати зацікавленість учнів і активно залучити їх до власного навчання, забезпечивши таким чином підвищення шкільних результатів і, опосередковано, шкільної успішності. У той же час, результати, отримані в підсумковому оцінювальному тесті, відповіли на питання дослідження, а саме, що навчання учнів є більш ефективним, якщо традиційні методи використовуються альтернативно з інтерактивними, орієнтованими на учня і, що ці тести є інструментами оцінювання, які можуть максимально ефективно використовувати ефективність інтерактивних методів, що застосовуються на уроках *Румунської мови та літератури*.

Зіставляючи дані дослідження, я виявила наступне:

- ✓ використання стратегій викладання та навчання, що поєднують традиційні та сучасні методи, підвищує ефективність навчання;
- ✓ використання сучасних методів викладання та навчання призводить до формування трудових навичок, які сприяють активній позиції учня;
- ✓ робота в команді має позитивний вплив як з точки зору навчання, так і з точки зору психосоціального клімату;
- ✓ використання сучасних методів дає можливість учням використовувати якомога більше джерел для поширення інформації, що призводить до розвитку їхніх знань;
- ✓ інтерактивне навчання характеризується індивідуальним стилем навчання кожного учня.

BIBLIOGRAFIA / БІБЛІОГРАФІЯ

1. Albuлесcu, I., (2001), *Instruirea bazată pe înțelegere. Cum îi sprijinim pe elevi să învețe eficient*, Didactica Publishing House, București.
2. Albuлесcu, I., (2016), *Pedagogia comparată*, Institutul European.
3. Albuлесcu, I., Albuлесcu M., (2000), *Predarea și învățarea disciplinelor socio-umane. Elemente de didactică aplicată*, Editura Polirom.
4. Alexandru, I. Toma, (2008), *Psihopedagogie*, Editura Polirom.
5. Argyle, M., (1991), *Cooperation: The Basis of Sociability*, Editura Routledge (Londra & New York).
6. Bocoș, M., (2002), *Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune didactică*, Editura Presa Universitară Clujeană.
7. Bocoș, M. (2003), *Cercetarea pedagogică – suporturi teoretice și metodologice*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca.
8. Bocoș, M. (2003), *Instruirea interactivă: repere axiologice și metodologice*, Editura Polirom, Iași.
9. Bocoș, M., *Metodologia cercetării pedagogice – suport de curs*.
10. Bocoș, M. (coord.). (2009), *Tratat de didactică modernă*, Editura Paralela 45, Pitești.
11. Boekaerts, M., Corno, L. (2005), *Self-regulation in the classroom: A perspective on assessment and intervention*, Applied Psychology: An International Review, 54(2), pp.199-231.
12. Bout, O., (2006), *Ghid de practică pedagogică*, Aska Grafika, Sighetu Marmației.

13. Breben, S. (2002), *Metode interactive de grup*, Editura Arves, Pitești.
14. Butler, D. L., Winne, P.H. (1995), *Feedback and self-regulated learning: A theoretical synthesis*, Review of Educational Research, 65, pp. 245-328.
15. Cârlogea, L. (2008), *Antologie de proiecte tematice pentru activități integrate*, Editura Diana, Pitești.
16. Cerghit, I. (1980), *Metode de învățământ*, București, Editura Didactică și Pedagogică, București.
17. Cerghit, I. (1983), *Perfecționarea lecției în școala modernă*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
18. Cerghit, I. (2001), *Didactica generală. Metode, strategii și tehnici de predare*, Editura Polirom.
19. Cerghit, I. (2002), *Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii*, Editura Polirom.
20. Cerghit, I. (2006), *Metode de învățământ*, Ediția a IV-a, revizuită și adăugită, Editura Polirom, Iași.
21. Crețu, N., (coord.), (2002), *Învățarea prin colaborare*, Chișinău.
22. Dulamă, M., Eliza, (2002), *Modele, strategii și tehnici activizante*, Editura Clusium, Cluj-Napoca.
23. Dumitru, I., (2000), *Psihopedagogie sau Psihologia educației*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
24. Dumitru, Ion Al., (2009), *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă*, Editura de Vest, Timișoara.
25. Gazier, B., (2003), *Strategiile resurselor umane*, Institutul european, Iași.
26. Ionescu & Bocoș, (2009), *Tratat de didactică modernă*, Editura Paralela 45, Pitești.

27. Jînga, I., Negreș, I., Potolea, D., (1989), *Strategii, structuri și performanțe în învățămînt*, Editura Academiei R.P.R., București.
28. McCombs, B. J., Marzano, R.J. (1990), *Putting the self in self-regulated learning: The self as agent in integrating will and skill*, Educational Psychologist, 25, pp. 51-69.
29. Mih, V. (2010), *Psihologie educațională*, vol.1, 2, Editura ASCR, Cluj-Napoca.
30. Moise, C. (1998), *Teoria și metodologia evaluării școlare*.
31. Negreș-Dobridor, Pânișoară, I., Ion, Ovidiu, (2005), *Știința învățării*, Polirom, Iași.
32. Nicola, I., (1996), *Tratat de pedagogie școlară*, București, Editura Didactică și Pedagogică Regia Autonomă.
33. Platon, (1980), *Menon*, Editura Științifică și Enciclopedică (*ediție clasică românească, reeditată de mai multe ori*).
34. Piaget, J., (1970), *Psihologia copilului*, Editura Științifică și Enciclopedică.
35. Potolea, D., (1989), *Structuri, strategii și performanțe în învățămînt*, Editura Academiei R.P.R., București
36. Radu, I.T. (2000), *Evaluarea în procesul didactic*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
37. Richardson, J., *Deschizând drum învățării prin colaborare*, School Team Innovator (December 1996/January 1997).
38. Scheau, I., (2004), *Gîndirea critică – metode active de predare-învățare*, Editura Dacia, Cluj-Napoca.
39. Stoica, A. (2000), *Reforma evaluării în învățămînt*, Editura Sigma, București.
40. Tătaru, L., Glava, A., Chiș, O., (2014), *Piramida cunoașterii*, Editura Diamant, Pitești.

41. Winne, P.H., Perry, N.E. (2000), *Measuring self-regulated learning*. În M. Boekearts, P.R. Pintrich, M. Zeidner (eds), *Handbook of self-regulation*, pp. 531-566. San Diego, CA: Academic Press.
42. ****1001 idei pentru o educație timpurie de calitate* (2010), Chișinău.
43. ****Antologie de proiecte tematice pentru activități integrate*, (2010), Editura Diana, Pitești.
44. ****Carte de poezii*, (2002), Editura Tudor, Bacău.
45. ****Ghid metodic: Învățarea activă*, (2001), MEC, Consiliul Național pentru Pregătirea profesorilor.
46. ****Metode și tehnici moderne de învățământ*, profesorideromana.wordpress.com.

ANEXE

ДОДАТКИ

ANEXA 1

Aplicații ale metodelor interactive

Aria curriculară: **Limbă și comunicare**

Disciplina: **Limba și literatura română**

Editura: **Intuitext**

Autori: **Mirela Mihăiescu, Ștefan Pacearcă, Anița Dulman, Crenguța Alexe, Otilia Brebenel**

Text suport: **Spiridușul cel bun al cărții**, după Ada Teodorescu

Metoda interactivă: **Cadranele**

Citat	Comentarii	Întrebări	Text liric în versuri (poezie)
„Cel mult mă necăjesc cu vreun copil mai neatent ori mai zburdalnic, care nu vrea să lase ca înțelesul poveștii să-i lumineze fruntea prinsă în zulușii aurii”.		<i>Cum sunt copiii neatenți?</i>	
<pre> graph TD A[Spiriduș] --> B[] A --> C[] B --> D[] B --> E[] C --> F[] C --> G[] D --> H[] E --> I[] F --> J[] G --> K[] H --> L[] I --> L J --> L K --> L L --> M[] </pre>			Desenează un spiriduș

ДОДАТОК 1

Застосування інтерактивних методів

Сфера навчальної програми: **Мова та комунікація**

Предмет: **Румунська мова та література**

Видавництво: **Intuitext**

Автори: **Мірела Міхеєску, Штефан Пачарке, Аніца Дульман, Кренгуца Алексе, Отілія Бребенел**

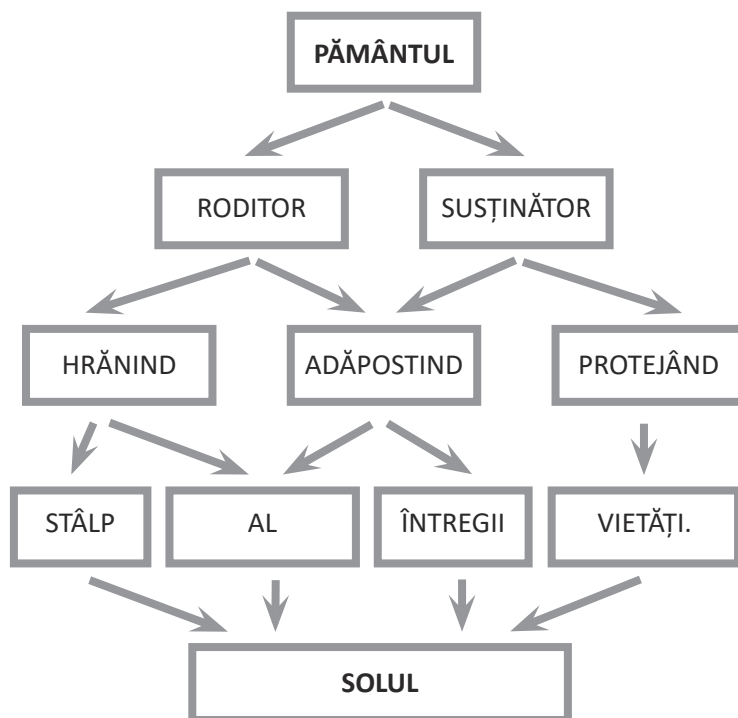
Супровідний текст: **Добрий книжковий ельф**, за Адою Теодореску

Інтерактивний метод: **Прямокутники**

Цитата	Коментарі	Запитання	Ліричний текст у віршах (поезія)
„Найбільше мене дратують неуважні або непосидючі діти, які не хочуть дозволити сенсу розповіді принести ясність в їх думках, що переплуталися із золотими кучерями”.		Як проявляється неуважність дітей? 	
<pre> graph TD A[Ельф] --> B[] A --> C[] B --> D[] B --> E[] C --> F[] C --> G[] D --> H[] E --> I[] F --> J[] G --> K[] H --> L[] I --> L J --> L K --> L L --> M[] </pre>			Намалюй ельфа

Text suport: **Povestea pământului și a muncii**

Metoda interactivă: **Cvintetul**

Text suport: **Cu nasul în carte**, după Nina Cassian

Metoda interactivă: **Învățarea prin descoperire**

Se trezește interesul copiilor
pentru activitate, expunându-le versul:

„– Mai multe ca mine nu știe niciunul!”

Albinața șefă a venit de dimineață și a găsit un
bilețel cu acest mesaj.

– Cui credeți că aparțin aceste vorbe? De ce?

– De ce credeți că cineva are o astfel de
atitudine?

Супровідний текст: **Історія землі та праці**

Інтерактивний метод: **Квінтет**

Супровідний текст: **Носом у книзі**, за Ніною Кассіан

Інтерактивний метод: **Навчання на основі власних відкриттів**

Інтерес дитини до справи
пробуджується наступним віршем:

„– Ніхто не знає більше за мене!”

Головна бджола прийшла вранці і знайшла
записку з таким повідомленням.

– Як ви думаєте, кому належать ці слова? Чому?

– Як ви думаєте, чому хтось має таке
ставлення?

Text suport: **Furtuna**, după Ruth Stiles Gannet
Metoda interactivă: **Cadranele**

1. Ce ai <i>auzit</i> când ai citit textul? 	2. Ce ai <i>simțit</i> când ai citit textul?
3. Textul îți amintește de ceva din viața ta? 	4. Ce învățături desprinzi din text?

Text suport: **Țara lui Vreau și primesc**, după Andre Maurois
Metoda interactivă: **Stabilirea succesiunii evenimentelor**

- *A ajuns în fața unui stejar.*
- *Celesta îi arată stofele.*
- *Un corb o întâmpină pe fată.*
- *Mișeta a pornit pe tărâmul viselor.*
- *Mișeta alege stofa pentru rochie.*
- *Fata intră în biroul croitoresei.*
- *Corbul îi explică unde să meargă.*
- *Celesta o îmbracă pe Mișeta în rochie.*
- *Vulturul aduce rochia.*

Супровідний текст: **Шторм**, за Рут Стайлз Ганнет
Інтерактивний метод: **Прямокутники**

1. Що ти <i>почув</i>, коли прочитав текст?	2. Що ти <i>відчув</i>, коли прочитав текст?
3. Чи текст нагадує тобі щось із твого життя?	4. Які уроки ти виніс з тексту?

Супровідний текст: **Країна де хочеш й отримувєш**, за Андре Моруа
Інтерактивний метод: **Встановлення послідовності подій**

- *Опинилася перед дубом.*
- *Селеста показує тканини.*
- *Ворон вітає дівчину.*
- *Мішета вирушила у країну мрій.*
- *Мішета обирає тканину для сукні.*
- *Дівчина заходить до кравчині.*
- *Ворон пояснює, куди йти.*
- *Селеста одягає Мішету в сукню.*
- *Орел приносить сукню.*

Text suport: **O vizită la Cumuleta**, după George Ricus

Metoda interactivă: **Rețeaua de discuții** (Dezvoltarea ideilor date)

Deodată apăru un zid de abur.

Cumulus o luă pe Andreea la o plimbare.

Andreea își reveni, gândindu-se la cele întâmplare.

La masa cu oaspeți a apărut Cumuleta.

Text suport: **Ruxi**, după Matthew Lipman

Metoda interactivă: **Joc didactic**

Albinuțele au participat la concursul „Sinonimele se joacă”, unde au avut de scris sinonime pentru cuvintele date. Găsește răspunsurile corecte ale albinuței și încercuiește-le cu albastru, iar cu roșu încercuiește răspunsurile greșite.

a apăra – a ocroti

iarbă – floare

vesel – bucuros

glumeț – necăjit

faimos – vestit

copac – arbore

beci – pivniță

Супровідний текст: **На гостини до Кумулети**, за Джорджем Рікусом
Інтерактивний метод: **Дискусійна мережа** (Розвиток поданих ідей)

Раптом з'явилася стіна пари.

Кумулюс запросив Андрею на прогулянку.

Андрея оговталася, обдумуючи те, що сталося.

Кумулета з'явився за столом з гостями.

Супровідний текст: **Руксі**, за Метью Ліпманом
Інтерактивний метод: **Дидактична гра**

Бджілки взяли участь у конкурсі „Гра в синоніми”, де їм потрібно було написати синоніми до заданих слів. Знайдіть правильні відповіді бджілок і обведіть їх синім кольором, а неправильні – червоним.

захищати – оберігати

знаменитий – відомий

трава – квітка

друг – приятель

веселий – життєрадісний

підвал – пивниця

смішний – сумний

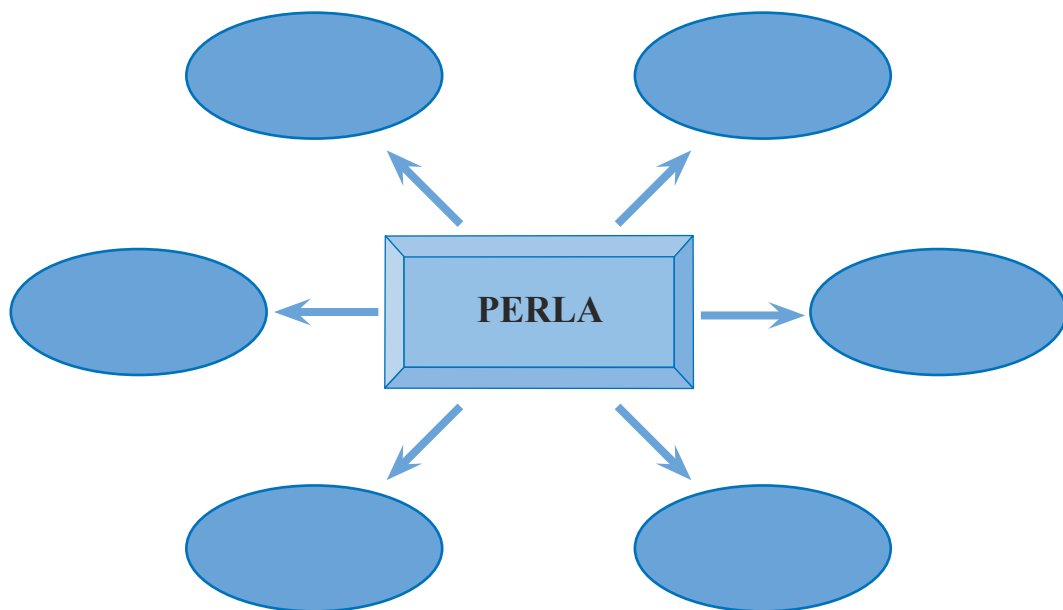
Text suport: **Cocoș de munte fotografiat**, după Ionel Pop

Metoda interactivă: **Cubul**

1. Descrie – *Cum arată un cocoș de munte adevărat?*
2. Compară – *Cu cine/ce se aseamănă și de cine/ce diferă?*
3. Asociază – *La ce te face să te gândești când se prezintă cocoșul de munte împăiat?*
4. Analizează – *Din ce e făcută o pasăre împăiată?*
5. Aplică – *Ce poți face cu el? Cum poate fi folosit?*
6. Argumentează pro sau contra – *E bun sau e rău? De ce ?*

Text suport: **Perla de scoică**

Metoda interactivă: **Brainstorming**

Супровідний текст: **Сфотографований глушець**, за Йонелом Попом
Інтерактивний метод: **Куб**

1. Опишіть – *Як виглядає справжній глушець?*
2. Порівняйте – *На кого/що вони схожі і від кого/чого відрізняються?*
3. Зіставте – *Що вам приходить на думку, коли ви бачите опудало глушця?*
4. Проаналізуйте – *З чого роблять опудало птаха?*
5. Застосуйте – *Що можна з ним зробити? Як його можна використовувати?*
6. Наведіть аргументи „за” чи „проти” – *Це добре чи погано? Чому?*

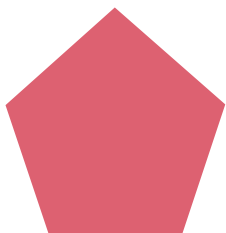
Супровідний текст: **Перлина молюска**
Інтерактивний метод: **Мозковий штурм**

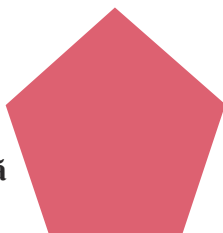
Text suport: **Casa lui Tomi**, după Adrian Oprescu

Metoda interactivă: **Termeni cheie inițiali**

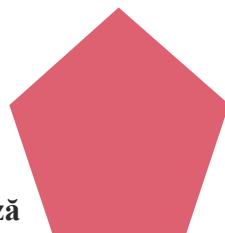
Tomi

Cușcă

Pânză

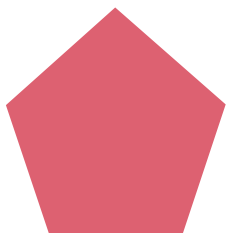
Text suport: **Povestea florii-soarelui**, după Tudor Pamfilie

Metoda interactivă: **Ciorchinele**

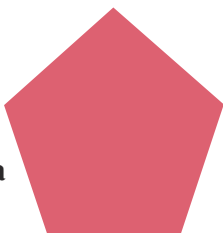

Супровідний текст: **Будинок Томі**, за Адріаном Опреску
Інтерактивний метод: **Початкові ключові терміни**

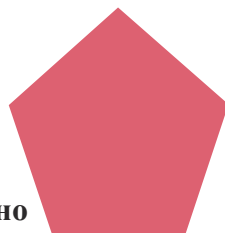
Томі

Будка

Полотно

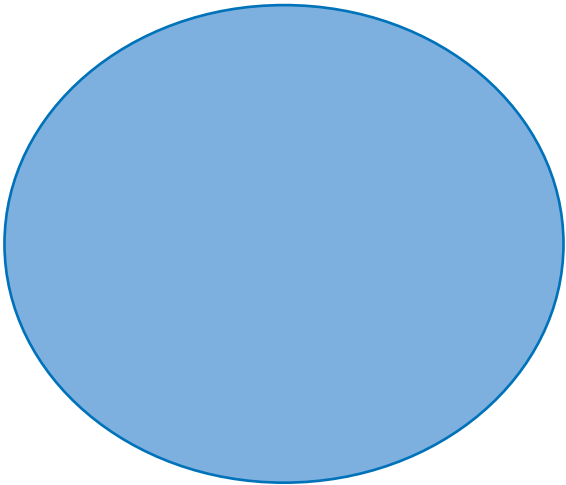

Супровідний текст: **Історія соняшника**, за Тудором Памфіліе
Інтерактивний метод: **Виноградне гроно**

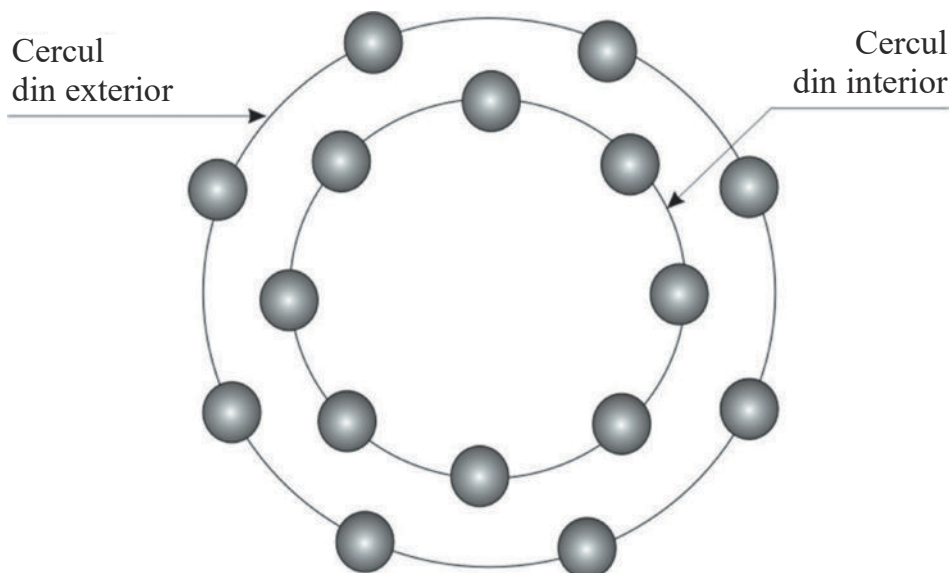
Text suport: **Puiul de elefant**, după Rudyard Kipling

Metoda interactivă: **Horoscopul**

E L E F A N Ț E L U L	PEȘTI - Plin de inițiativă - Dinamic - Hotărât - Naiv - Capricios VALOARE: încercător	Desenează semnul horoscopului cu care se identifică elefantul.
---	--	--

Text suport: **Semnul de iarbă**, după Silvia Kerim

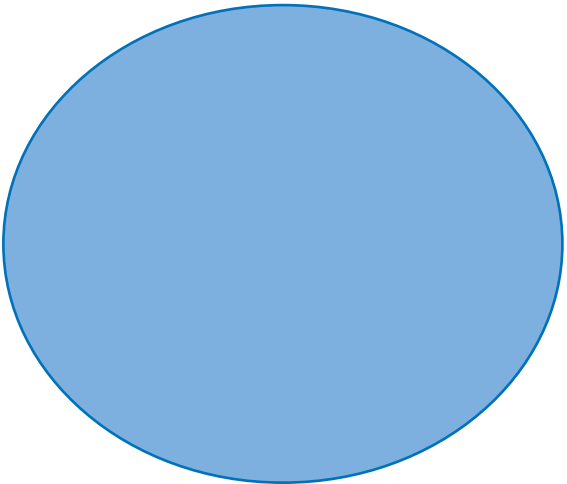
Metoda interactivă: **Acvariul**

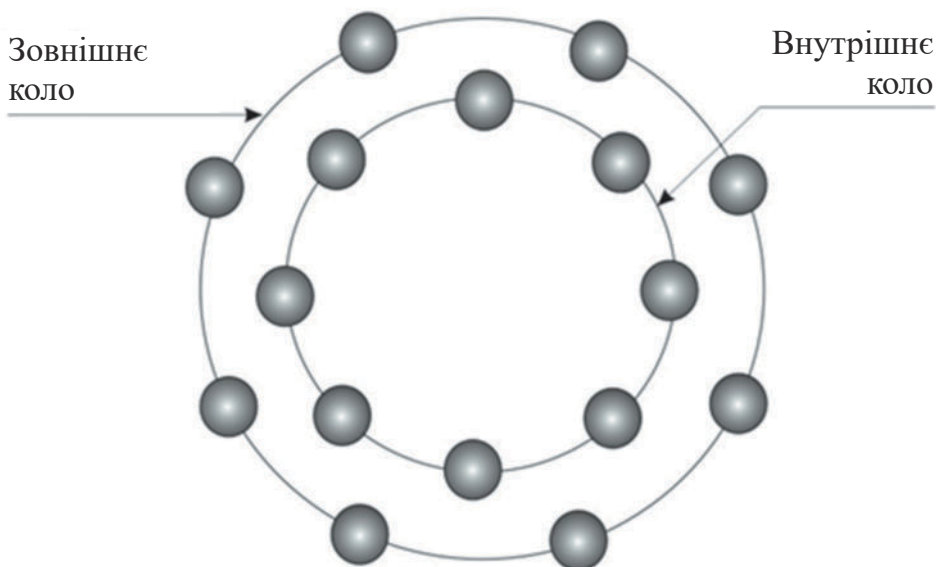
Cercul din interior, apoi cel din exterior dezbat următoarea întrebare:

Au respectat oamenii Pământul?

Супровідний текст: **Слоненятко**, за Редьярдом Кіплінгом
Інтерактивний метод: **Гороскоп**

С Л О Н Е Н Я Т К О	РИБИ - Сповнений ініціативи - Динамічний - Рішучий - Наївний - Капризний ЗНАЧЕННЯ: впевнений	Намалюйте знак гороскопу, з яким ідентифікує себе слоненятко.
--	--	---

Супровідний текст: **Знак трави**, за Сільвією Керім
Інтерактивний метод: **Акваріум**

Внутрішнє коло, а потім зовнішнє коло обговорюють наступне питання:

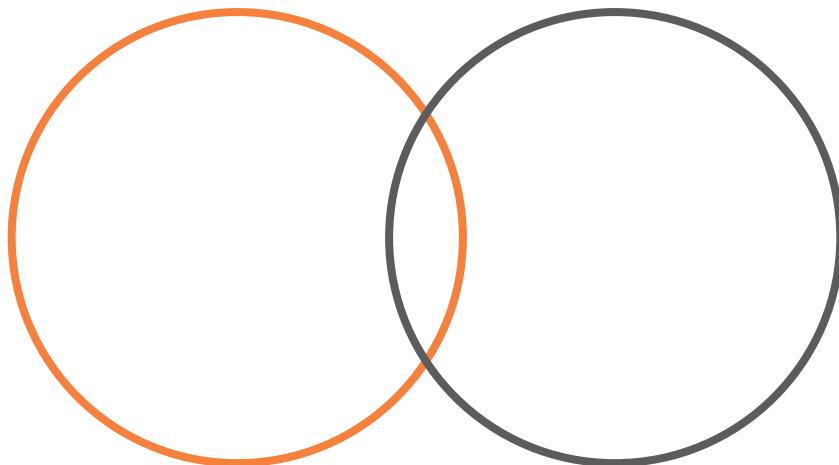
Чи поважали люди Землю?

Text suport: **Natura nu te iartă**, după Passionaria Stoicescu

Metoda interactivă: **Diagrama Wenn**

Comportamentul omului

Reacția naturii

Text suport: **Fram, ursul polar**, după Cezar Petrescu

Metoda interactivă: **Pălăriile gânditoare**

Pălăria albă – Informează-ne care sunt personajele din această poveste!

Pălăria roșie – Spune, ce simți pentru Fram?

Pălăria galbenă – Cum ar fi trebuit să se comporte Fram?

Pălăria neagră – Unde a greșit vânătorul?

Pălăria verde – Ce s-ar fi întâmplat dacă Fram nu ar fi fost dus la Polul Nord?

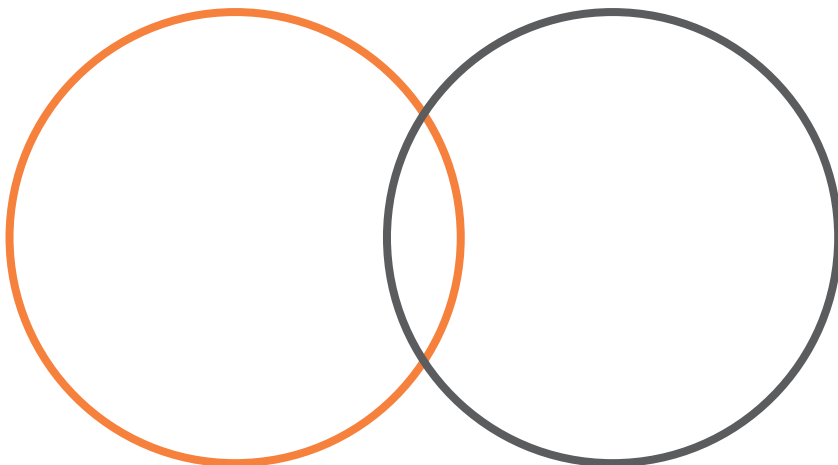
Pălăria albastră – Clarifică prin ce peripeții a trecut Fram odată ajuns în ținutul alb!

Супровідний текст: **Природа не пробачає**, за Пасіонарією Стойческу
Інтерактивний метод: **Діаграма Венна**

Поведінка людини

Реакція природи

Супровідний текст: **Білий ведмедик Фрам**, за Чезарем Петреску
Інтерактивний метод: **Капелюхи мислення**

Білий капелюх – Розкажи нам, хто є героями цієї історії!

Червоний капелюх – Скажи, як ти ставишся до Фрама?

Жовтий капелюх – Як мав би поводитися Фрам?

Чорний капелюх – У чому помилився мисливець?

Зелений капелюх – Що сталося б, якби Фрама не відвезли на Північний полюс?

Синій капелюх – Поясни, що довелося пережити Фраму, коли він прибув у Білий край!

Text suport: **Valea cu fluturi, cu păsări și cu flori**, după Fănuș Neagu
Metoda interactivă: **R.A.I.**

- a) *Ce a făcut Bănică la miezul nopții?*
- b) *Ce și-a zis băiatul în acea noapte liniștită?*
- c) *Cine și cum s-au transformat?*
- d) *Ce dorea să-i arate piticul?*
- e) *Ce a ieșit din migdal?*
- f) *Ce a ieșit smochin?*
- g) *Ce li s-a întâmplat copacilor?*

Text suport: **Pietricica și caracatița**, după Henri Cornelus
Metoda interactivă: **Știu / Vreau să știu / Am învățat**

ȘTIU	VREAU SĂ ȘTIU	AM AFLAT
- ce este o caracatiță	- dacă e periculoasă	-
- unde trăiește		-
- cu ce se hrănește		-
		-
		-

Text suport: **Zăpada mieilor**, după Mircea Sântimbreanu
Metoda interactivă: **Joc didactic**

„Jocul însușirilor neobișnuite”

Găsiți cât mai multe adjective care pot fi asociate unor substantive: ger, fulgi, copii, primăvară, nor, zăpadă.
(expresii cât mai frumoase)

Супровідний текст: **Долина метеликів, птахів і квітів**, за Фенушем Нягу
Інтерактивний метод: **В.К.З.**

- а) Що зробив Беніке опівночі?*
- б) Що сказав хлопчик тієї тихої ночі?*
- с) Хто і як перетворився?*
- д) Що хотім показати йому гномик?*
- е) Що вийшло з мигдалевого дерева?*
- ф) Що вийшло з фігового дерева?*
- г) Що сталося з деревами?*

Супровідний текст: **Камінчик та восьминіг**, за Анрі Корнеліусом
Інтерактивний метод: **Знаю / Хочу знати / Дізнався**

ЗНАЮ	ХОЧУ ЗНАТИ	ДІЗНАВСЯ
- що таке восьминіг	- чи небезпечний він	-
- де він живе		-
- чим він харчується		-
		-
		-

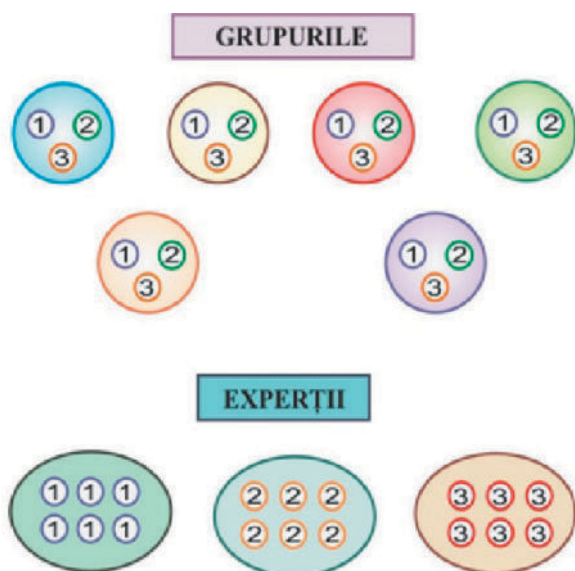
Супровідний текст: **Сніг ягнят**, за Мірчею Синтімбрану
Інтерактивний метод: **Дидактична гра**

„Гра в незвичайні навички”

Знайдіть якомога більше прикметників,
які можна пов’язати з іменниками: мороз,
сніжинки, діти, весна, хмара, сніг.
(якомога гарніші)

Text suport: **Din greșeală**, după Lev Tolstoi

Metoda interactivă: **Mozaic**

- A procedat bine Vladimir că a mâncat prăjitura?
- Ce credeți că i-a spus dădacei?
- Voi l-ați pedepsi pe Vladimir?

Text suport: **Max, Duc și nava cosmică**, după Walt Disney

Metoda interactivă: **SINELG**

✓ <i>ȘTIAM</i>	– <i>ȘTIAM ĂLTFEL</i>	+ <i>ACEASTA ESTE O NOUĂ INFORMAȚIE</i>	? <i>CE ÎNSEAMNĂ? CHIAR AȘA?</i>
- omul a zburat în Cosmos	- navele cosmice se construiesc în ateliere speciale de către ingineri	- premiul întâi pentru prima călătorie pe Lună	- De ce nava cosmică a fost distrusă?

Супровідний текст: **Ненавмисно**, за Львом Толстим
Інтерактивний метод: **Мозаїка**

- Чи поступив правильно Володимир, коли з'їв тістечко?
- Як ви думаєте, що він сказав нянці?
- А ви б провчили Володимира?

Супровідний текст: **Макс, Дюк і космічний корабель**, за Волтом Діснеєм
Інтерактивний метод: **SINELG**

✓ ЗНАВ	– ЗНАВ ІНШЕ	+ ЦЕ НОВА ІНФОРМАЦІЯ	? ЩО ЦЕ ОЗНАЧАЄ? НЕВЖЕ?
- людина полетіла в Космос	- космічні кораблі будують у спеціальних майстернях інженери	- перший приз за першу подорож на Місяць	- Чому було знищено космічний корабель?

Text suport: **Aurel Vlaicu**, după Mihail Drumeș

Metoda interactivă: **Jurnal cu dublă intrare**

Scrie ce alte proiecte mai avea Aurel Vlaicu, în afară de construcția avionului. 	Scrie denumirea fiecărui obiect ilustrat la exercițiul 2, pag. 46. Găsește intrusul pe baza textului!
Alcătuiește propoziții în care cuvintele <i>car, poartă, sare</i>, să fie: a) substantive b) verbe 	Subliniați verbele în fragmentul următor și precizați numărul lor: „Până atunci avea alte îndeletniciri. Născocea plăci pentru gramofon și căuta o altă formă de telescop. Se gândea și la un proiect de submarine și se ocupa de motoarele de automobile. Dar nu uita de avionul lui.” Nr. lor este

Text suport: **Matilda**, după Roald Dahl

Metoda interactivă: **Joc de rol**

Супровідний текст: **Аурел Влайку**, за Міхаїлом Друмешем
 Інтерактивний метод: **Щоденник подвійного запису**

Напиши, які ще проєкти мав Аурел Влайку, окрім будівництва літака. 	Напишіть назву кожного предмета, зображеного у вправі 2, стор. 46. Знайди помилку за текстом!
Склади речення зі словами <i>віз, шило, ніс</i> виступають: а) іменниками б) дієсловами 	Підкресліть дієслова в наступному уривку і вкажіть їх кількість: „До того він мав інші заняття. Робив грамофонні платівки і шукав іншу форму для телескопа. Він також розмірковував над проєктом підводного човна і працював над автомобільними двигунами. Але не забував про свій літак.” Кількість дієслів

Супровідний текст: **Матільда**, за Роальдем Далем
 Інтерактивний метод: **Рольова гра**

Text suport: **O întâmplare deosebită**, după Călin Gruia

Metoda interactivă: **Joc didactic**

Afară plouă cu
Oare ce să fata?
Să danseze, să,
Să ude din fereastră?
Pe toată lumea
Nimic nu o interesa.
Și tot căutând
Într-un ea a aflat,
Că munca e o pasăre
Ce alungă pe fereastră!

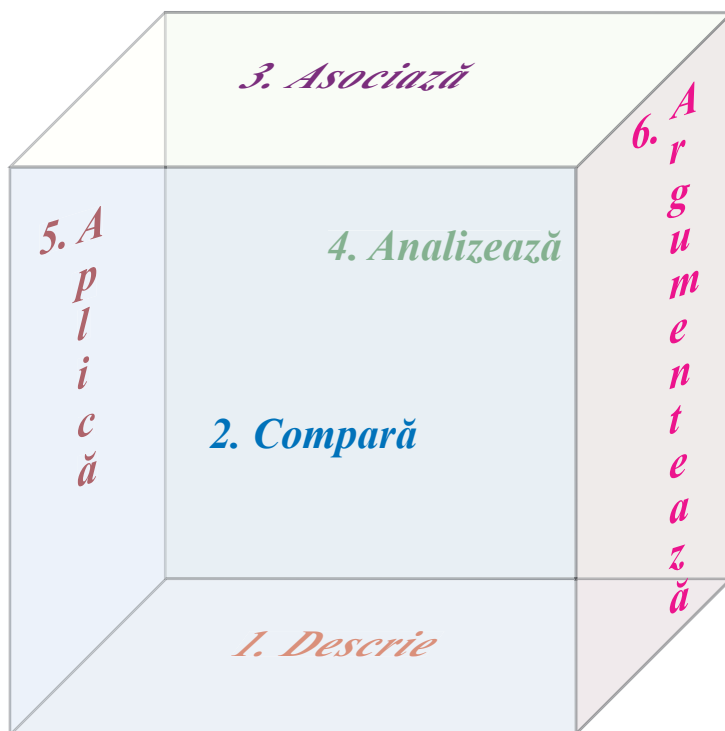
Facă	găleata
Floarea	citească
Întreba	neîncetat
urâtul (aici plictiseală)	măiastră (iscusită, pricepută)
Final	

Супровідний текст: **Незвичайна пригода**, за Келіном Ґруєю
 Інтерактивний метод: **Дидактична гра**

Надворі дощ, ллє як з,
 Що дівчині?
 Танцювати,,
 Полити на вікні?
 Кого
 Усім було байдуже.
 І шукаючи
 Урешті-..... вона дізналася,
 Що праця – це птиця,
 Що виганяє у вікно!

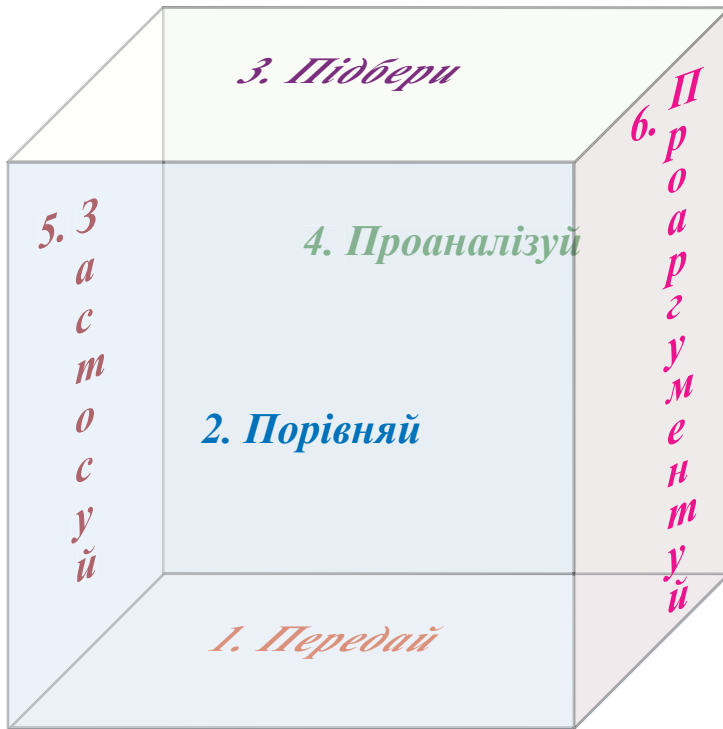
Робити	відра
Квітку	Читати
Питала	невтомно
потворне (тут нудьга)	жар (тут вправна, вміла)
Решт	

Text suport: **La scăldat**, după Ion Creangă
Metoda interactivă: **Metoda cubului**

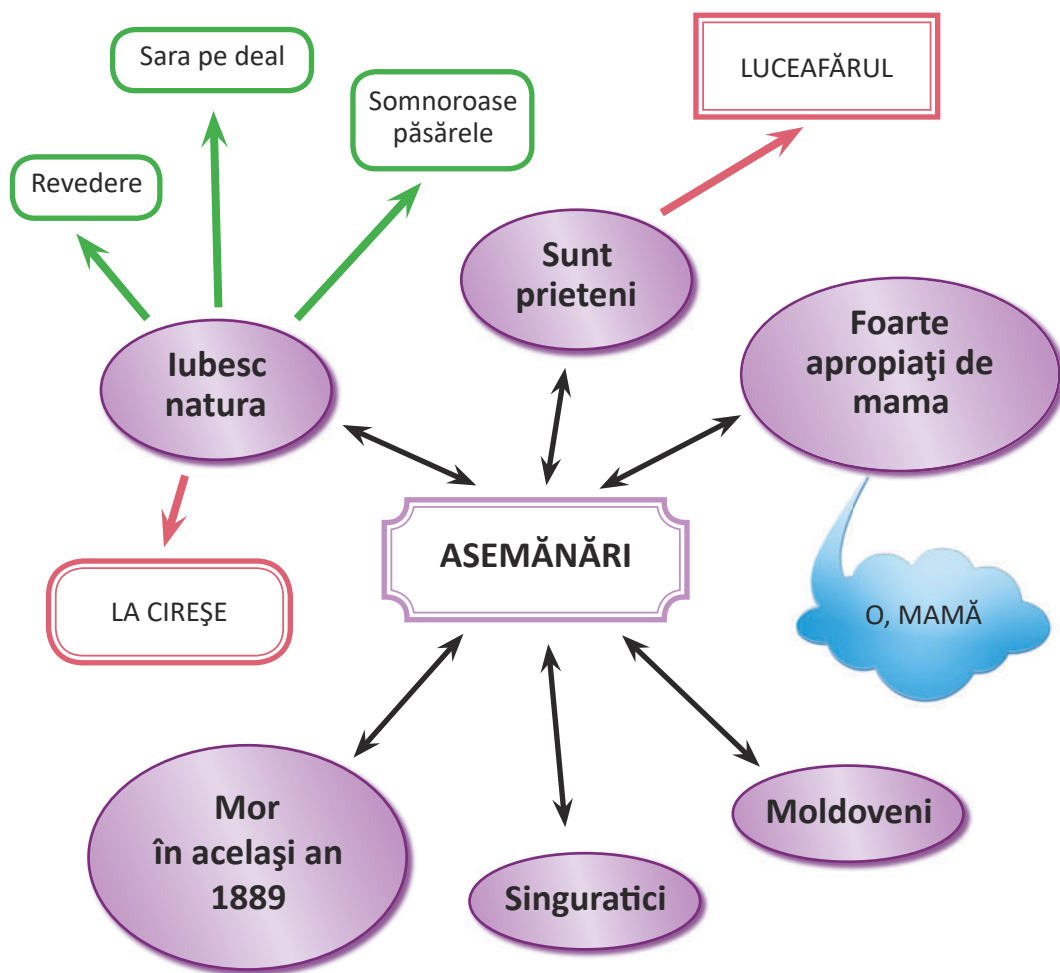
1. **Descrie** printr-un desen secvența în care Nică se afla la scăldat.
2. **Compară** atitudinea lui Nică față de mama sa și invers.
3. **Asociază** celor două personaje (Nică și mama sa) adjective și verbe care credeți că li se potrivesc.
4. **Analizează** următoarele cuvinte: *poveste, frumoasă și se scălda*.
5. **Aplică**: Scrie cuvinte cu înțeles asemănător celor date: *albie, firavă, iarmaroc, tiptil și am tuit-o*.
6. **Argumentează**: De ce mama lui Nică i-a luat hainele pe furiș?

Супровідний текст: **Купання**, за Йоном Крянге
Інтерактивний метод: Метод куба

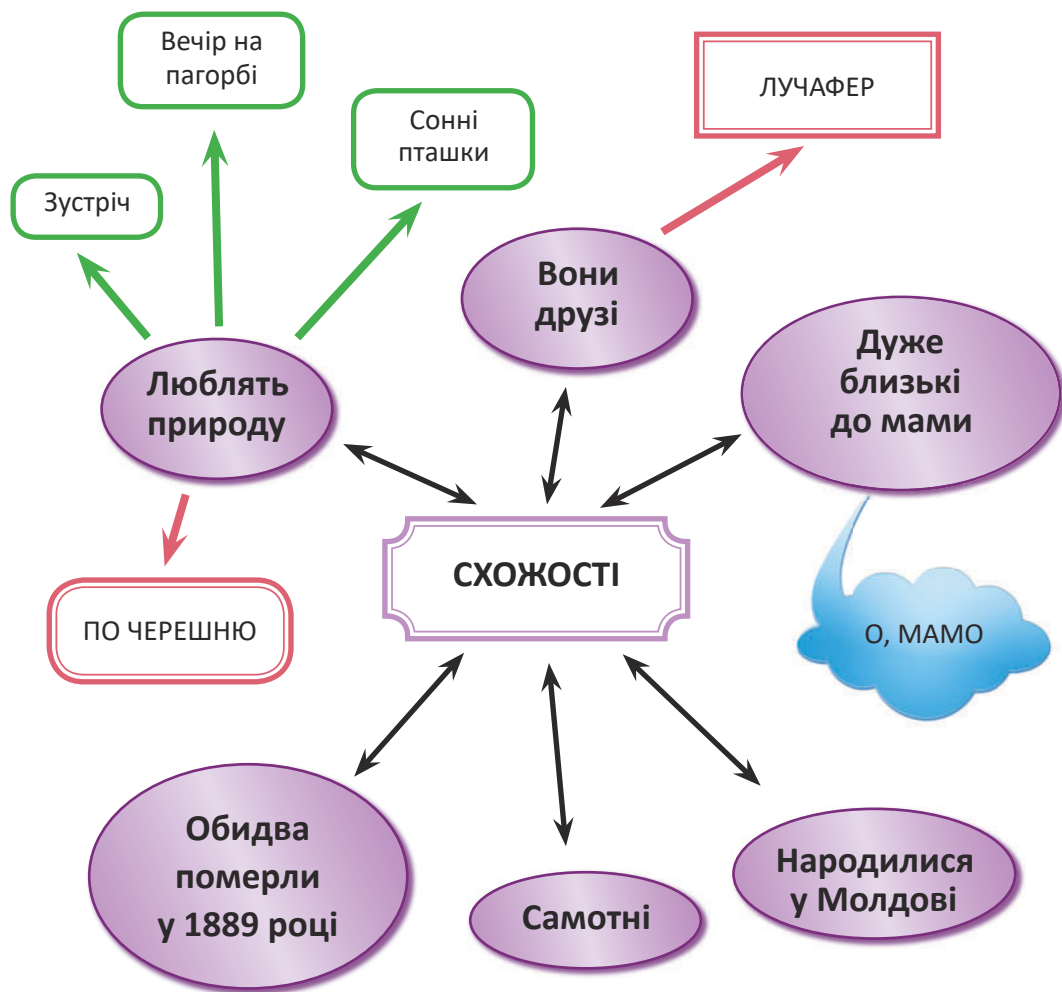

1. **Передай** з допомогою малюнка купання Ніке.
2. **Порівняй** ставлення Ніке до мами і навпаки.
3. **Підбери** до цих двох персонажів (Ніке та його мами) прикметники та дієслова, які, на твою думку, їм найкраще підходять.
4. **Проаналізуй** наступні слова: *історія, красивий і купатися*.
5. **Застосуй**: Напиши слова зі схожими значеннями до наведених: *русло, крихка, ярмарок, навишпиньки та помчав*.
6. **Проаргументуй**: Чому мама Ніке потайки забрала його одяг?

Text suport: **Doi mari prieteni**, după Mihail Sadoveanu
Metoda interactivă: **Ciorchinele**

Супровідний текст: **Двоє великих друзів**, за Михайлом Садвяну
Інтерактивний метод: **Виноградне гроно**

Text suport: **Aniversarea Gretei**, după Sandra Warren

Metoda interactivă: **Joc didactic**

Joc „Linia valorică” – Copiii citesc afirmația și, în funcție de ceea ce cred ei: este sau nu este normal ca oamenii să se poarte ca în afirmația dată, se vor așeza pe o linie imaginară în fața clasei, orientându-se spre cele două capete ale liniei: „normal” și „anormal”. Cei indeciși vor rămâne la mijlocul ei.

Text suport: **Vacanța**, de Emilia Căldăraru

Metoda interactivă: **Predarea / învățarea reciprocă**

Ce eveniment din viața Gretei este prezentat?

Rezumator

Cine sunt musafirii așteptați?

Întrebător

Cum este explicată absența colegilor de la aniversarea Gretei?

Clarificator

Ce înțeles are cuvântul prejudecată?

Prezicător

Text suport: **James și piersica uriașă**, după Roald Dahl

Metoda interactivă: **Explozie stelară**

Cine este personajul principal în text?

Ce făceau oamenii
în nori?

Cum este explicat în text
cuvântul *curcubeu*?

Când a fost colorat
curcubeul?

Unde ai dori să călătorești
pe un covor fermecat?

Супровідний текст: **День народження Грети**, за Сандро Воррен
Інтерактивний метод: **Дидактична гра**

Гра „Лінія цінностей” – діти читають твердження і, залежно від того, що, на їхню думку, є нормальним або ненормальним для людей, стають на уявну лінію перед класом, орієнтуючись на два кінці лінії: „нормальний” і „ненормальний”. Ті, хто не визначився, залишаються посередині.

Супровідний текст: **Канікули**, за Емілією Келдерару
Інтерактивний метод: **Взаємне викладання / навчання**

Про яку подію з життя Грети йдеться?

Узагальнювач

На яких гостей чекають?

Запитувач

Як пояснюється відсутність однокласників Грети?

Уточнювач

Що означає слово упередження?

Прогнозист

Супровідний текст: **Джеймс і гігантський персик**, за Рояльдом Далем
Інтерактивний метод: **Зоряний спалах**

Хто є головним героєм тексту?

Що люди робили
в хмарах?

Як у тексті пояснюється
слово *веселка*?

Коли була розфарбована
веселка?

Куди б ти хотів полетіти
на чарівному килимі?